

Hållbarhetsbokslut 2023

Uppföljning av Miljöprogram och Folkhälsoprogram

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Ystads kommun

Innehållsförteckning

Nytt utseende och arbetssätt för Hållbarhetsbokslutet.....	3
Miljöprogram	4
Mål 1. Vattenmiljöer i balans.....	5
Havet, sjöarna och vattendragen ska ha en god miljö	5
Hållbart nyttjande av vattenresurser	6
Mål 2. Hållbart nyttjande av markresurser	8
Ett hållbart samhälle	8
Ett rikt odlingslandskap och en levande landsbygd	9
Mål 3. Rik natur- och kulturmiljö	11
Förstärka och förbättra med ekosystemtjänster	11
Bevara, använda och utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer	11
Goda möjligheter till friluftsliv.....	12
Mål 4. En giffri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle	13
Giftfri vardag och hållbar konsumtion.....	13
Föroreningar i luft, mark och vatten	15
Cirkulära flöden.....	16
Mål 5. Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle	18
Ett hållbart trafiksystem	18
Begränsad klimatpåverkan samt produktion och användning av energi	19
Anpassa samhället för ett förändrat klimat	21
Nämndernas aktiviteter kopplat till Miljöprogrammet.....	23
Folkhälsoprogram	35
Mål 1. Jämlika möjligheter till delaktighet, inflytande och mänskliga rättigheter	36
Mänskliga rättigheter och allas lika värde	36
Skapa delaktighet och involvera fler	38
Trygg och säker kommun	40
Mål 2 Jämlika livsvillkor genom hela livet	43
Bra start i livet.....	44
Jämställt föräldrastöd.....	47
Ökat arbetsdeltagande - ett arbetsliv för alla	48
Förbättra för den breda gruppen som redan är på arbetsmarknaden	50
Mål 3. Stärkt hälsofrämjande och förebyggande arbete för att utjämna skillnader i hälsa	52
Stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet	52
Främja goda levnadsvanor.....	53
Utvecklad sex- och samlevnadsundervisning	56
Mål 4. Jämlika förutsättningar för livslångt lärande.....	57
En likvärdig skola och förskola av hög kvalitet.....	58
Likvärdig lärmiljö för hälsa och lärande.....	59
Jämlik kultur- och fritidsverksamhet	60
Mål 5. Trygga och attraktiva miljöer som ger möjlighet till möten mellan människor	62
Miljöer och mötesplatser för alla	63
God tillgänglighet i den yttre och inre miljön.....	64
Attraktiv boende- och närmiljö utifrån livssituation	65
Nämndernas aktiviteter kopplat till Folkhälsoprogrammet	66
Summering.....	74

Nytt utseende och arbetssätt för Hållbarhetsbokslutet

Från och med år 2023 genereras Hållbarhetsbokslutet genom Stratsys nya styrdokumentsmodul. Modulen har tagits fram för att undvika dubbelrapportering i verksamheterna samt möjliggöra en tydligare koppling mellan styrdokumentet och den ordinarie verksamhetsplaneringen utifrån kommunens mål. Med anledning av detta har Hållbarhetsbokslutet ett något annorlunda utseende och upplägg än tidigare år.

Läsanvisning

Hållbarhetsbokslutet följer de strategiska mål och inriktningar som finns i respektive program (Miljöprogram och Folkhälsoprogram). Under varje strategiskt mål ges en kort kommentar som summerar de resultat som visas i tillhörande indikatorer samt en bedömning av måluppfyllnaden för året. Under respektive inriktning finns en förtydligande beskrivning av inriktningen och därefter de indikatorer som bedömts relevanta för att mäta förflyttningen mot målet. De åtgärder som genomförts med direkt utgångspunkt i programmen eller underordnade dokument (Strategi för jämlika uppväxtvillkor, Kemikalieplan eller Kretsloppsplan) framgår under respektive inriktning. Denna del kommer att utvecklas i takt med att de olika styrdokumentet läggs in i modulen.

Sist i uppföljningen av respektive program, under rubriken *Nämndernas aktiviteter*, finns de aktiviteter som respektive förvaltning skrivit och kopplat samman med styrdokumentet i arbetet med ordinarie verksamhetsplan. I denna del syns inte kopplingen till programmets strategiska mål och inriktningar utan istället de nämndmål som de kopplats till i respektive nämnds verksamhetsplan.

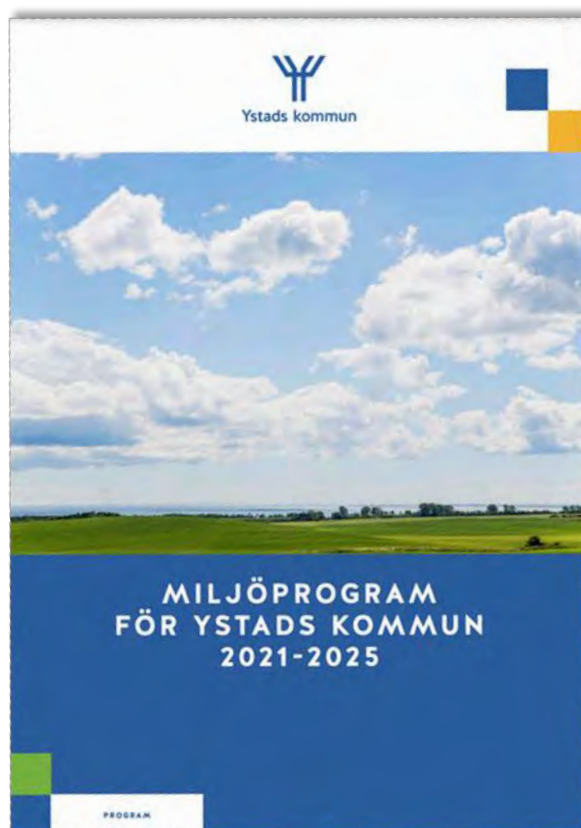
Miljöprogram

Ystads kommuns Miljöprogram fokuserar på de miljömässiga aspekterna av en hållbar utveckling. Miljöprogrammet ska tillsammans med Folkhälsoprogrammet bidra till att kommunen uppnår det av riksdagen antagna Generationsmålet som lyder: "Ystads kommun överlämnar till nästa generation ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför kommunens, regionens eller Sveriges gränser."

Programmet är vägledande och beskriver den önskvärda utvecklingen av Ystads kommun fram till år 2025. Det övergripande målet för hållbarhetsarbetet i kommunens styrmodell är formulerat "Hållbara, attraktiva livsmiljöer och förutsättningar för en god jämlik hälsa och livskvalitet i hela kommunen". Detta övergripande mål är en gemensam utgångspunkt för kommunens arbete med miljö och folkhälsa. Kopplat till detta finns fem strategiska miljömål. Varje strategiskt mål innehåller de inriktningar som kommunen har valt att fokusera på för att bidra till miljömässig hållbarhet och nå målen.

Fullföljer vi våra åtaganden

En grundförutsättning för att uppnå målen inom den miljömässiga hållbarheten är acceptansen för att resurserna på vår planet är ändliga, hur stora de än kan tyckas vara. Målsättningen är ett idealt läge för samhället där levnadsvillkor och resursanvändning möter mänskliga behov utan att äventyra ekosystemens livskraft, där miljön stärks och bevaras så att även framtida generationer kan tillgodose sina behov. Kommunens verksamheter behöver också öka förståelsen för hur de kan bidra till detta arbete samt hur pågående aktiviteter ska följas upp. I detta bokslut redovisas den senaste tillgängliga statistiken samt aktiviteter från kommunens verksamheter som är kopplade till miljöprogrammets mål och inriktningar.

Mål 1. Vattenmiljöer i balans

Kommentar

Detta mål innefattar havet, sjöarna och vattendragen men även grundvatten och dricksvatten. 2027 ska samtliga ytvatten och grundvatten ha uppnått god kemisk status. När det gäller ekologisk status har det lämnats undantag för kommunens ytvatten och god status ska därmed uppnås till 2033 i sjöar och vattendrag samt till 2039 i kustvatten. Kommunen har ett delansvar för att nå målen genom att minimera skadliga utsläpp till vatten. Detta kan ske genom till exempel utbyggnad av kommunala vatten och avloppssystem och planering av omhändertagande av dagvatten.

Kommunen har ett pågående arbete gällande utbyggnad av VA-infrastruktur på landsbygden. En bidragande orsak till övergödningproblematiken är bristfälliga avloppssystem och genom utbyggnaden avser kommunen säkerställa att på sikt minska övergödningen av sjöar och vattendrag.

Genom att arbeta strategiskt och systematiskt med dagvattnet är det möjligt att arbeta mot flera miljöproblem samtidigt. Det är dagvatten som transporterar kemikalier och näringsämnen till vattenförekomsterna och genom uppströmsarbete och god kännedom om föroreningskällorna, kan kommunen göra medvetna val i samband med planering och byggande så att föroreningar från olika källor minimeras eller avlägsnas. En god dagvattenhantering har också betydelse för hur väl ett samhälle kan hantera större mängder vatten till exempel i samband med skyfall.

Agenda 2030

Mål 6. Rent vatten och sanitet för alla

Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion

Mål 14. Hav och marina resurser

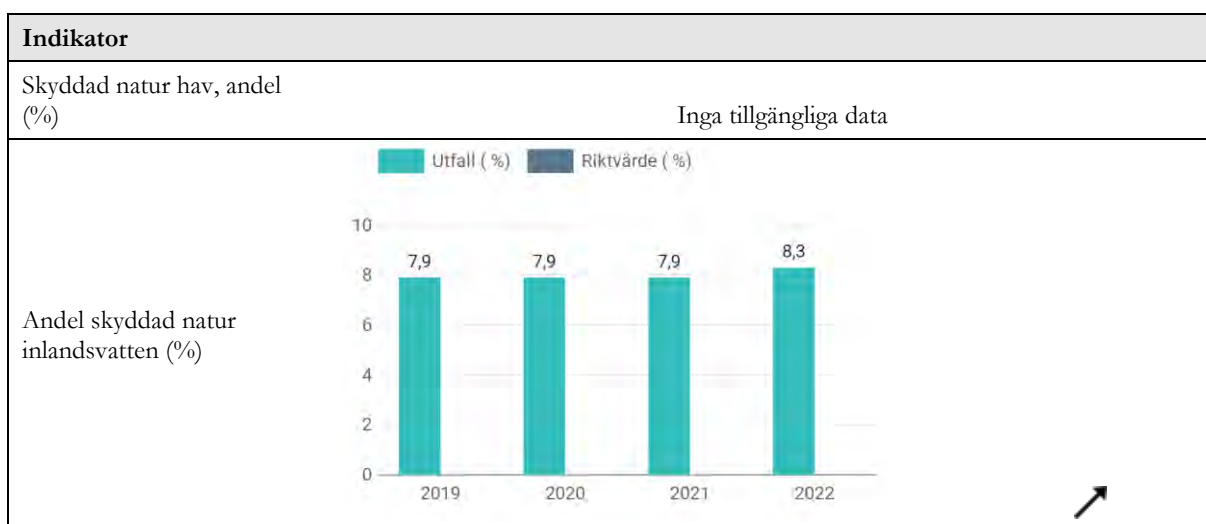
Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald

Havet, sjöarna och vattendragen ska ha en god miljö

Beskrivning

Utan livskraftiga och välmående vattenförekomster förstörs livsmiljöerna och förutsättningarna för de många arter som lever i och kring dem. Näringsämnen i form av kväve och fosfor finns naturligt i miljön, men när extra näringsämnen tillförs vattnet på grund av mänskliga aktiviteter kan övergödning uppstå. Övergödning har varit ett problem under många år i kommunens vattendrag, sjöar och i Östersjön. Många vattendrag har även blivit sänkta och utdikade. Ett annat problem är invasiva främmande arter som utgör ett hot mot den biologiska mångfalden, de kan vara ett hot mot hälsan och de orsakar kostnader både för samhället och den enskilde.

Kväve och fosforläckage från jordbruksmarken anges som det största bidraget till övergödning men även bräddning i reningsverk, enskilda avlopp och utsläpp från industrier bidrar. Många vattendrag har förlorat sitt naturliga lopp genom att de blivit uträtade och sänkta. Detta påverkar flöden och livet i vattendragen. Ystads kommun ska fortsatt sträva mot att uppnå god ekologisk och kemisk status i vattendragen, sjöarna och havet. Vattnet tar ingen hänsyn till gränser och kräver därför gränsöverskridande och långsiktiga samarbeten mellan till exempel kommuner. Vattenråden, som samlar kommuner, föreningar, företag, organisationer och privatpersoner, är ett gränsöverskridande samarbetsorgan som behöver utvecklas och stärkas vad gäller resurser och långsiktighet. Ystads kommun ska också arbeta för att minska nedskräpningen i vattendragen.

Kommentar till indikatorer och annan uppföljning

Indikatorn "Skyddad natur - inlandsvattnen" har ökat något som en följd av att Fårarps mosse har blivit ett statligt naturreservat. Reservatet omfattar totalt 12 hektar och utgörs av en blöt mosse och områden med rikkärr. Riksnittet ligger på 9,9 %

Indikatorn "Skyddad natur - hav" är ny och saknar därmed tillgängliga data.

Ekologisk och kemisk status

Den ekologiska statusen i sjöarna, Ellestadssjön och Kragehom, är dålig medan den är måttlig för vattendragen och kustvattnet. Eftersom effekter av eventuella förbättringsåtgärder är så långsamma har tidsundantag om att uppnå god ekologisk status lämnats. I samtliga vattenförekomster är den kemiska statusen "Uppnår ej god".

Hållbart nyttjande av vattenresurser

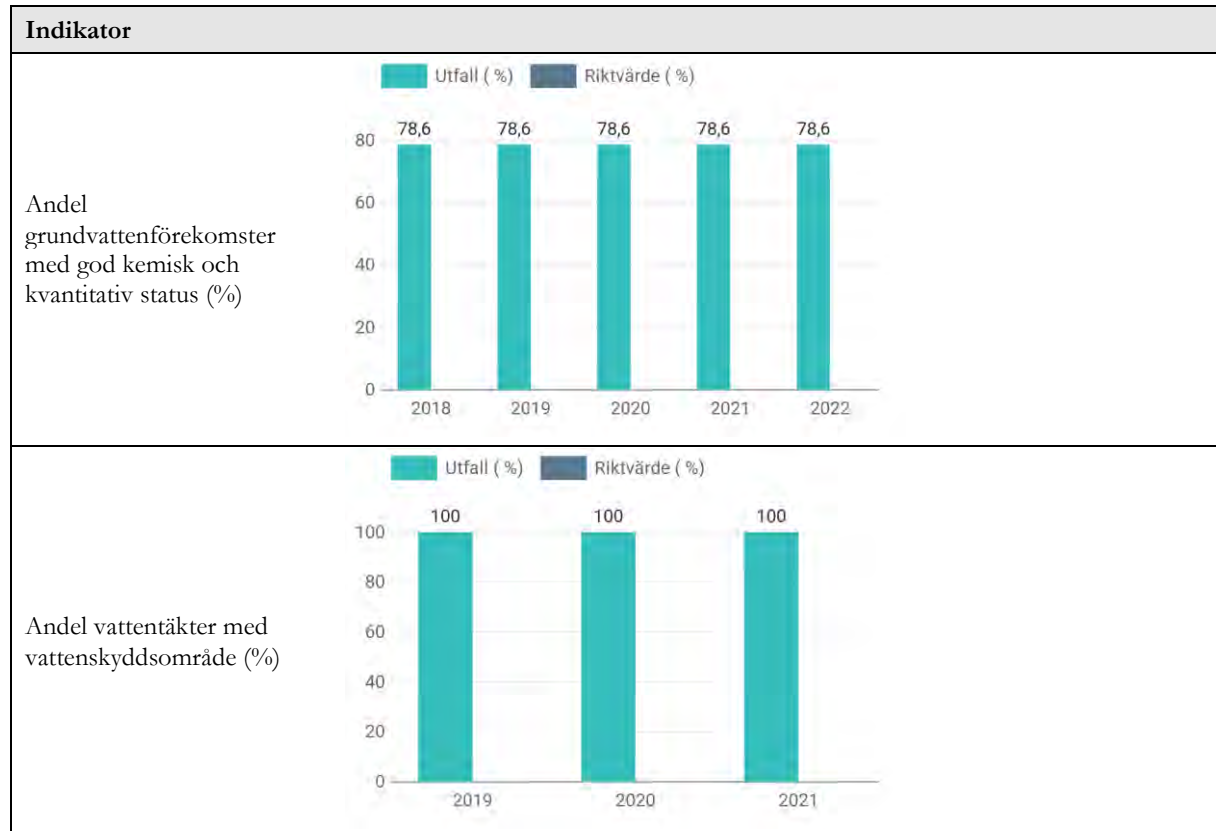
Beskrivning

Färskvatten är en värdefull grundförutsättning och det är därför viktigt att hushålla med det och arbeta med smart lagerhållning och minskat slöseri. Även om tillgången till dricksvatten är god i Ystads kommun idag kommer klimatförändringarna att leda till en minskad tillgång till färskvatten. Då sannolikheten för extremväder ökar så ökar även risken att dricksvattnet kontamineras. En höjd havsnivå och ökad erosion utgör hot mot infrastruktur, ledningar och reningsverk. En framtida utmaning är potentiella konflikter kring uttag av vatten för bevattning av jordbruksgrödor och uttag för andra behov under varma och torra somrar. Växande befolkning och ett stort besöksstryck under sommarmånaderna kan ytterligare bidra till brist på dricksvatten. Ystads kommun ska aktivt arbeta med att planera för och förebygga brist på vatten. Information till markägare om hushållning av vattenresurser är en viktig del i detta arbete.

Kommunen har ansvar för att ta emot dagvatten inom tätbebyggda områden och för att hantera dagvattnet på ett sätt som förhindrar skador på bebyggelse och miljö. Vid förändringar i den bebyggda miljön ska situations- och platsanpassade åtgärder för fördröjning och infiltration tas fram. För att hushålla med markresurser så ska ytor för dagvatten kunna samutnyttjas för andra ändamål. Genom att exempelvis skapa multifunktionella ytor, som både kan erbjuda möjlighet för rekreation och umgänge samt för hantering och lagring av dagvatten, kan marken nyttjas på ett effektivt sätt.

Kommunen måste även arbeta med att informera andra markägare om vikten av dagvattenfördröjning och infiltration. På landsbygden har dikningsföretagen en stor roll i hanteringen av dagvatten. Dikningsföretagens primära syfte är att marken effektivt ska avvattas för att förbättra odlingsmöjligheterna. Med hänsyn till framtida klimatförändringar är många av dikningsföretagen underdimensionerade vilket kan öka riskerna för översvämningar och grundvattenhöjningar i de utdikade områdena. Ystads kommun behöver systematiskt arbeta med frågor som rör dagvatten för att bebyggelse och infrastruktur ska planeras på ett sätt där möjligheten att ta hand om och nyttja dagvatten beaktas. Dagvattensamlade, befintliga grönytor inom tätbebyggda områden behöver bevaras och behovet av nya ytor ska beaktas i planeringsprocessen.

Det kombinerade ledningsnätet i staden utgör ett känt problem för såväl avloppshanteringen som för dagvattenhanteringen. Vid skyfall eller långvariga regn blir belastningen på avloppsreningsverket för stor och det leder till att avloppsvatten måste bräddas vilket innebär att orenat vatten släpps ut via bräddningsutlopp i havet. Dagvattnet bidrar också till föroreningar som inte annars hade kommit in i avloppsreningsverket vilket påverkar avloppsslammet. Därför är det viktigt att öka takten för separeringen av dagvatten- och spillvattenledningar.

Kommentar till indikatorer och annan uppföljning

Grundvattnet inom kommunens vattentäkter har god både kemisk och kvantitativ status.

Indikatorn om grundvattnets kemiska och kvalitativa status visar antalet grundvattenförekomster med god status av totala antalet grundvattenförekomster. En grundvattenförekomst med koppling till flera kommuner ingår i beräkningen för varje kommun den har koppling till. Klassning görs successivt under en flerårscykel. Nyckeltalet uppdateras allteftersom och alla siffror utom det sista i en cykel bör ses som preliminära. Cykel 3 avser åren 2017–2021.

Kontroll av näringsbelastning

Sedan 1990-talet har regelbundna mätningar genomförts i kommunens åar. De parametrar som följs upp är bl.a. kväve, fosfor, pH och syrehalt. Halterna av kväve och fosfor har minskat långsamt, men utgör fortsatt de främsta orsakerna till övergödningen av havet. Halterna säger dock inget om hur mycket som har transporterats till havet eftersom detta även är beroende av flödet i vattendragen. Under 2022 transporterades ca 7,9 ton fosfor ut i havet från vattendragen. Detta är en minskning i förhållande till mängden 2021 som var 11 ton. Motsvarande siffra för kväve är 685 ton, vilket också är en minskning från 1 180 ton under 2021. Siffrorna innefattar Nybroån, Kabusaån och Tygeån. Den höga transporten av näringsämnen under 2021 berodde på högre vattenföring. Jämfört med år 2020 var transporten av fosfor allmänt högre med enstaka undantag medan transporten av kväve var allmänt lägre under 2022. Näringsläckage från Svartån och Charlottenlundsbäcken har sammanställts för perioden 2018–2021. För Charlottenlundsbäcken är transporten av fosfor och kväve ungefär densamma som för perioden 2013–2017, omkring 0,3 ton fosfor/år och drygt 20 ton kväve/år. För Svarteån finns en minskande trend när samma tidsperioder jämförs: från 2,5 ton fosfor/år till 1,8 ton och från 93 ton kväve/år till 80 ton.

Mål 2. Hållbart nyttjande av markresurser

Kommentar

Hållbart nyttjande av markresurser innebär en avvägning mellan olika intressen avseende hur marken används, gällande såväl bebyggd miljö som jordbruks- och naturmark inom kommunen som geografiskt område. Jordbruksmark som hårdgörs och bebyggs kan aldrig återställas, varför den bördiga mark som finns kvar blir alltmer sällsynt och värdefull för att kunna försörja en växande befolkning. Samtidigt behöver en växande kommun mer plats för människor, bostäder och verksamheter. När allt fler och alltmer ska samsas om samma tillgångar är det nödvändigt att visa hur och var olika intressen ska kunna tillgodoses. De avvägningar gällande markresurser som görs mellan olika intressen framgår i kommunens Översiktsplan. Syftet med avvägningen är att skapa förutsättningar för en attraktiv kommun med en levande landsbygd och att främja hållbar utveckling ur såväl ekologiskt, ekonomiskt som socialt perspektiv. Avvägningen uttrycker kommunens vilja att utveckla byarna och landsbygden och den balans som kommunen valt mellan allmänna intressen som jordbruksmarken och odlingslandskapet respektive landsbygdsutveckling, naturvärden och rekreation.

Agenda 2030

Mål 2. Ingen hunger

Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 11. Hållbara städer och samhällen

Ett hållbart samhälle

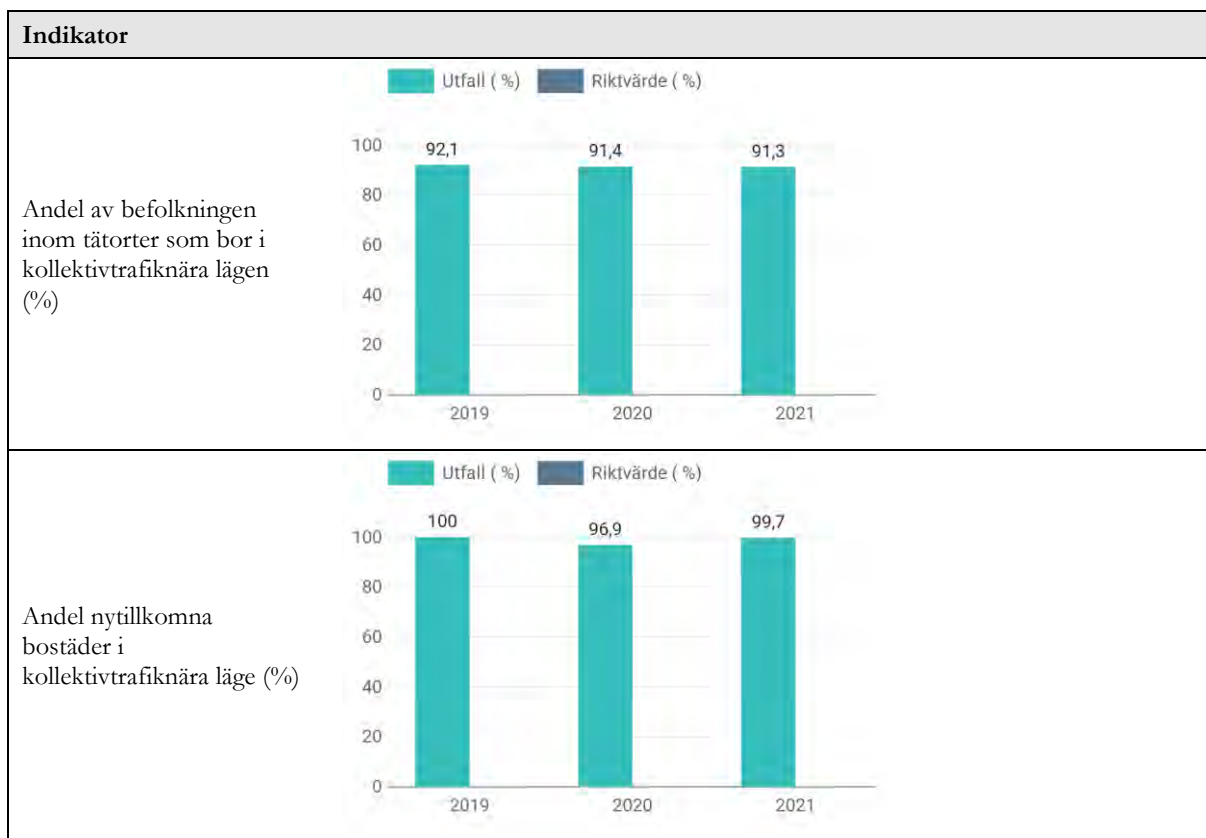
Beskrivning

Hållbar samhällsutveckling handlar om hur den fysiska miljön i kommunen planeras och utvecklas för att trygga ekosystem, minska miljöpåverkan och gynna en hälsosam livsmiljö med minskat buller och minskade luftföroreningar. Hur staden, tätorterna och byarna utformas påverkar hur vi arbetar, lever, umgås och förflyttar oss. Byggnader och anläggningar ska utformas och lokaliseras på ett miljöanpassat sätt så att god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Ystads kommun ska verka för att den bebyggda miljön erbjuder god gestaltad livsmiljö som uppfyller människors behov och som bidrar till en hållbar utveckling. Närhet till service, säker, trygg och tilltalande utemiljö där ekosystemtjänster bevaras samt tillgänglig och klimatsmart transportinfrastruktur är alla delar för att skapa ett hållbart samhälle.

I Ystads kommun ska det finnas väl utformade grönområden inom tätorterna såväl som på landsbygden. Det är viktigt att bevara de grönområden som finns generellt, men framför allt i tätorterna. Kommunen ska fortsätta att gynna befintliga och nya ekosystemtjänster vid bebyggelse och att avsätta de ytor som till exempel är lämpliga för hantering av vatten i tidiga planeringsskedet. Inom kommunen behöver också fler blå-gröna miljöer skapas samtidigt som de befintliga bevaras. Ett verktyg för att uppnå detta är att använda skadelindringsprincipen i planeringen. Multifunktionella ytor kan ge förutsättningar för en god och hållbar boendemiljö. Grönområdena är värdefulla till exempel för lokal dagvattenhantering, översämningsytor för skyfallshantering, biologisk mångfald, temperaturreglerare samt för rekreation och välbefinnande hos människor.

Ystads kommun ska ha ett trafiksystem som skapar goda förutsättningar för att leva, bo och resa energieffektivt och fossilbränslefritt i hela kommunen, i staden såväl som i byarna och på den levande landsbygden. Samtidigt måste trafiksystemet bidra till god tillgänglighet, trygghet och trafiksäkerhet för såväl medborgarna som besökare och näringslivet. Genom målinriktad planering, samverkan, delaktighet och innovativa lösningar ska ett långsiktigt hållbart trafiksystem skapas i hela kommunen. Om allt fler resor görs till fots, med cykel eller med kollektivtrafik kan kostsamma utbyggnader av väginfrastrukturen i kommunen undvikas samtidigt som tillgängligheten för de som trots allt behöver bil bibehålls eller till och med förbättras.

Kommentar till indikatorer och annan uppföljning

Indikatorn om hur stor andel av befolkningen inom tätorter som bor inom kollektivtrafiknära lägen är hög i jämförelse med Skånes kommuner och högst bland kommunerna inom SÖSK. Värdet visar på att avstånden till kollektivtrafik inom tätorterna är korta. Riksnittet ligger på 89,5 %

Indikatorn om andel nybyggda bostäder i kollektivtrafiknära läge är hög i jämförelse med Skånes kommuner och visar på kommunens ambition att förtäta inom befintliga tätorter med god tillgång till kollektivtrafik.

Exploaterad jordbruksmark och grönyta

Tre detaljplaner har vunnit laga kraft under 2023, två inom Ystad tätort, Apollo 1 och Lotsen 1 samt del av Kåseberga hamnplan. Ingen jordbruksmark har ianspråktagits i dessa planer.

Ett rikt odlingslandskap och en levande landsbygd

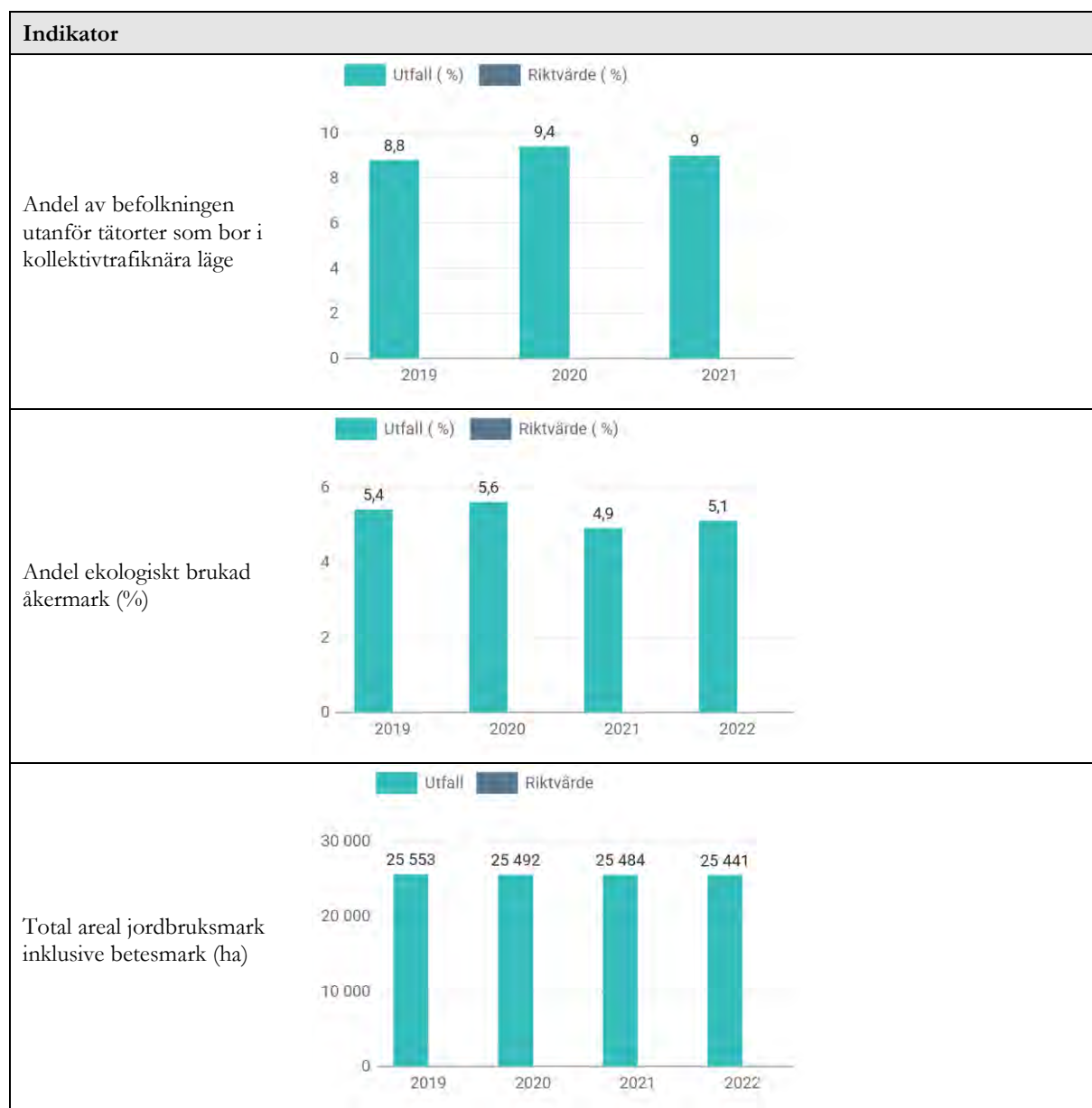
Beskrivning

Ystads kommuns landyta består till 70 procent av jordbruksmark. Det är viktigt att arbeta för att bevara den bördiga jordbruksmarken och att främja diversitet, både som ett led i landsbygdsutveckling för att säkerställa matförsörjning och för det kulturella värdet. Den tillgängliga åkermarken minskar med tiden och eftersom en växande befolkning kräver mer livsmedel är det viktigt att planera yt-effektivt så att exploateringen av åkermark kan hållas till ett absolut minimum. Landsbygden tillhandahåller många ekosystemtjänster och samhällskritiska funktioner och ett rikt odlingslandskap är även en buffert mot klimatförändringar, torka och extremväder.

Översiktsplanen visar på hållbar utveckling av kommunens landsbygd genom att skapa förutsättningar för boende, service och verksamheter i och i anslutning till befintliga orter, byar och stråk där det finns infrastruktur, tillgång till service och sociala nätverk eller där det finns goda förutsättningar att ordna det. Genom att underlätta för ny bebyggelse i och längs dessa stödjande strukturer kan kommunen både stärka befintliga bebyggelsemiljöer och främja en ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbar framtid.

Översiktsplanen föreslår även utveckling av jordbruk, besöksnäring, produktion av varor och olika former av tjänster i hela kommunen, där kommunens unika landskap, kultur- och naturmiljöer ses som tillgångar för hela Skåne.

Markägarnas intresse för hållbarhetsfrågor bör uppmuntras, om möjligt genom olika samarbeten. Det finns en rad åtgärder som kan vidtas för att minska jorderosionen, fånga upp näringsämnen och reducera användningen av bekämpningsmedel. Våtmarksfiltrering, reducerad jordbearbetning och programmerad odling är exempel på sådana åtgärder.

Kommentar till indikatorer och övrig uppföljning

På landsbygden är andelen av befolkningen som bor i kollektivtrafiknära lägen låg i förhållande till andra skånska kommuner. Ystads kommun har lägst andel av SÖSK-kommunerna. Riksnittet ligger på 21,1 %.

Andelen jordbruksmark som brukas ekologiskt är låg i Ystads kommun. Generellt i Skåne ligger andelen lågt och endast två kommuner, Sjöbo och Östra Göinge har högre andel än riksnittet som ligger på 18,2 %.

För att säkra de ekosystemtjänster som jordbruksmarken tillhandahåller är det av stor vikt att bibehålla en stabil jordbruksareal. Totala arealen jordbruksmark inom Ystads kommun har minskat sedan 2019, men endast marginellt mellan 2021 och 2022.

Mål 3. Rik natur- och kulturmiljö

Kommentar

En livskraftig, rik natur med stor biologisk mångfald och väl fungerande ekosystemtjänster utgör förutsättningen för en långsiktigt hållbar utveckling. Ekosystemtjänster är de olika nyttor som naturen förser oss människor med och som vi behöver för vår överlevnad. Även om ekosystemen har en imponerande förmåga att återhämta och anpassa sig finns gränser för hur stor mänsklig påverkan de klarar av. Därför behöver de skyddas, bevaras och utvecklas både i tätorterna och på landsbygden.

Kulturmiljön är summan av den miljö som människor har skapat och har stor betydelse för vår känsla av trygghet och tillhörighet. Kulturmiljöer finns såväl i staden som i byarna och odlingslandskapet. Natur- och kulturmiljöer ger ökad livskvalitet och genererar även arbetstillfällen inom bland annat besöksnäringen.

Agenda 2030

Mål 2. Ingen hunger

Mål 3. Hälsa och välbefinnande

Mål 10. Minskad ojämlikhet

Mål 11. Hållbara städer och samhällen

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald

Förstärka och förbättra med ekosystemtjänster

Beskrivning

Ekosystemen är vår levande gröna infrastruktur och är minst lika viktiga för våra samhällen genom de ekosystemtjänster de producerar som vår skapade bebyggelse och infrastruktur. Flera av nutidens utmaningar kan hanteras av ekosystemen, om vi värnar om dem och ger dem utrymme. I städer och tätorter ger parker, natur och grönområden oss långsiktiga och hållbara naturbaserade lösningar som skyddar mot översvämningar, mildrar värmeböljor, renar luft och dämpar buller. Lösningar som ofta är svåra och dyra att skapa enbart på teknisk väg. Natur- och grönområden bidrar dessutom till hälsa och välbefinnande och är därmed mångfunktionella.

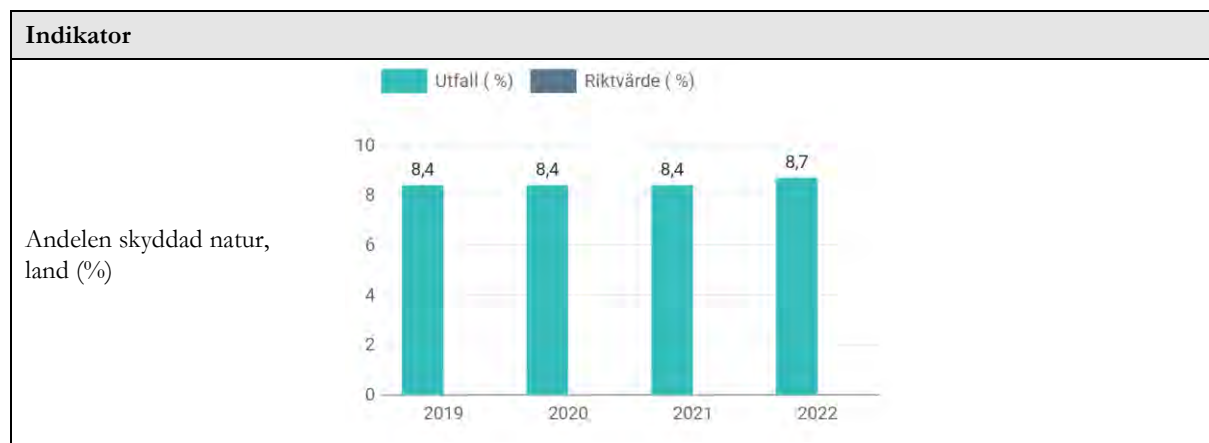
Bevara, använda och utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer

Beskrivning

Att behålla och stärka kommunens värden och kvaliteter av kultur- och fritidsutbud samt natur och rekreation är betydelsefullt för att utveckla Ystad som en attraktiv boende- och besökskommun. Värdet av Ystads diversifierade natur och förekomsten av många särpräglade platser med kulturhistorisk anknytning har kanske blivit ännu tydligare under Covid 19-pandemin. Omsorgsfullt gestaltade parkmiljöer och rena badstränder fyller en funktion medan tysta naturområden fyller en annan. I kommunen finns 16 naturreservat och de upptar knappt 10 procent av kommunens landareal. Dessa områden är dock ojämnt fördelade över kommunen, det finns ett stort sammanhängande område öster om Ystad fram till kommungränsen mot Simrishamn och ett stort sammanhängande område i Fyledalen/Baldringe i den norra kommundelen. I övriga delar av kommunen finns små öar av naturmiljöer. Många som bor på landsbygden i Ystads kommun är omgivna av brukad jordbruksmark. Natur- och kulturmiljöer som ligger nära kusten hotas av arealförlust genom havsnivåhöjning och erosion. I tätbebyggda områden riskerar grönområden att försvinna helt eller delvis genom förtätning. Det är viktigt att bevara och förstärka de naturmiljöer som finns samt att bevara och förstärka den grön-blå infrastrukturen mellan dessa områden för att skapa sammanhang och samband. Ett annat hot är invasiva främmande arter som påverkar den biologiska mångfalden negativt, de kan vara ett hot mot hälsan och de

orsakar kostnader både för samhället och den enskilde.

Kulturmiljön utgör idag en central och viktig del i Ystad kommuns identitet som turist- och boendekommun. Byggnads- och infrastrukturprojekt innebär en utmaning för Ystads kommuns känsliga kulturmiljöer. Befintliga och nya kulturmiljöer i Ystad kommun behöver tidigt identifieras och värderas för att kunna tas tillvara som en resurs i samhällsutvecklingen. Genom att identifiera och värna kulturmiljöer i tidigt skede skapas förutsättningar med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas. Ett nytt kulturmiljöprogram som på ett övergripande sätt identifierar kommunens samlade kulturmiljöer är ett värdefullt underlag i detta arbete, bland annat för den fysiska planeringen. Med tidig kunskap ökar möjligheterna att nyttja kulturmiljöerna som värdefull resurs i arbetet för att skapa tillhörighet och mervärden i till exempel nya bostadsområden.

Kommentar om indikatorer och annan uppföljning

Andelen skyddad natur på land har ökat sedan 2021 och är förhållandevis hög i jämförelse med andra kommuner. I Skåne är det fyra kommuner som har en högre andel. Rikssnittet ligger på 12 %. Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde. Ystads kommun har en landareal på 350 km². Det finns 15 naturreservat, två naturvårdsområden och ett skogligt biotopskyddsområde.

Goda möjligheter till friluftsliv

Beskrivning

I Ystads kommun finns möjligheten till ett rikt och varierat friluftsliv, till exempel vandring, cykling, drakflygning, båtliv, simning och promenader i kulturhistoriska miljöer. Friluftslivet utövas främst i de stora sammanhängande naturområdena i kommunens sydöstra och norra del.

När befolkningen växer minskar samtidigt andelen allemansrättslig tillgänglig mark per person. För att skapa goda möjligheter till friluftsliv för alla innebär det att samhällsplaneringen måste ta hänsyn till behovet av tillgång till attraktiva natur- och kulturmiljöer. För att säkerställa de goda möjligheterna till friluftsliv behöver skötseln och utvecklingen av områden för friluftsliv förstärkas. Det är också viktigt att stärka kopplingar till och mellan de naturområden som finns för att på så vis tillskapa nya rekreativsmöjligheter. Strategiska förvärv av mark som i framtiden kan användas i syfte att säkerställa fortsatt goda möjligheter till friluftsliv bör övervägas. Kommunen bör även undersöka möjligheterna till anpassade stråk i naturen för människor med funktionsvariation, vilket även skulle komma äldre och barnfamiljer till gagn. Kommunen bör hitta lösningar för att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa stränderna i kommunen.

Tack vare allemansrätten kan alla röra sig fritt i den svenska naturen, men allemansrätten innebär även skyldigheter som att inte störa eller förstöra. Medvetenheten om att allemansrätten innebär både friheter och skyldigheter måste öka, vilket inte minst Covid 19-pandemin har visat. När fler människor lockas ut i naturen leder det till ökat slitage, ökad nedskräpning och ökat intrång i hemfridszoner.

Mål 4. En giftfri miljö och ett mer resurseffektivt samhälle

Kommentar

Målet berör kommunens ambitioner att minska användningen av skadliga ämnen och förekomsten av föroreningar i luft, mark och vatten samt arbetet för en mer cirkulär ekonomi.

Konsumtionen av varor och tjänster står för ungefär hälften av utsläppen av växthusgaser. Miljö- och hälsofarliga ämnen finns i stort sett i allting i vardagen; kläder, möbler, byggmaterial, mat och elektronik. Kommunen har stor möjlighet att påverka dessa utsläpp. Till exempel genom upphandling och inköp där vi främjar en mer resurseffektiv och ansvarsfull konsumtion av varor, tjänster och transporter samt en innovativ, cirkulär ekonomi som minskar resursslöseriet. Som inspiratör har kommunen även möjlighet att påverka konsumentbeteenden.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande

Mål 6. Rent vatten och sanitet för alla

Mål 7. Hållbar energi för alla

Mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion

Mål 14. Hav och marina resurser

Giftfri vardag och hållbar konsumtion

Beskrivning

För att hälso- och miljöfarliga ämnen inte ska nå hälsovådliga nivåer ska Ystads kommun minska användningen av dessa ämnen i den egna verksamheten. Barn och unga är särskilt känsliga för påverkan av kemikalier och måste prioriteras i kommunens arbete mot en giftfri vardag och för att minska den samlade exponeringen av farliga ämnen. Det ska vara lätt att göra rätt i arbetet för en giftfri miljö i Ystads kommun. Det är därför viktigt med kunskap och information till tjänstepersoner och politiker.

En av de stora spridningsvägarna för farliga ämnen sker genom konsumtion. En stor del av vanliga produkter, till exempel elektronikvaror, tillverkas utanför EU. Dessa omfattas inte av samma lagkrav som de produkter som tillverkas inom EU och innebär att de i många fall innehåller förbjudna ämnen. Inom kommunkoncernens verksamhet ska en resurseffektiv och ansvarsfull konsumtion av varor, tjänster och transporter främjas. Ystads kommun ska tillämpa en miljöanpassad offentlig upphandling och ställa kemikaliekraV. Utvecklingen inom området kan även drivas framåt genom till exempel innovationsupphandlingar samt med ökad styrning av inköpen via kommunens e-handelssystem. Kommunen ska arbeta för tvärfunktionellt kunskapsutbyte mellan verksamheterna, upphandlare och personer med specialistkompetens inom hållbarhet.

Kommunen ska också arbeta med insatser som riktar sig till kommuninvånare, näringsliv och organisationer för att stimulera till mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster, gällande till exempel avfallsverksamhet, byggsamråd och näringslivsstöd.

I kommunens livsmedelsupphandling ska krav ställas som främjar inköp av kött från djur som mått bra och djurhållning med låg antibiotikaanvändning. Råvaror ska väljas för att i möjligaste mån underlätta för närodlade produkter att användas i måltidsproduktionen, till exempel genom säsongs- och utbudsanpassade inköp av råvaror.

Indikator																			
Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (%)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Riktvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>12</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>12</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>11</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>10</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>8</td> <td>20</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Riktvärde (%)	2019	12	20	2020	12	20	2021	11	20	2022	10	20	2023	8	20
År	Utfall (%)	Riktvärde (%)																	
2019	12	20																	
2020	12	20																	
2021	11	20																	
2022	10	20																	
2023	8	20																	
Insamlat kommunalt avfall totalt, (kg/inv)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (kg/inv)</th> <th>Riktvärde (kg/inv)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>587</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>579</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>584</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>599</td> <td>200</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (kg/inv)	Riktvärde (kg/inv)	2019	587	200	2020	579	200	2021	584	200	2022	599	200			
År	Utfall (kg/inv)	Riktvärde (kg/inv)																	
2019	587	200																	
2020	579	200																	
2021	584	200																	
2022	599	200																	
Mängd matsvinn i kommuninvånarnas rest- och matavfall (kg/inv)	Inga tillgängliga data																		

Kommentar om indikatorer och annan uppföljning

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter har stadigt minskat sedan 2016 då andelen var 20 %. Jämfört med andra kommuner i Sverige är Ystads kommun bland de fem kommuner med lägst andel ekologiska livsmedel. Statistik saknas för övriga SÖSK-kommuner. För att nå det nationella inriktningsmålet om 60 % till 2030 måste takten öka markant. Stigande livsmedelspriser och en nästan oförändrad budget gör emellertid att målet i dag är långt borta. En annan anledning till minskningen kan vara att fokus har skiftat från ekologiskt till klimatsmart. Det saknas emellertid nationell statistik för att följa upp andelen klimatsmarta livsmedel.

Mängden insamlat kommunalt avfall ökar vilket är en negativ utveckling. Värdet för 2022 motsvarar dålig hållbarhet i Avfall Sveriges värderingsgränser och ligger bland de högsta i Skåne. Mängden omfattar såväl matavfall som grov- och elavfall. Ystads kommun har stora mängder insamlat restavfall mätt per kommuninvånare jämfört med övriga Sverige. Det finns flera anledningar till detta. Bland annat har Ystad inte obligatorisk utsortering av matavfall, vilket innebär att mycket matavfall hamnar i restavfallet. Ystad har inte heller infört fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper, vilket innebär att mycket förpackningar och returpapper hamnar i restavfallet. Under de kommande åren ska insamling av förpackningar ske fastighetsnära i hela Sverige. Det kommer att innebära stora utmaningar att införa detta i Ystads kommun, men resultatet kommer förhoppningsvis att bli drastiskt minskade mängder restavfall och mer jämförbara siffror med resten av landet.

Indikatorn om mängden matsvinn i kommuninvånarnas rest- och matavfall är ny och saknar därmed tillgängliga data.

Status	Åtgärd	Slutdatum
✓ Avslutad	1.1 Kemikaliehanteringssystem	2023-01-01

Föroreningar i luft, mark och vatten

Beskrivning

Ystads kommun har en bra luftkvalitet, men fartygstrafik samt närheten till kontinenten utgör stora utsläppskällor vilka påverkar luftkvaliteten. Även trafiksystemet ger upphov till utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar som i sin tur påverkar miljön, människors hälsa samt djur- och växtliv negativt. Luftföroreningar, inte minst i barns närmiljö, påverkar folkhälsan. Luftföroreningar orsakar också övergödning och försurning i vattendragen.

Ystads kommun ska fortsatt ställa höga krav på de fordon som används i kommunens verksamheter och främja möjligheten att välja miljövänliga transporter. Kommunen ska planera för och bygga på ett sätt som minimerar luftföroreningar.

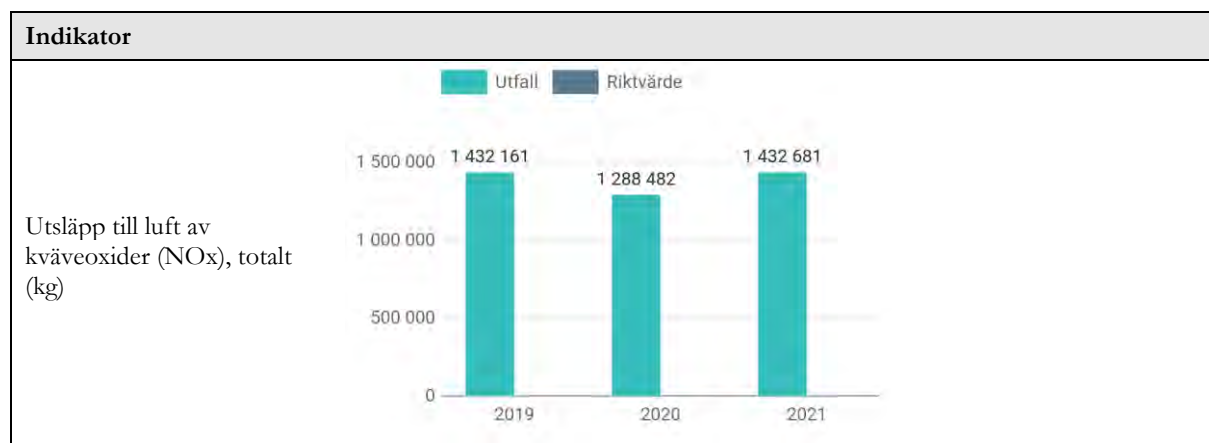
En annan utmaning är förorenad mark som finns i kommunen. Inventering och genomgång av identifierade, förorenade markområden ökar förståelsen för var i kommunen eventuella risker kan föreligga och kan på så vis effektivisera planeringsprocesser.

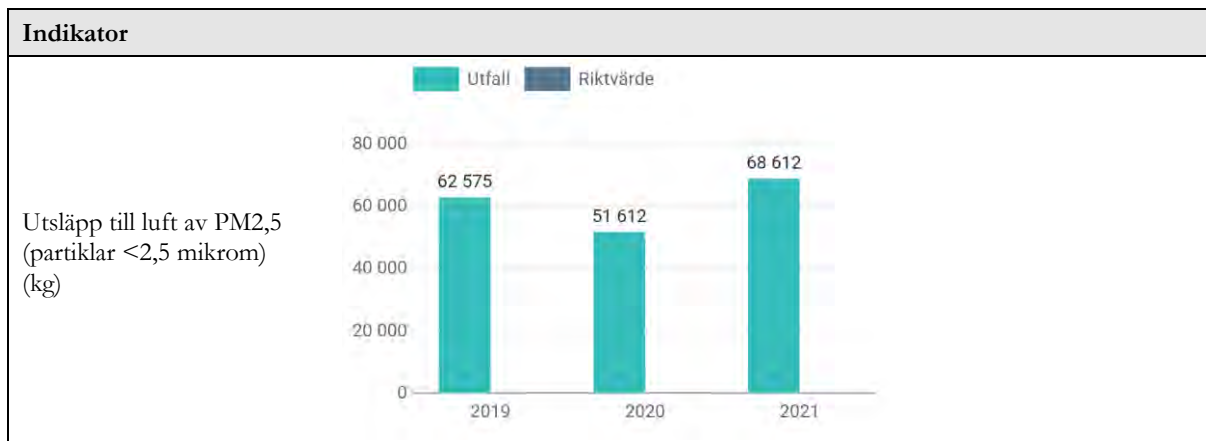
Det är viktigt att både begränsa spridning av föroreningar och minska användningen av bekämpningsmedel. Avloppsslam är den restprodukt som bildas i kommunala avloppsreningsverk då det inkommande vattnet renats. Slammet kan till viss del användas för gödsling av åkrar, men för höga halter av miljögifter från dagvattnet, som i sin tur hamnar i avloppsvattnet, begränsar möjligheten att använda det som jordförbättring. Kommunen ska arbeta för att öka förutsättningarna för ”giftfri” näringsåtervinning, bland annat genom certifieringssystemet Revaq.

Andelen hårdgjorda ytor som inte infiltrerar dagvatten ökar. Därmed ökar också mängden avrinnande ytvatten. Föroreningar som har ansamlats på ytorna från till exempel trafik och vägslitage spolats vidare med dagvattnet. Det är viktigt att dagvatten-anläggningar dimensioneras för att kunna ta hand om det första vattnet som kommer, en så kallad ”first flush”, som innehåller högre koncentrationer av föroreningar. Ystads kommun ska arbeta för att andelen hårdgjorda och icke genomsläppliga ytor för vatten ska begränsas.

För att förhindra utsläpp som riskerar att göra vårt vatten otjänligt krävs att tillförseln av övergödande ämnen, läkemedelsrester och mikroplaster minskar. Uppströmsarbete är en viktig del i arbetet och innebär att miljögifter och skräp stoppas redan vid källan. Byggarbetsplatser och trafik är de främsta källorna till föroreningar i dagvatten och kommunen ska arbeta för att begränsa dessa föroreningar.

Trots att dagvattnet i första hand ska renas vid källan transporteras en stor del av dagvattnet idag via ledningsnätet och rinner orenat ut i våra vattendrag och i havet där föroreningarna späds ut. En mycket effektiv metod för att rena stora volymer dagvatten är genom dammar i kombination med våtmarker. Ystads kommun ska arbeta för att dagvattnet i större utsträckning ska vara renat innan det når Östersjön och andra vattenförekomster.

Kommentar till Indikatorer och annan uppföljning

Indikatorerna för utsläpp till luft av kväveoxider och partiklar (PM2,5) visar tydligt på en effekt av coronapandemin. Halterna sjönk under 2020 för att sedan återgå till mer normala halter under 2021. Luftkvaliteten i Ystads kommun kontrolleras genom Skånes luftvårdsförbunds samordnade luftkvalitetskontroll. Kontrollen genomförs i kampanjer vilket innebär att olika ämnen mäts med olika intervaller. Mätningarna som görs i Ystad visar att halterna är som störst i hamnområdet, men ligger under nu gällande miljö kvalitetsnormer för luft.

Under 2021 presenterar WHO nya riktlinjer för luftkvalitet. Detta innebär att Sverige ska göra om miljö kvalitetsnormerna för luft för att överensstämma med WHO:s riktlinjer. Detta kan i förlängningen innebära att åtgärder kommer att krävas för att nå en god luftkvalitet inom vissa särskilt påverkade områden inom kommunen.

Cirkulära flöden

Beskrivning

Ystads kommun ska arbeta för cirkulär ekonomi med cirkulära flöden som tar hänsyn till hela livscykeln vilket bland annat innebär delande av produkter och ökat återbruk med minskade avfallsmängder. Vid kommunens upphandling och inköp ska möjligheten till längre livslängd av material och produkter beaktas, för att underlätta giftfria och resurseffektiva kretslopp.

Den största delen av avfallet uppstår vid produktionen av varor. Textil och elektronik är exempel på produkter som genererar stora mängder avfall och som bidrar till ökad klimatpåverkan. Genom avfall sprids även gifter i miljön.

Ystads kommun ska arbeta för att minska avfallsmängderna som uppkommer inom verksamheterna. Källsortering ökar produkters kretslopp och det ska finnas stora möjligheter att cirkulera avfall som uppstår vid kommunala byggprojekt. Kommunen ska även arbeta med kommunikation till medborgarna och verka för beteende-förändringar för att minska avfall och öka cirkulär konsumtion.

De upphandlingar som Ystads kommun gör ska bidra till cirkulärt tänkande och innovation. Det är de faktiska behoven i verksamheten som ska styra inköpen. I kommunens riktlinjer för inköp lyfts återbruk och begagnade varor som förstahandsval innan nyinköp. Vid upphandling ska eftersträvas att produkter är designade för att kunna återvinnas eller repareras.

Indikator

Kommentar om indikatorerna och annan uppföljning

Kommunen samlade in totalt 1 609 ton matavfall 2022. Det är en minskning från 1 672 ton insamlat matavfall år 2021 och följer trenden i Sverige, där matsvinnet minskat framförallt under senare halvan av 2022. Under de kommande åren blir utsortering av matavfall obligatoriskt för alla hushåll och insamling av förpackningar ska ske fastighetsnära i hela Sverige. Det kommer att innebära stora utmaningar att införa detta i Ystads kommun, men resultatet kommer förhoppningsvis att bli drastiskt minskade mängder restavfall och mer jämförbara siffror med resten av landet.

Mål 5. Begränsad klimatpåverkan i ett klimatsäkert samhälle

Kommentar

De effekter som de snabba klimatförändringarna ger upphov till är redan märkbara, inte bara globalt, utan även i Skåne och inte minst i Ystad. Utvecklingen framåt kommer att vara beroende av hur framgångsrik begränsningen av växthusgaserna är på en global nivå. För att man i Ystads kommun ska kunna uppnå det mål om 0,5 ton CO₂/invånare till år 2045 som behövs för att uppnå Parisavtalets mål kommer det att krävas stora insatser från alla delar av kommunens verksamheter.

Hur kommunens invånare lever, konsumerar och reser kommer att ha stor betydelse för begränsningen av växthusgaserna på lokal nivå. Med bristande rådighet är det en stor utmaning att påverka hur människor väljer att leva sina liv. Kommunen ska föregå med gott exempel genom att möjliggöra för och inspirera till ett mer klimatsmart liv för alla. Konsumtionen av varor och tjänster står för ungefär hälften av utsläppen av växthusgaser och utgör en av de största utmaningarna för att minska klimatpåverkan. En annan utmaning är att en ökad befolkningstillväxt kommer att innebära en ökad mängd resor och en stor andel av resorna görs idag med bil. Många av resorna som görs med bil är korta, vilket gör att det finns en stor potential till överflyttning till andra trafikslag. Kommunen möter även stora utmaningar i form av förväntad ökning av transporter till och från hamnen. Teknikutveckling, till exempel i form av renare bränslen, är nödvändig men inte tillräcklig för att klara klimatmålen utan det krävs även ett förändrat beteende.

Även om växthusgasutsläppen minskar väsentligt, är klimatsystemet redan påverkat med tydliga effekter som följd. Klimatanpassning krävs för att anpassa samhället och minska risken för negativa konsekvenser. Målet är att Ystads kommun ska vara en plats som, utifrån perspektivet av ett snabbt förändrande klimat, är trygg idag och i framtiden.

Agenda 2030

Mål 7. Hållbar energi för alla

Mål 11. Hållbara städer och samhällen

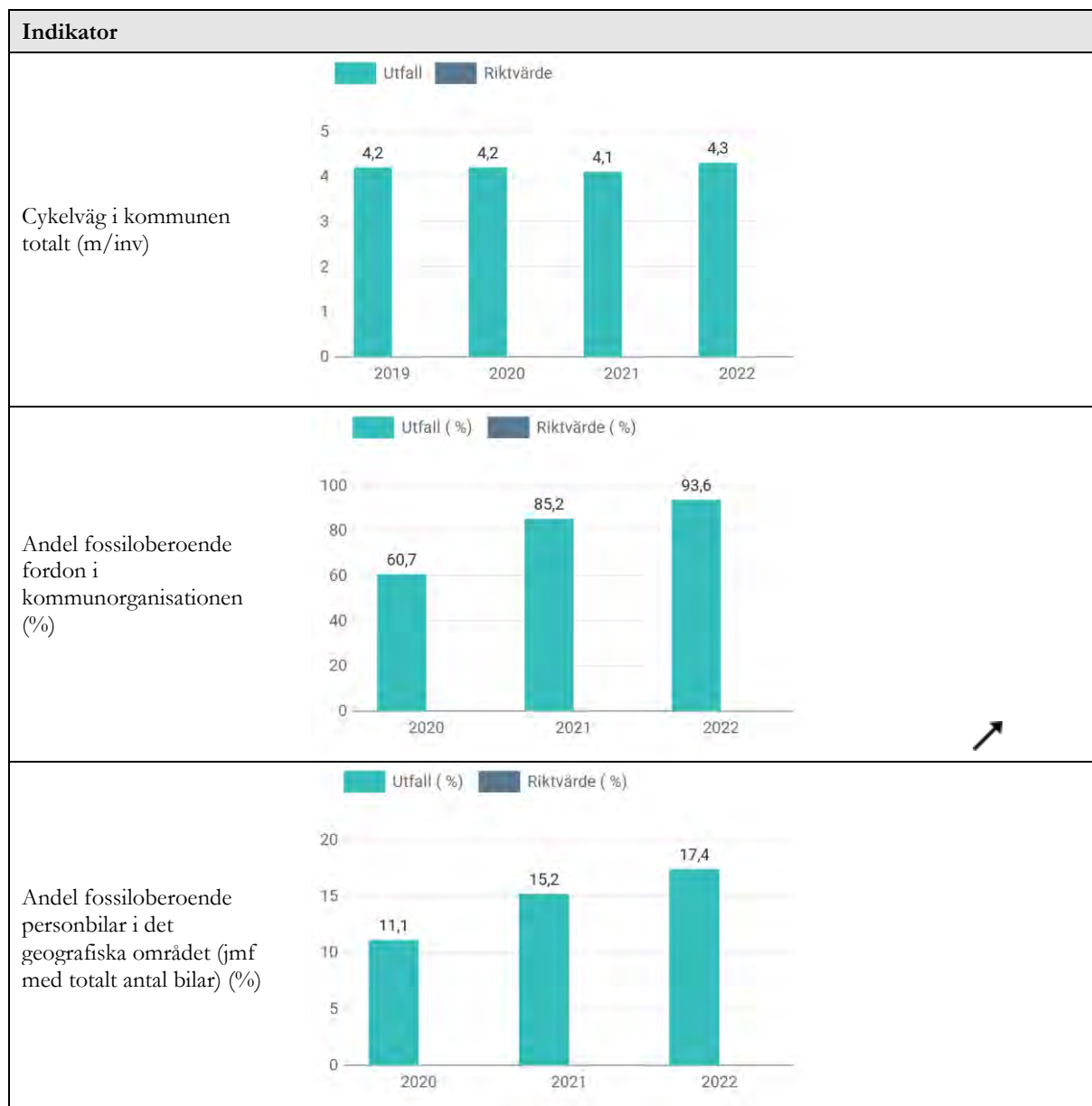
Mål 13. Bekämpa klimatförändringarna

Ett hållbart trafiksystem

Beskrivning

Det ska vara lätt att resa hållbart, vilket innebär att gång, cykel och kollektivtrafik ska prioriteras i planeringen. Tillgängligheten med gång, cykel och kollektivtrafik ska förbättras så att dessa transportsätt blir de naturliga valen. Ystads kommun ska, i nära samarbete med Skånetrafiken, verka för att kollektivtrafiken utvecklas. För att kollektivtrafiken ska upplevas som ett naturligt val måste den vara konkurrenskraftig gentemot bilen och vara pålitlig, få högre turtäthet och kortare körtider. Även bytespunkterna, det vill säga stationerna och hållplatserna, behöver utvecklas.

Infrastrukturen behöver förbättras för hållbara trafikslag och kommunen behöver arbeta med att förändra människors beteende i val av färdmedel. Genom digitalisering och ny teknik uppstår nya möjligheter att minska behovet av resor, stötta en övergång från biltrafik till hållbara trafikslag och effektivisera transporterna. Kommunen behöver utnyttja dessa möjligheter och ständigt vara öppna för nya lösningar och tekniker. Eftersom gång, cykel eller kollektivtrafik inte alltid och inte för alla kan ersätta bilen, behöver det samtidigt bli lättare att använda fordon med fossilfria drivmedel.

Kommentar till indikatorer och annan uppföljning

Indikatorn cykelväg i kommunen ligger stadigt sedan 2019. I jämförelse med Skånes kommuner ligger Ystads kommun i den övre delen och i jämförelse med kommunerna inom SÖSK har Ystads kommun mest cykelvägar. Snittet i riket är 2,6 m/inv.

Andelen fossiloberoende fordon i kommunorganisationen är bland de högsta i landet. I Skåne är det tre kommuner som har högre andel. Snittet i riket är 60,8 %.

När det gäller andelen fossiloberoende personbilar i det geografiska området, så ligger Ystads kommun under riksgenomsnittet på 19,3, men är ändå bland de 25 % av Skånes kommuner som har högst andel.

Begränsad klimatpåverkan samt produktion och användning av energi

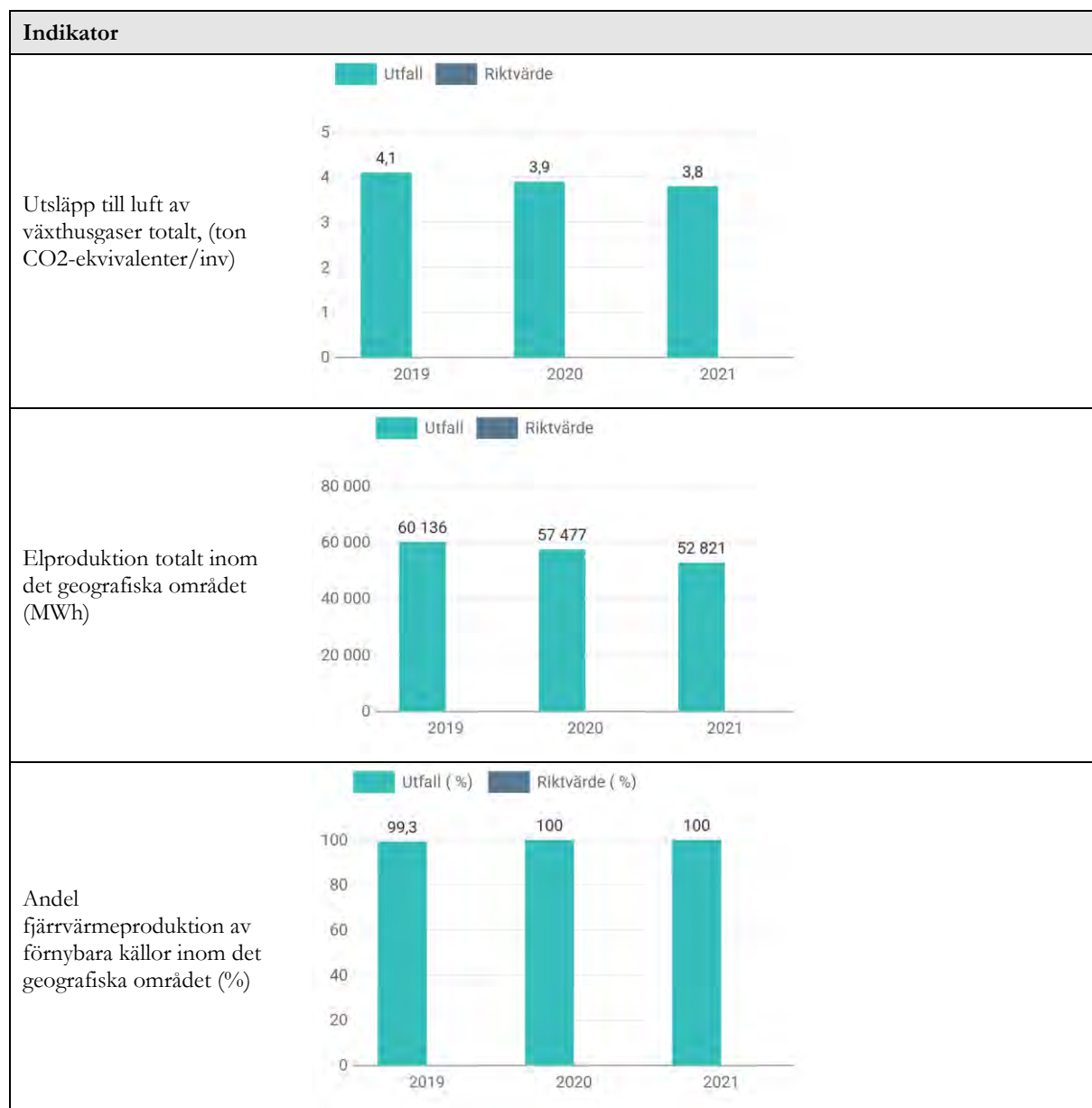
Beskrivning

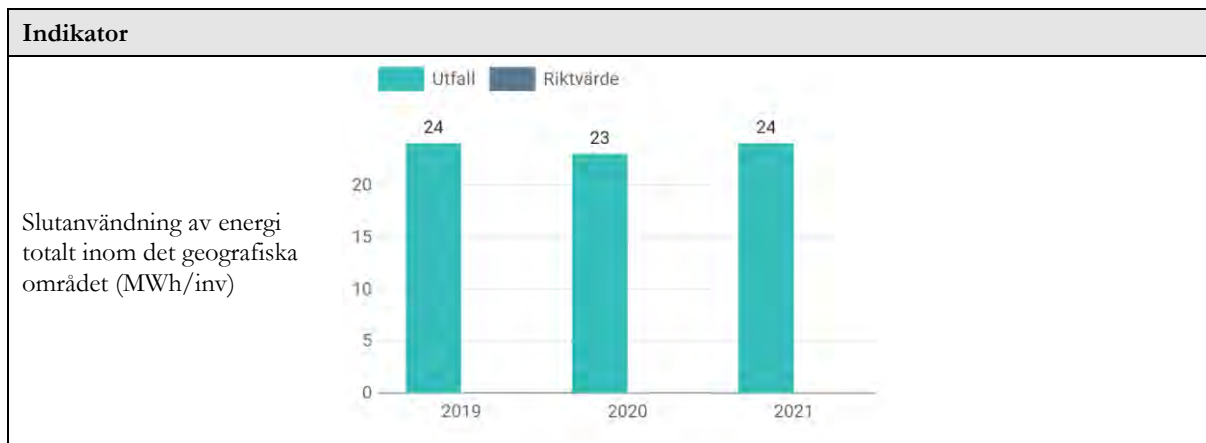
Utsläppen av växthusgaser i Ystads kommun ska minska, samtidigt som upptaget av växthusgaser ska öka. Ystads kommuns organisation har en del arbete kvar innan kommunens beroende av fossila bränslen har upphört inom framförallt transporter, men även inom energianvändning och uppvärmning. För att uppnå nationella och globala mål krävs det att arbetet utökas till att omfatta fler aspekter med huvudfokus på konsumtion och transporter samt att hela det geografiska området Ystads kommun, dess invånare,

näringsliv och markägare engageras. För att få en bättre översyn och kunna planera för åtgärder på lång sikt kan det vara nödvändigt att ta reda på hur kommunens utsläppsutrymme ser ut.

En god energiförsörjning är ett fundament för ett välfungerande och säkert samhälle och det är av största vikt att säkerställa energiförsörjningen i relation till kommunens utbyggnadstakt. Energiproduktion via förnyelsebara källor, valda för att ge ringa påverkan på djurliv och ekosystemens motståndskraft, är ett hållbart sätt att bygga ut en lokal energiförsörjning. Ystads kommuns ambition är att fasa in energi från sol, vind, vatten och biogas och att förmågan till lokal produktion av dessa energislag ska öka. Kommunen ska skapa förutsättningar för produktion av förnyelsebar energi på kommunens mark och fastigheter samt arbeta för att främja möjligheten för kommuninvånare att producera egen förnyelsebar energi. All eller delar av denna energi kan då till exempel tillföras ett fjärrvärmenät där energin redan är hållbar och till 100 procent fossilfri. Fjärrvärmenätet ger möjligheten till att knyta samman energiflöden som finns inom kommunen och som kommer skapas i framtiden. Dessa energiflöden kan då användas effektivt.

Kommunen ska samtidigt fasa ut fossila bränslen och arbeta för en effektivisering av energianvändningen för att gynna både klimat och ekonomi. En viktig del i Ystads kommuns arbete för att begränsa klimatpåverkan är att främja en cirkulär ekonomi och köpa produkter och tjänster med så liten klimatpåverkan som möjligt. Kommunen ska också verka för att biologiskt avfall blir till biodrivmedel och biogödsel.

Kommentar till indikatorer och annan uppföljning

Det långsiktiga nationella klimatmålet är att Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser ska vara minst 85 % lägre än utsläppen år 1990.

Ystads kommun har uppnått etappmålet för 2020 (40 % lägre än 1990) och nästa etappmål, till 2030, innebär att utsläppen ska vara 63 % lägre än år 1990. Enligt nationella emissionsdatabasen minskade kommunens växthusgasutsläpp med 54 % mellan 1990 och 2020.

Enligt kommunens uppföljningsverktyg för växthusgasutsläpp, Measure and Change, har Ystads kommun något större utsläpp per capita än övriga Sverige. Förändringstakten ligger emellertid något högre än övriga svenska kommuner.

Elproduktionen har minskat inom kommunens geografiska område. Det överensstämmer med den generella bilden i Sverige. Inom Skåne har elproduktionen dock ökat mellan 2020 och 2021.

Produktionen av fjärrvärme sker till 100 % med förnybara källor. Snittet i riket är 83 %.

Slutanvändningen av energi inom Ystads kommun ligger stabilt och en bit under rikets snitt på 38,0 MWh/inv.

Anpassa samhället för ett förändrat klimat

Beskrivning

Ett förändrat klimat medför stora effekter på samhället och våra ekologiska system. Det är ofta också särskilt utsatta grupper så som barn och äldre som påverkas mest av de negativa konsekvenserna.

Havsnivåhöjningar kan orsaka återkommande översvämningar och erosion som medför oåterkallelig förlust av land, bebyggelse och infrastruktur. Erosion som sker i förorenad mark kan dessutom bidra till att sprida föroreningarna. En höjd havsnivå höjer också grundvattennivån i de kustnära områdena, orsakar saltvatteninträngning samt påverkar VA-system och annan infrastruktur på olika sätt.

Kraftigare regn och skyfall har blivit vanligare och väntas fortsatt öka till följd av klimatförändringar. För att kunna hantera ett skyfall behöver kommunen säkerställa att rätt insatser görs för att skydda infrastruktur, bebyggelse, människors liv samt förhindra spridning av föroreningar. Beredskap för att hantera den akuta situationen som uppstår vid ett skyfall ska finnas. I kommunens fysiska planering ska förebyggande åtgärder beaktas.

Klimatförändringarna ökar även risken för värmeböljor och torka vilket utgör ett hot mot tillgången till färskvatten samt ökar sårbarheten bland äldre och barn. Gröna ytor, vegetation och de ekosystemtjänster som de bidrar med, har stor betydelse för klimatanpassningen av den bebyggda miljön. Grönska bidrar till att reglera lokalklimatet, renar luften och kan användas som fördröjnings- och infiltrationsytor.

Kommunen ska säkerställa att ny bebyggelse lokaliseras på ett sätt så att risker minimeras samt påverka

hur klimatanpassningen av befintlig bebyggelse och samhällsstrukturer ska ske. Kommunen kan även säkerställa att så lite nytt vatten som möjligt tillförs befintliga system vars maxkapacitet är uppnådd eller okänd samt öka möjligheterna för att göra plats för vatten i staden samt på landsbygden. Genom att formulera fler planuppdrag baserat på riktlinjer som bygger på skadelindringsprincipen samt utreda ett specifikt klimatscenario för kommunens verksamheter att förhålla sig till, kan viktiga steg tas i riktning mot ett klimatsäkert samhälle.

Ystads kommun behöver arbeta långsiktigt och proaktivt för att minimera de negativa konsekvenserna av klimatförändringarnas effekter samtidigt som hänsyn tas till de naturliga förutsättningarna och möjligheterna att på ett etiskt och långsiktigt hållbart sätt säkerställa ett tryggt och säkert samhälle idag och i framtiden. Ystads kommun ska anpassas för de effekter som klimatförändringen medför när det gäller till exempel en höjd havsnivå, skyfall och en ändrad medeltemperatur.

Indikator	
Totalt antal byggnader i havsstrandnära läge	Inga tillgängliga data

Kommentar om indikatorer och annan uppföljning

Indikatorn om antal byggnader i havsstrandnära läge är ny och saknar därmed tillgängliga data.

Nämndernas aktiviteter kopplat till Miljöprogrammet

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
Minska energi och vattenförbrukningen med 10% fram till 2024 (AB Ystadbostäder)	Utreda solceller Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Arbetet pågår. Flertalet av bolagets byggnader kulturmärkta vilket innebär att utbyggnad av solceller inte är möjligt, men bolaget utreder övriga byggnader.	
	Utveckla styr/Regler Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Arbetet fortskrider, och bolaget uppskattar att 40–60 % av dess undercentraler nu är uppgraderade.	
	Snålspolande perlator Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Fortlöpande arbete.	
	Byte till ledbelysning Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Arbetet fortskrider och bolaget bedömer att 70 % av allmänbelysningen nu är uppgraderad till LED. En inventering av gemensamma utrymmen har genomförts under året. Offertförfrågningar för byte till LED är utsända, med planerat utbyte 2024.	
Minska mängden restavfall (Volym) (AB Ystadbostäder)	Kampanj mot hyresgäster Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Kampanj har under året utförts på sociala medier och hemsida.	
	Utöka miljöstationer Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Arbetet påbörjades 2022. En inventering har genomförts och aktivitetsplaner utarbetades och påbörjades under hösten 2022, vilket fortsätter in i 2023. Under 2023 har flera utökningar genomförts, vilket ger bolagets hyresgäster ökade möjligheter till omfattande källsortering.	
	Skyltning som tydliggör Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Bolaget har färdigställt denna aktivitet under 2023.	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Färgkodning, kärl, olika färger Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Arbetet påbörjades under 2022 och fortsätter genom 2023 och 2024.	
Ta fram områdesstrategier (AB Ystadbostäder)	Utveckla gårdar/utemiljö Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Ingår i områdesstrategierna. Är utfört under året.	
Minska utsläpp av miljögifter till hamnbassängen (Ystad Hamn Logistik AB)	Ta fram beslutsunderlag om möjligheten för dagvattenfilter på större dagvattenflöden. Slutdatum 2022-12-31	 Pågående
	Kommentar Avvaktar beslutsunderlag med att ta fram underlag för investeringsbeslut.	
Energisparande åtgärder (Ystad Hamn Logistik AB)	Ta fram beslutsunderlag för att undersöka möjligheten i egenproducerad el, exempelvis solpaneler. Slutdatum 2022-12-31	 Pågående
	Kommentar Har undersökt bärighet på någon fastighet. Samarbetar med Ystad Energi.	
Bolaget bidrar genom arrendatorn till ett framgångsrikt näringsliv. (AB Ystads Saltsjöbad)	Installation av solceller. Nybyggnad av miljöförråd. Slutdatum 2021-07-31	 Ej påbörjad
Hållbara, jämlika och attraktiva inne och utemiljöer, som skapar lust till rörelse och en hälsofrämjande livsstil, vilket ger förutsättningar för ökad måluppfyllelse. (Barn och utbildningsnämnden)	Skapa inne- och utemiljöer med hög tillgänglighet och högt pedagogiskt värde Slutdatum 2021-12-31	 Pågående
	Kommentar Ett pågående arbete med att skapa bästa möjliga lärmiljö, både inne och ute. Under 2023 har det förbättrats på många enheter och skapat goda miljöer som främjar lust till rörelse och i förlängningen ger en ökad måluppfyllelse. Under 2023 har initierats att arbeta med en fastighetsplan både på kort- och lång sikt, en slutprodukt under 2024	
Vi arbetar strategiskt för att kvalitet och attraktivitet ska utvecklas hållbart i hela kommunen, såväl i staden som i byar och på landsbygden. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Rådgivning och lösningar i kulturmiljö-, naturvårds- och klimatanpassningsfrågor genom hela investerings- och exploateringsprocesser. Slutdatum 2023-12-31	 Avslutad
	Kommentar Kommunekolog, miljö- och klimatstrateg och stadsantikvarie har exempelvis medverkat i planering i	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	<p>Socketbruksområdet i Köpingsbro, vid Marinan, för nytt polishus, hamnstaden och vid Ica, samt i investeringsprojekt som cykelvägen intill Österports torg, Åvallaparken, kustskydd och bryggor.</p>	
	<p>Påbörja en fördjupad översiktsplan för Köpingsbro/Nybrostrand med projektplan, uppdrag och tidig dialog. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>✓ Avslutad</p>
	<p>Kommentar Arbetet löper på. Tidig dialog har genomförts. En strukturplan har tagits fram som underlag till arbetet, samt utredningar: hållbarhetsbedömning, MKB, kulturmiljöutredning, trafikutredning, geoteknik.</p>	
	<p>Färdigställa förslag till landsbygdsstrategi. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>✓ Avslutad</p>
	<p>Kommentar Ystads landsbygdsstrategin antogs av kommunfullmäktige under våren. Beslutet är dock överklagat.</p>	
	<p>Införa fastighetsnära insamling i fyrfackskär för en- och tvåbostadshus Slutdatum 2026-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>
	<p>Kommentar Fastighetsnära insamling i fyrfackskär kommer att starta i mars. Kommunikation med fastighetsägare fortsätter. Planering av logistik pågår i samarbete med entreprenörer. Leverans av fyrfacksbilar försenat, ny leveranstid i början av 2024.</p>	
	<p>Ge invånare bättre tillgänglighet till insamlingsplatser för farligt avfall Slutdatum 2026-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>
	<p>Kommentar Utökat med två platser i Ystad där Farligt Avfall-bilen har efterfrågats samt dragit in platser i byar där det inte sker besök. Nu finns totalt åtta stopp i kommunen. Insamling i butiker för mindre elektronik sker med hjälp av Samlaren. Avtalat med El-kretsen för insamling av batterier på återvinningsstationerna.</p>	
	<p>I projekt Hamnstaden arbeta för kvartersnära återvinningscentral och returhus Slutdatum 2026-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>
	<p>Kommentar I samband med detaljplanearbetet kommer detta lyftas för att säkerställa att utrymme finns.</p>	
	<p>Ta fram Grönplan Slutdatum 2026-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	<p>Kommentar Sociotopinventering är klar och analys kvarstår att göras. Ytor är inlagda i GIS-systemet. Inget LONA-bidrag finns för 2024. Det är inte bestämt hur arbetet ska fortsätta och kan prioriteras gentemot annan strategisk planering.</p>	
	<p>Påbörja framtagande av vattentjänstplan Slutdatum 2024-08-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar Kommer att slutföras under 2024. Ny lagstiftning som innebär att kommunerna ska ta fram en vattentjänstplan enligt lagen om allmänna vattentjänster samt att den ska vara klar vid årsskiftet 2023/2024, men inga sanktionsavgifter eller dylikt utkrävs.</p>	
	<p>Arbeta mer aktivt för att säkerställa att Tekniska avdelningen är förberedd vid en eventuell kris Slutdatum 2025-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar Arbetet pågår löpande för att inarbeta erfarenheter och uppdatera rutiner för verksamheten. En operativ krisplan för avdelningen håller på att tas fram. Utbildning inom nödvattenförsörjning har skett för avdelningens personal.</p>	
	<p>Genomföra en omgång av ansökningar om samhällsbyggnadsbidrag. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Avslutad</p>
	<p>Kommentar Aktiviteten är avslutad.</p>	
<p>Vi driver effektiva exploaterings- och planeringsprocesser för omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer som tillgodoser bostadsmarknadens och näringslivets behov. (Samhällsbyggnadsnämnden)</p>	<p>Slutföra detaljplan för Käseberga hamnplan. Slutdatum 2022-12-31</p>	<p> Avslutad</p>
	<p>Kommentar Detaljplanen har vunnit laga kraft.</p>	
	<p>Slutföra detaljplan för nya polishuset. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar Detaljplanen har varit på samråd. Beslut om granskning togs i december och planen har varit på granskning. Beslut om godkännande i samhällsbyggnadsnämnden planeras våren 2024.</p>	
	<p>Påbörja detaljplan för Hamnstaden etapp 1 med utredningar och projektering av tekniska lösningar Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
<p>Kommentar Utredningar gällande första etappen av hamnstaden pågår.</p>		

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Delaktighet i processerna med fokus på natur- och kulturhistoriska miljöer och klimatanpassning. Slutdatum 2023-12-31	✓ Avslutad
	Kommentar Kommunekolog, miljö- och klimatstrateg samt stadsantikvarie deltar i eller driver processer inom Grönplanen, tillståndsansökan kustskydd, tillståndsansökan strandfodring, klimatanpassningsplan/skyfallsplan. Ett 40-tal remisser i kulturmiljöfrågor och ett 40-tal remisser i naturvårdsfrågor har hanterats under året.	
Vi driver utveckling som säkerställer god vattenkvalitet i vattenmiljöer, dricksvattenförsörjning på sikt och dagvattensystem med beredskap för ett förändrat klimat. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Glemmingebro Vattenverk byggs om enligt plan Slutdatum 2023-10-01	▶ Pågående
	Kommentar Projektet Glemmingebro vattenverk slutfördes nästan helt under 2023. Inkoppling av Simrishamns kommun kommer att ske under första delen av 2024.	
	Projektering och kalkyl för VA-utbyggnad i sydöstra kommunen Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Kalkyl togs fram under hösten 2023. Projektering pågår men är försenad på grund av personalbyte hos konsulten.	
	Bidra till minskad näringsbelastning, ökad kunskapsspridning samt fortsatt miljöövervakning av vattenkvalitet. Slutdatum 2023-12-31	✓ Avslutad
	Kommentar Vattenprover tas regelbundet och analysresultaten förklaras för vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån. Kunskap sprids genom detta och genom åtgärdssamordnaren i vattenrådet. Vattenråden håller informationsmöten där kommunekologen deltar vid behov. Mätningarna visar på en svag förbättring över tid. Ny åtgärdssamordnare för Vattenråden sedan november 2023 sitter numera i Ystad	
	Genomföra marinbiologiska kontroller inom kontrollprogrammet för kustskydden. Slutdatum 2023-12-31	▬ Ej påbörjad
	Kommentar Gjordes inga kontroller under 2023. Skjuts till 2024.	
	Utreda lösningar för minska bekämpningsmedelsrester i dricksvattnet Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Kommentar Utredning pågår under 2023-2024.	
	Fortsatt utreda överskridande av miljötillståndet för reningsverket Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Sedan september 2023 har inga överskridanden av miljötillståndet skett. Beslut väntas från Länsstyrelsen angående det tidigare föreläggandet om anmälan av nya anslutande abonnenter till avloppsnätet.	
Vi samverkar med Skånetrafiken, Trafikverket, Region Skåne och myndigheter samt kommuner för att möjliggöra hållbar tillväxt, med systemlösningar i framkant för transport, vattenförsörjning och kretslopp. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Trepartssamverkan med Skånetrafiken och Bergkvara buss Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Pågår kontinuerligt med återkommande möten för de tre arbetsgrupperna.	
	Samverkan inom infrastrukturgrupp SÖSK Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Pågår kontinuerligt, inte minst gällande uppdrag att ta fram gemensam ny infrastrukturstrategi.	
	Kontinuerliga möten mellan tjänstemän på kommunen och på Trafikverket Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Pågår kontinuerligt med inplanerade möten varje kvartal.	
	Samverkan med Simrishamns kommun gällande byggnation av gemensamt vattenverk Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Leverans av vatten från Glemmingebro vattenverk kommer att ske från första delen av 2024.	
	Följa upp mål och indikatorer i kretsloppsplanen Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Arbete för att lägga in Kretsloppsplanen i Stratsys har påbörjats.	
Kontinuerliga samarbeten med Avfall Sverige, Sysav, Håll Sverige Rent och Städa Sverige Slutdatum 2023-12-31	 Pågående	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	<p>Kommentar</p> <p>Kontinuerligt samarbete med branschorganisationen, kommunsamverkan inom Sysav samt med Håll Sverige Rent och Städa Sverige ger inspiration och erfarenhetsöverföring.</p>	
	<p>Delta i LIFE-projektet för kustskydd Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>LIFE Coast Adapt projektet har löpt under 5 år. Slutkonferens hölls i november 2023. Projektet har sammanfattats i en rapport och final report lämnas in under våren 2024</p>	
	<p>Samverkan med Skurup och Trelleborg samt Region Skåne för möjlighet att dra ny sträckning Skåneleden längs sydkusten. Slutdatum 2024-06-30</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>Region Skåne har gett klartecken för ny sträckning. I Ystad kommer den att vara tillgänglighetsanpassad och gå på GC-banan längst kusten. Avtal med markägare samt markering i samråd med Trafikverket är påbörjat och ska vara helt klart oktober 2024.</p>	
	<p>Aktiv roll i Trafikverkets arbete med ÅVS E65:an Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>Förvaltningen deltar kontinuerligt i möten med Trafikverket och har försett Trafikverket med mycket underlag. Synpunkter har lämnats på den första delen av utredningen som innehåller nulägesbeskrivning, problembild och målbild. Arbetet med ÅVS beräknas vara klart sommaren 2024.</p>	
	<p>Trafikverkets långsiktiga behov på Ystadbanan och dess eventuella påverkan på hamnstaden Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Ej påbörjad</p>
<p>Kommentar</p> <p>Kommer att utredas vidare som del i projekt hamnstaden</p>		
<p>Vi erbjuder och utvecklar lärmiljöer som främjar lek och lärande med barnens bästa i centrum. (Samhällsbyggnadsnämnden)</p>	<p>Klimatanpassning - värme, del av skyfallsplan/klimatanpassningsplan. Naturskolan. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Avslutad</p>
<p>Kommentar</p> <p>I värmeanalysen har förskolegårdar undersökts, riskklassats och det har tagits fram förslag till åtgärder. Diskussion pågår om att även inkludera skolgårdar. Förslagen kommer därefter att arbetas in i skyfallsplanen och eventuellt i grönplanen.</p>		

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
<p>Vi erbjuder och utvecklar parker, kultur- och naturmiljöer samt rekreationsområden för olika gruppers behov, genom att förmedla och förädla de tillgångar som kommunen har. (Samhällsbyggnadsnämnden)</p>	<p>Ta fram kulturmiljöunderlag vid utveckling av natur- och kulturmiljöer. Påbörja utredning för reservatsbildning Nybrofältet. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>✓ Avslutad</p>
	<p>Kommentar Arbetet sker löpande i samband med förändringar och utveckling av natur- och kulturmiljöer i kommunen. Stadsantikvarien har bistått Länsstyrelsen med underlag för byggnadsminnesförklaring Glemmingebros kommunhus. Kulturmiljöutredning för Köpingsbro - Nybrostrand har gjorts. Arbeta med reservatsbildning av Nybrofältet har påbörjats av kommunekologen. Reservatsbildningen är anmäld till Länsstyrelsen och en kontaktperson har tilldelats.</p>	
	<p>Sammanställa underlag, ta fram en projektplan, ansöka om bidrag och upphandla konsult för kommande kulturmiljöprogram. Påbörja inventering. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>
	<p>Kommentar En projektplan har tagits fram som kommer att fungera som underlag för bidragsansökan till Länsstyrelsen. Finansieringsmöjligheter har undersökts varpå uppdraget ska omarbetas avseende tidplan och resurser för nytt beslut i mars 2024.</p>	
	<p>Medverka till att områden för friluftsliv beaktas i planeringen. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>✓ Avslutad</p>
	<p>Kommentar Medverkan har skett i Plan för tillgänglighet i skyddade områden, och i Länsstyrelsens handlingsplan för friluftsliv. Medverkan sker även löpande i detaljplanering.</p>	
	<p>Rådgivning i kulturmiljö-, naturvård- och klimatanpassningsfrågor i bygglovsprocessen. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>✓ Avslutad</p>
	<p>Kommentar Rådgivning och yttranden lämnas löpande i bygglovsärenden där kompetens från miljö- och klimatstrateg, kommunekolog och stadsantikvarie krävs, bland annat vid bygglov i nära anslutning till havet och inom riskområde för höga havsnivåer. Stadsantikvarien har deltagit i ärendegenomgångar för bygglov samt lämnat svar på ett 40-tal remisser. Kommunekologen har också haft ett 40-tal remisser.</p>	
<p>Norra Promenaden utredning - vattendrag, trädbestånd, översiktlig gestaltning för framtida upprustning Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Kommentar Inmätning är gjord. Övrigt arbete med åfåran och övergripande gestaltning har inte kunnat genomföras under 2023. Arbetet kommer fortsätta under 2024. Finansiering inte klar.	
	Dialog, gestaltning och detaljprojektering av Ävallaparken Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Framtagande av gestaltungs-förslag och detaljprojektering pågår.	
	Påbörja projektplan för nytt naturvårdprogram. Slutdatum 2023-12-31	 Ej påbörjad
	Kommentar Projektplanen är ej påbörjad. Resurser saknas för att göra arbetet inom ordinarie drift.	
Vi sköter om och utvecklar stadskärnans attraktivitet så den upplevs levande, funktionell och trygg för invånare och besökare. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Bevaka kulturvärden och konstnärlig gestaltning samt tillgänglighet i samband med projektering av Stora Östergatan. Slutdatum 2023-12-31	 Ej påbörjad
	Kommentar Projektet för Stora Östergatan är skjutet på framtiden pga finansiering.	
Vi upprätthåller ett ändamålsenligt, klimatsmart och tryggt trafiksystem för hållbar tillväxt och god tillgänglighet för alla målgrupper, som möter såväl invånarens som besökare och näringslivets behov. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Färdigställa Industrigatan Slutdatum 2023-12-31	 Avslutad
	Kommentar Ombyggnationen av gatan är klar.	
	Övergripande utreda den trafikbelastning som följer av planering och utbyggnad av både bostäder och verksamheter i staden Ystad, främst dess östra och södra del. Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Avtal är tecknat med konsult och utredning påbörjad.	
	Anlägga cykelfält och säker korsning på Koppargatan Slutdatum 2023-08-31	 Avslutad
	Kommentar Ombyggnationen av gatan är klar.	
	Utreda och projektera cykelstråk på Österports torg Slutdatum 2023-12-31	 Pågående

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Kommentar Detaljprojektering klart och byggnationen ska påbörjas under mars 2024.	
	Anlägga trafiksäkra övergångsställen för oskyddade trafikanter på Bellevuevägen och Kristianstadsvägen Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Ombyggnationen på Kristianstadsvägen är klart. På Bellevuevägen återstår linjemålning och skyltning.	
	Trafiksäkrande åtgärder i området kring Västerportsskolan Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Pågående arbete.	
Genom aktiv samverkan och ändamålsenliga dialoger inom aktuella projekt ger vi invånare och andra aktörer möjlighet till delaktighet och påverkan på Ystads utveckling. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Erfarenhetsutbyte med andra kommuner inom ekologi, natur-, klimat- och miljöfrågor. Slutdatum 2023-12-31	 Avslutad
	Kommentar Erfarenhetsutbyte sker genom Sveriges ekokommuner, ekologinätverket i Skåne, klimatsamverkan Skåne, Erosionsskadecentrum. Stadsantikvariens deltidstjänst i Trelleborg ger erfarenheter tillbaka.	
	Fortsätt nätverka med andra kommuner inom Hanöbuktsamverkan, Regional kustsamverkan och vattenråd. Slutdatum 2023-12-31	 Avslutad
	Kommentar Nätverkande har skett inom Hanöbuktsamverkan och regional kustsamverkan, liksom strategiskt nätverk för Skånes kustkommuner.	
Vi ger effektiv service och lotsar lösningsfokuserat fram komplexa projekt och ger möjliggörande råd inom de lagrum som finns. Det är enkelt att följa var i processen varje ärende är och orientera sig i det som pågår inom Ystads samhällsbyggande. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Kommunicera med fastighetsägare om de lagändringar som träder i kraft rörande FNI förpackningar och matavfall Slutdatum 2026-12-31	 Pågående
	Kommentar Kommunikationsplan framtagen. Utskick folder till fastighetsägare och via tekniskas info-utskick.	
	Deltagande i projekt kustskydd, klimatanpassningsplan. Slutdatum 2023-12-31	 Avslutad
	Kommentar Tillståndsprocess för strandfodring, påbörjad. Handlingar till domstol 2025. Klimatanpassning för Hamnstaden har	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	dragits igång men är i tidigt skede. Klimatanpassningsåtgärder, fokus skyfallsåtgärder i olika detaljplaner.	
Vi bidrar till ett resurseffektivt samhälle med hälsosamma, giftfria miljöer och begränsad klimatpåverkan. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Delta i regionala, nationella och internationella projekt rörande klimatanpassning och minskad klimatpåverkan. Slutdatum 2023-12-31	✓ Avslutad
	Kommentar Ystads kommun deltar i Regional kustsamverkan och LIFE Coast adapt-projektet.	
	Starta utredningar för att ta fram tillståndsansökan för nya kustskydd. Slutdatum 2023-12-31	✓ Avslutad
	Kommentar En modellering av kustskyddet i Sandskogen med olika scenarios är gjord. Ett förslag om ett framtida, mera naturbaserat kustskydd där upplevelsevärden bevaras har presenterats för Löderups strandbads samfällighet. Tillståndsprcessen för strandfodring är påbörjad. Konsult har upphandlats. Handlingar till domstol 2025.	
	Delta i samordnad luftkvalitetskontroll Slutdatum 2023-12-31	✓ Avslutad
	Kommentar Miljö- och klimatstrategen är fortsatt delaktig i den samordnade luftkvalitetskontrollen genom Luftvårdsförbundet Skåne.	
	Slutföra detaljprojektering och utredning av erosionsskydd vid Sjöhögs reningsverk Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Efter stormen Babet krävdes vissa akutåtgärder på kustskydden som även fick viss påverkan på detaljprojekteringen som behöver revideras.	
	Åtgärder för att minimera risk för översvämning vid skyfall i södra delarna av Västra Sjöstaden Slutdatum 2024-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Detaljprojektering för åtgärder är klart.	
Definiera åtgärder och aktiviteter för klimatskydd av hamnstaden Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående	
Kommentar Arbete pågår med förfrågningsunderlag för konsultinsatser rörande hamnstadens samlade klimatskydd.		

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Inventera och vid behov installera fettavskiljare i kommunens fastighetsbestånd Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Fettavskiljare finns i de storkök som kommunen driver, men inte i mottagningskök då behovet inte tidigare har identifierats. De flesta externuthyrda restaurangkök i kulturbyggnader saknar fettavskiljare och lösningar med kostnadsberäkning pågår. Under 2023 har en inventering av befintliga fettavskiljare och deras tömningsfrekvens följts upp och detta tillsammans med Ystads kommuns Tekniska avdelnings krav på verksamheter i våra lokaler, detta har lett ett åtgärds- och investeringsprogram. Investeringar påbörjas 2023.	
	Tankar kommunens fordon med HVO-bränsle Slutdatum 2024-12-31	 Avslutad
	Kommentar Tekniska avdelningens fordon som drivs med diesel tankas idag med HVO. Egen tankstation finns.	
	Kemikaliefri arbetsplats Slutdatum 2024-12-31	 Pågående
	Kommentar Lokalvårdsenheten har inventerat och samlat ihop kemikalier från samtliga enheter och kommer framöver att använda (köpa in) ett begränsat antal olika kemikalier beroende på användningsområde. Målsättningen är att använda så lite kemikalier som möjligt i enlighet med Agenda 2030.	
	Framtagande av en ny näringslivsstrategi med tillhörande tillväxtplan Slutdatum 2021-12-31	 Pågående
	Införande av Ystadmodellen i Ledning & Utveckling som en del i arbetet med de globala målen Slutdatum 2021-12-31	 Pågående

Folkhälsoprogram

Ystads kommuns Folkhälsoprogram fokuserar på de sociala aspekterna av hållbar utveckling. Folkhälsoprogrammet ska tillsammans med Miljöprogrammet bidra till att kommunen uppnår det av riksdagen antagna Generationsmålet som lyder: "Ystads kommun överlämnar till nästa generation ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför kommunens, regionens eller Sveriges gränser."

Programmet är vägledande och beskriver den önskvärda utvecklingen av Ystads kommun fram till år 2025. Det övergripande målet för hållbarhetsarbetet är formulerat "Hållbara, attraktiva livsmiljöer och förutsättningar för en god jämlik hälsa och livskvalitet i hela kommunen". Det övergripande målet och de fem strategiska målen med tillhörande inriktningar är utgångspunkten för kommunens folkhälsoarbete och innefattar de viktigaste bestämningsfaktorerna för hälsa, dels på en strukturell nivå, t ex inkomstfördelning, jämlikhet, demokrati och delaktighet, dels levnadsvanorna, t ex matvanor, fysisk aktivitet, alkohol och tobak.

Går vi mot förbättrad folkhälsa?

Med folkhälsa avses befolkningens hälsotillstånd, både med hänsyn till nivå och fördelning. En god folkhälsa innebär alltså inte bara en god hälsa generellt i befolkningen, utan även att hälsan är jämnt fördelad mellan olika grupper i samhället. På individnivå kan ohälsa ofta tyckas inträffa slumpartat, men på befolkningsnivå finns det tydliga samband med livsvillkor (exempelvis utbildning, sysselsättning, ekonomi och boende) och levnadsvanor. Sambanden är komplexa och behöver ses i ett sammanhang. Ohälsa har sociala och ekonomiska orsaker, men medför även sociala och ekonomiska konsekvenser. En god folkhälsa är ett centralt politiskt mål och är en viktig del av en hållbar utveckling. Sett ur ett globalt perspektiv är folkhälsan i Sverige god, samtidigt ökar skillnaden i hälsa mellan olika grupper i samhället.

I detta bokslut redovisas de senast tillgängliga siffrorna inom respektive mål. Periodiciteten skiftar dock och inom vissa områden är det ett eftersläp på statistiken. Vid indikatorerna visas om trenden är positiv, otydlig eller negativ jämfört med den föregående undersökningen samt i de fall där det är möjligt redovisas om det finns skillnader mellan könen.

Mål 1. Jämlika möjligheter till delaktighet, inflytande och mänskliga rättigheter

Kommentar

Bedömningen är att målet är uppfyllt för året. Detta beror på att det finns flera positiva indikationer och förflyttningar inom målet.

I medborgarundersökningen framgår att invånarnas upplevelse av att kommunen arbetar aktivt mot diskriminering har förbättrats från 31 till 38 procent sedan föregående mätning, detta är även bättre än snittet för riket (32). Även upplevelsen av att som ystadbo kunna vara dem man är och att leva sitt liv som man vill har förbättrats från 91 till 93 och är markant bättre än riket (85). Även invånarnas uppfattning om möjligheten att påverka kommunens utveckling har förbättrats något från 31 till 33. Detta resultat stärks av att delaktighetsindexet också har fortsatt att förbättras och är det högsta (57) sedan 2019. Detta kan delvis bero på att förändringar gjorts men även att frågorna i viss mån lämnar utrymme för tolkning.

Skolelevers upplevelse av att känna sig trygga ute på stan och på allmän plats har kraftigt försämrats i samtliga årskurser. Generellt sett upplever sig flickorna mer otrygga i dessa miljöer oavsett ålder vilket följer trenden för Skåne. I den vuxna befolkningen har andelen kvinnor som uppger att de avstått från att gå ut ensamma på grund av rädsla minskat något, samtidigt är andelen fortfarande betydligt högre än hos männen. Resultatet i medborgarundersökningen visar att det är fler ystadbor än vid tidigare mätning som anger att de är trygga i sitt bostadsområde när det är mörkt. Andelen är också betydligt högre än snittet för riket.

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande

Mål 5. Jämställdhet

Mål 10. Minskad ojämlikhet

Mål 11. Hållbara städer och samhällen

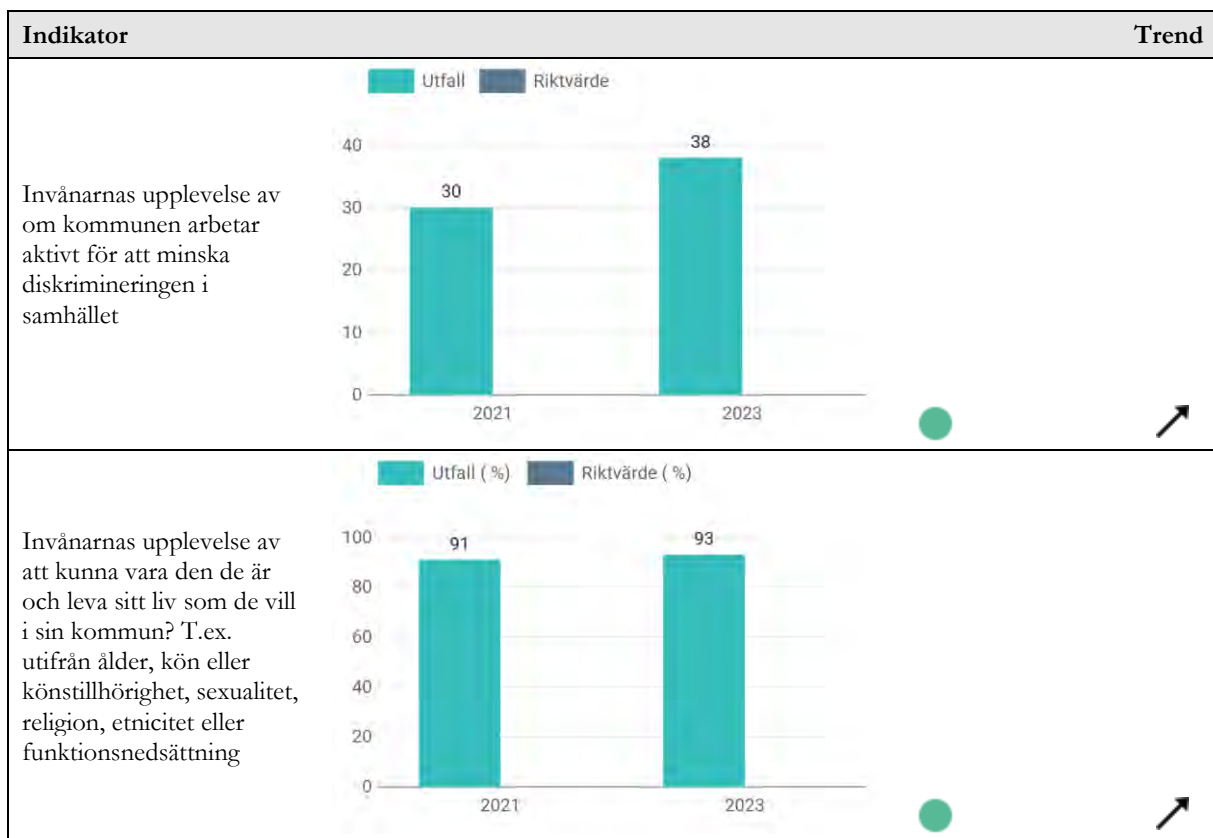

Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen

Mänskliga rättigheter och allas lika värde

Beskrivning

Ystads kommuns verksamheter bygger på de mänskliga rättigheterna och ett icke-diskriminerande förhållningssätt ska användas i verk samheterna, lika god service, vård och omsorg ska ges till alla som bor och vistas här. Att göra jämlikt innebär att anpassa verksamheterna på ett sådant sätt att de motsvarar olika människors olika behov och förutsättningar. En god kunskap hos förtroendevalda och medarbetare om de mänskliga rättigheterna är avgörande, både ur ett främjande perspektiv, men också för att inte diskriminera och kränka de mänskliga rättigheterna. Förtroendevalda och medarbetare som har direktkontakt med medborgare, elever, patienter och brukare bör utbildas och fortbildas i de mänskliga rättigheterna och i ett sådant förhållningssätt. Ystads kommuns förskolor och skolor ska med utgångspunkt i verksamhetens lika behandlingsplan aktivt och systematiskt arbeta för att lära barn och elever om de mänskliga rättigheterna, både i teori och i praktik samt arbeta för att motverka diskriminering, mobbning och annan kränkande behandling liksom hot och våld.

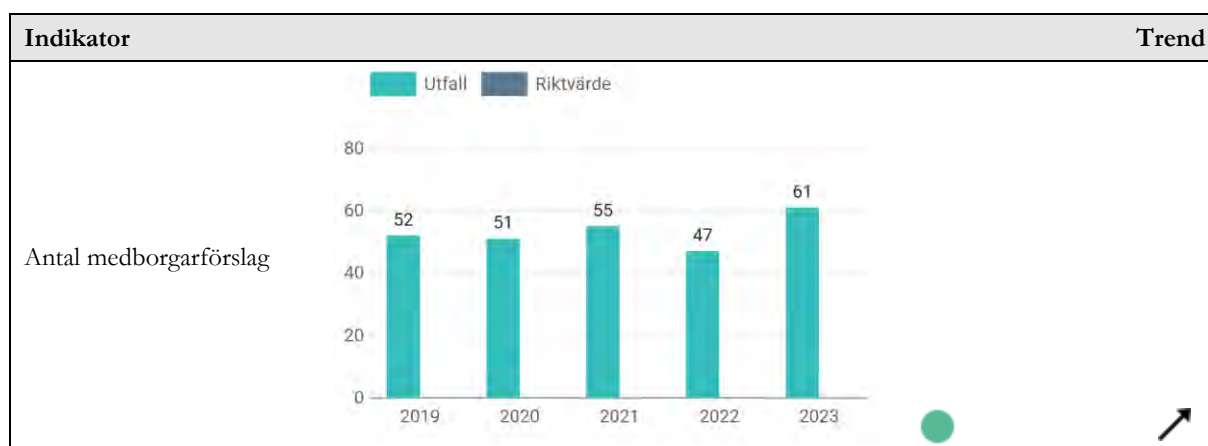
Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Genomföra kompetensutveckling gällande HBTQIA+ i alla verksamheter	Pågående	Färdigställ utbildning för nyckelpersoner	Avslutad
<p>Kommentar Satsningen följer tidsplanen och de flesta verksamheter genomför workshops enligt plan. Ett stort problem är att nyckelpersoner slutar eller inte vill/kan/får vara nyckelperson mer, det gör det svårt för verksamheterna och generera mer arbetet för de nyckelpersoner som är kvar.</p>		Kommentar Alla nyckelpersoner är utbildade	
		Genomför workshops med varje verksamhet i fem steg	Pågående
		Kommentar Pågår, vissa verksamheter har inte börjat än	
		Ta fram material som kan användas av verksamheter efter projektets tid	Pågående
		Kommentar En digital utbildning är under uppbyggnad men avvaktar beslut om vilken digital plattform kommunen ska använda sig av, innan utbildningen byggs upp.	
		Utvärdera med personal och barn och unga	Pågående
	Kommentar Enkäter utskickat till skolorna (åk 4 till gy åk 3). Alla personal utvärdera på sista tillfället.		

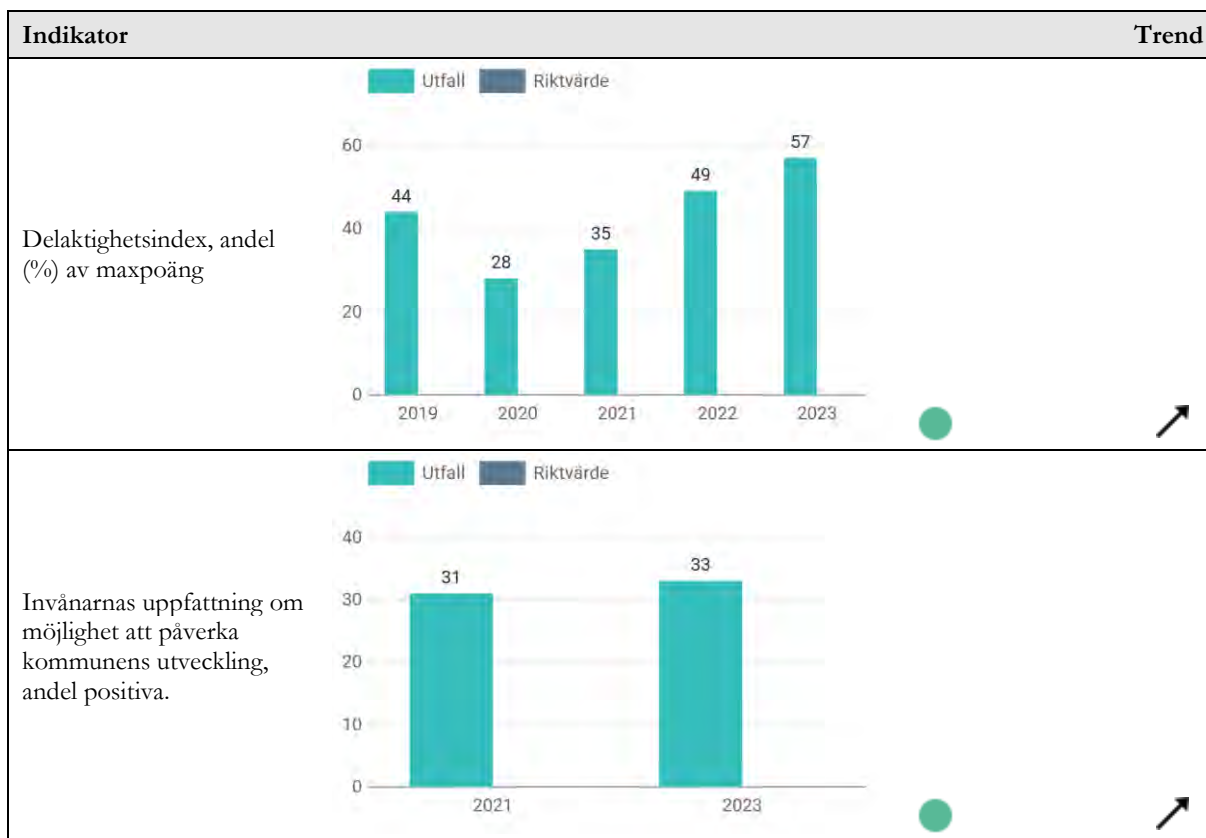
Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
		Slutrapportera till kommunstyrelsen	— Ej påbörjad
Genomföra utbildningar i Prövning av barnets bästa	✓ Avslutad	Färdigställ utbildningar	✓ Avslutad
		Genomför utbildningar 17 oktober och 22 november	✓ Avslutad
		<i>Kommentar</i> 21 personer deltog i utbildningen den 17 oktober. Tillfället den 22 november flyttades till den 1 februari 2024, där deltog 15 personer. Ytterligare tillfällen kommer att erbjudas under 2024.	
Utarbeta ny riktlinje och arbetssätt för prövning av barnets bästa med tillhörande mallar	✓ Avslutad	Utarbeta ny riktlinje som ersätter tidigare barnchecklista	✓ Avslutad
		Ta fram mallar för olika nivåer av prövning av Barnets bästa	✓ Avslutad

Skapa delaktighet och involvera fler

Beskrivning

I syfte att förbättra och bredda beslutsunderlag ska Ystads kommun verka för ett mer jämlikt medborgarinflytande. Detta ger dem som berörs en möjlighet att få insyn och att påverka beslutets utformning. Att nå mer resurssvaga grupper samt unga under 18 år, som saknar rösträtt och därmed tillgång till de formella demokratiska processerna, är särskilt viktigt. Social representativitet är en rättvisefråga och en fråga för demokratins legitimitet. Kommunens arbete ska inte bara fokusera på individers rätt till inflytande utan måste även handla om individers politiska organisering, deltagande och förutsättningar för att gemensamt bilda opinion, oavsett kön, socioekonomisk position, funktionsförmåga eller födelseland. Ystads kommun bör sträva efter att skapa förutsättningar för en jämlik representation i de politiska partierna.

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Genomföra ungdomsfullmäktige fyra gånger per år	✓ Avslutad	Genomföra Ungdomsfullmäktige under 2024	✓ Avslutad
<p>Kommentar</p> <p>Ungdomsfullmäktige:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utgör inflytandeorgan för barn och unga i Ystad - Utgör yttrandeinstans i frågor som rör barn och ungdom i Ystad - Har att fatta beslut i frågor som rör fördelning av de medel som ungdomsfullmäktige förfogar över - Kan väcka förslag i frågor som rör barn och unga 		<p>Kommentar</p> <p>Ungdomsfullmäktiges möten har under 2023 genomförts enligt plan. Mötena har ägt rum den 2 mars, 9 maj, 12 oktober och 6 december. Nedan följer en sammanfattning av punkter som behandlats under året. Ungdomsfullmäktiges verksamhetsberättelse finns att tillgå och läsa i sin helhet på www.ystad.se.</p> <p>Information från och frågor till Kommunalaråd och oppositionsråd.</p> <p>Återkoppling av arbetet med prövning av barnets bästa som ersätter Barnchecklistan.</p> <p>Information från Stadsbyggnad om bland annat Hamnstaden</p> <p>Workshop med fokus på att skapa ett större intresse för ungdomsdemokrati.</p> <p>Ystadförslag angående ett eventuellt övergångsställe vid Tingshuset</p> <p>Vid budgetmötet fördelade Ungdomsfullmäktige 152 500 kr</p>	

Trygg och säker kommun

Beskrivning

Ystads kommun ska vara en trygg och säker kommun för alla som bor eller vistas i kommunen. Kommunen ska bidra till att människors förmåga att skydda sig själv och andra, miljön samt sin och andras egendom är hög. Ystads kommun ska tillsammans med andra aktörer arbeta för att främja frihet från hot och våld. Arbetet med mäns våld mot kvinnor och insatser för att motverka hedersrelaterat våld bör vara särskilt prioriterat då detta i hög utsträckning också drabbar barn.

Indikator	Trend																											
<p>Trygg utomhus i sitt bostadsområde när det är mörkt ute, andel procent (%).</p> <table border="1"> <caption>Trygg utomhus i sitt bostadsområde när det är mörkt ute, andel procent (%)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> <th>Riktvärde</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021</td> <td>78</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>84</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	Riktvärde	2021	78	-	2023	84	-																			
År	Utfall	Riktvärde																										
2021	78	-																										
2023	84	-																										
<p>Trygg ute på stan, på allmän plats, andel procent (%) Indikator fördelad på kön och åk</p> <table border="1"> <caption>Trygg ute på stan, på allmän plats, andel procent (%)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall män (%)</th> <th>Utfall kvinnor (%)</th> <th>Acceptabelt värde</th> <th>Visionsvärde</th> <th>Utfall flickor 6-9 (%)</th> <th>Utfall pojkar 6-9 (%)</th> <th>Utfall flickor Gy 2 (%)</th> <th>Utfall pojkar Gy 2 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2012</td> <td>52</td> <td>64</td> <td>64</td> <td>64</td> <td>64</td> <td>64</td> <td>52</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>31</td> <td>46</td> <td>46</td> <td>46</td> <td>46</td> <td>46</td> <td>31</td> <td>46</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall män (%)	Utfall kvinnor (%)	Acceptabelt värde	Visionsvärde	Utfall flickor 6-9 (%)	Utfall pojkar 6-9 (%)	Utfall flickor Gy 2 (%)	Utfall pojkar Gy 2 (%)	2012	52	64	64	64	64	64	52	64	2021	31	46	46	46	46	46	31	46	
År	Utfall män (%)	Utfall kvinnor (%)	Acceptabelt värde	Visionsvärde	Utfall flickor 6-9 (%)	Utfall pojkar 6-9 (%)	Utfall flickor Gy 2 (%)	Utfall pojkar Gy 2 (%)																				
2012	52	64	64	64	64	64	52	64																				
2021	31	46	46	46	46	46	31	46																				
<p>Andel som avstått från att gå ut ensam på grund av rädsla andel %</p> <table border="1"> <caption>Andel som avstått från att gå ut ensam på grund av rädsla andel %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall män (%)</th> <th>Utfall kvinnor (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>15</td> <td>51</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>16</td> <td>47</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall män (%)	Utfall kvinnor (%)	2019	15	51	2022	16	47																			
År	Utfall män (%)	Utfall kvinnor (%)																										
2019	15	51																										
2022	16	47																										

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Införa EST (Effektiv samordning för ökad trygghet)	Pågående	Utse deltagare i analysgrupp	Avslutad
Kommentar Ystad kommun har infört en ny metod, ett systematiskt arbetssätt för samverkan mellan i första hand kommun, polis och fastighetsbolag för att skapa och öka trygghet		Kommentar Under 2022 har EST ”lägesgrupp” bestått av fältassistenter på socialförvaltningen, kommunpolis, och säkerhetsamordnare för Ystads kommun.	

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
genom EST-projektet. EST står för Effektiv Samordning för Trygghet.		Samordna EST med Backa barnet	 Pågående
		Kommentar	Inledande möte har hållits för att samordna arbetet med EST och Backa barnet. Syftet är att identifiera gemensamma beröringspunkter och möjliga synergier.
		Genomföra EST enligt plan	 Pågående
		Kommentar	Syftet med EST är att effektivisera det situationellt trygghetsskapande arbetet och genom tidiga insatser öka tryggheten i det offentliga rummet. Situationellt brottsförebyggande arbete handlar om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås. Arbetsgång: Varannan vecka skickas en enkät ut med fokus på upplevd otrygghet. Områdena på enkäten är: Skadegörelse/brand/klotter, Stöld/Inbrott, Tecken på våldsbejakande extremism, Hot/våld/kränkningar, Trafikrelaterade störningar, Upplevd otrygghet/störande folksamlingar, Alkohol/droger, Kommande evenemang/risk för ordningsstörningar, Otrygghet kopplat till kroglivet och Övrigt. Målsättningen är att det ska vara ett enkelt förfarande för verksamheterna som rapporterar in information och att det inte ska ta upp för mycket tid från den ordinarie verksamheten. Aktörerna är från skolor i form av rektorer, skolvärdar och vaktmästare, gata och trafikövervakare, Ystad i centrum, Ungdomens Hus, Ystad bostäder, KFUM, räddningstjänsten samt polisen. När informationen samlats in sammanställs den i en gemensam aktuell lägesbild av samordningsgruppen bestående av i första hand kommunen och polisen. Informationen analyseras, problemområden prioriteras och förslag på åtgärder tas fram i samråd med de berörda verksamheterna. Åtgärderna återkopplas och följs upp kontinuerligt. Stort fokus ligger på att få till en smidig hantering.
Arbetsgrupp för att motverka hedersproblematik	 Avslutad med avvikelser	Ta fram statistiskt gällande området för Ystad	 Avslutad
Kommentar BUSO har beslutat att avsluta arbetsgruppens uppdrag. Delar av uppdraget är utfört. Arbetsgruppen har varit svår och bemanna och många delar av uppdraget har upplevts svårt att utföra på lokal nivå. Ystads kommuns arbete gällande hedersproblematik finns inom ramen för arbetet med våld i nära relationer som bedrivs inom Individ och familjeomsorgen. Området heder kommer på det sättet fortsätta bevakas.		Kommentar	Det finns väldigt lite statistik på lokal nivå. Det som framkommit är att fem ärende inom barn och familjeenheten har registrerats med orsaken ”Hedersrelaterat våld” sedan socialtjänsten började arbeta i verksamhetssystemet Lifecare 2019-10-01.
		Presentera förslag på digitala utbildningar som finns inom området	 Avslutad
		Kommentar	Det finns flera utbildningar inom området heder: <ul style="list-style-type: none"> Länsstyrelsen - www.hedersfortryck.se Skolverket - webbkurs hedersrelaterat våld

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
		och förtryck	
		<ul style="list-style-type: none"> Socialstyrelsen - webbkurs Våld och förtryck. 	
		Ta fram process som förtydligar hur personal ska agera efter upptäckt	 Avslutad med avvikelse
		<i>Kommentar</i>	
		Arbetsgruppen har inte tagit fram process för Ystads kommun. Det finns nationella förslag för hur enskilda verksamheter kan arbeta och det finns även ett stöd att använda sig av i Resurscentrum Skåne.	
		Koppla samman arbetet med heder till arbetet med våld i nära relationer	 Avslutad
		<i>Kommentar</i>	
		Den akuta situationen kring hedersproblematiken är lugnare nu än som när arbetet gick i gång för tre år sedan. Frågan om heder finns inom Individ och familjeomsorgen och ingår i arbetet gällande våld i nära relationer. Det upplevs mycket bra att Resurscentrum Skåne finns som en resurs som skola/förskola kan ringa vid behov.	
		Ge ny arbetsgrupp nytt uppdrag	 Avslutad
		<i>Kommentar</i>	
		230124 fick arbetsgruppen nytt uppdrag.	
		Ta fram checklista med kännetecken att vara uppmärksam på hos kolleger och barn och unga	 Avslutad med avvikelse
		<i>Kommentar</i>	
		Det finns exempel på checklistor hos Skolverket, Socialstyrelsens och länsstyrelsen men ingen framtagen för Ystads kommun. Varje verksamhet med stöd av Resurscentrum Skåne kan arbeta vidare med detta.	
Genomföra årlig krisberedskapsvecka under v. 39	 Avslutad	Genomföra beslutade aktiviteter under Krisberedskapsveckan	 Avslutad
		<i>Kommentar</i>	
		Måndagen den 25 september serverades alla 3 000 elever i kommunens grundskolor en beredskapslunch. Vikten av att ha en god hemberedskap lyftes samt att det är enkelt att laga god mat på ingredienser med lång hållbarhet. På Stortorget onsdagen den 27 september berättade kommunen mer om de nya trygghetspunkterna. Kommunen testade också sin utrustning i nödvattenförsörjning på Stortorget och det gick att se hur det kunna se ut ifall kommunen behöver sätta ut nödvattentankar med dricksvatten.	

Mål 2 Jämlika livsvillkor genom hela livet

Kommentar

Bedömningen är att målet bedöms uppfyllt för året. Detta beror på att det finns ett flertal positiva utfall och trender som förstärker varandra.

Under året har en ny riktlinje för olika nivåer av prövning av barnets bästa tagits fram och beslutats under våren. De nya mallarna för prövning ersätter barnchecklistan och utbildningsinsatser gällande det nya arbetssättet har påbörjats. I och med att de nya mallarna för prövning trädde i kraft under hösten syns (som väntat) en minskning av antalet barnchecklistor. Andelen elever som har kännedom om sina rättigheter enligt barnkonventionen har ökat, sannolikt kan detta kopplas till att barnkonventionen blev svensk lag i januari 2020 vilket medfört ett ökat fokus på barns rättigheter.

Andelen invånare 0-19 år, med låg ekonomisk standard har fortsatt att minska, motsvarande minskning syns även för riket men på högre nivåer (från 18 till 17 procent). Även andelen unga 16-24 år som varken arbetar eller studerar har fortsatt minska (4,2) och är lägre än snittet för riket (5,7). Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd, har fortsatt att minska något och även om minskningen även syns för riket som helhet ligger Ystad lägre än riket (1,1). Hos andelen personer som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta syns en smärre ökning sedan föregående år. Dock är resultatet fortfarande betydligt lägre än de tidigare åren (2018-2020). Andelen deltagare som börjat arbeta eller studerat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet har markant förbättrats mellan 2021 och 2022 och är även bättre i jämförelse med ovägt medel för alla kommuner.

Andelen ej återaktualiserade personer i försörjningsstöd har minskat jämför med samma period förra året. Detta kan bero på att de som nu uppbär försörjningsstöd har en mycket längre väg in till den reguljära arbetsmarknaden. Resultatet är också lägre än ovägt medel för alla kommuner (80).

Gällande brukarnas upplevelse av bemötande, förtroende och trygghet i särskilt boende äldreomsorg har trenden varit relativt stabil sedan 2021. Värdet är betydligt högre än för riket (61) där det istället kan skönjas en nedåtgående trend från 2019.

Resultaten i brukarnas helhetsbedömning av hemtjänst inom äldreomsorg har haft en nedåtgående trend sedan 2018 då mätningen visade 93 procent. De underliggande frågorna i mätningen visar att det finns behov av att se över trygghetsaspekterna i det ordinarie boendet. Samtidigt har en betydande minskning skett i antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, från 18 till 14 st. Detta beror på ett målmedvetet arbete som gett resultat, värdet är även lägre än riket (16).

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande

Mål 4. God utbildning för alla

Mål 5. Jämställdhet

Mål 8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 10. Minskad ojämlikhet

Bra start i livet

Beskrivning

Ystads kommun ska aktivt arbeta för att införliva barnkonventionen i det dagliga arbetet. Kommunen ska skapa, stötta och stärka en god start i livet genom att säkerställa alla barns rättigheter att utifrån sina villkor och behov utveckla sina förmågor. Metoder som erbjuds barn och föräldrar ska sätta barnets bästa i första hand och medel ska stärka en trygg uppväxt. Ystads kommun ska ha en väl utvecklad och fungerande samverkan mellan förskola, skola, barn- och elevhälsa, hälso- och sjukvård och socialtjänst. Detta för att säkerställa att barn med behov av samordnade insatser från olika aktörer tidigt får rätt stöd och att föräldrar inte blir samordnare för dessa. Hälsöfrämjande och förebyggande insatser är viktiga för individen men även för att skapa en samverkan som fungerar över tid. Ansvaret för att skapa en förtroendefull, medskapande och ändamålsenlig samverkan är gemensamt för alla berörda verksamheter. Medarbetaren ska ges möjlighet till gemensam kompetensutveckling och arbeta för att varje barn tidigt ska få rätt hjälp vilket innebär att uppdraget sträcker sig längre än den egna verksamhetens ansvar.

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Införa Backa barnet i alla verksamheter som har barn eller barn som anhörig	 Pågående	Färdigställ projektplan och budget	 Avslutad
<p><i>Kommentar</i></p> <p>Under våren avslutades pilotfasen med en större utvärdering. Utifrån utvärderingen justerades modellen och allt material uppdaterades. Under hösten har alla kommunala förskolor och skolor, ungdomens hus samt fler enheter inom socialtjänsten startat upp Backa barnet. Fler Upptäckarkort har inkommit och Barnteam och Individuella barnteam genomförs.</p>		<i>Kommentar</i> Projektplan presenterad och godkänd	
		Införa Backa barnet i kommunala förskolor, skolor, ungdomens hus, badet och fler enheter inom IFO	 Pågående
		<i>Kommentar</i> Under 2023 har alla elevhälsoteam och nyckelpersoner blivit färdigutbildade i Backa barnet. Det har arbetats fram en digital lärplattform för att utbilda i Behovskompassen och Barnsamtal. Under hösten har 600 pedagoger utbildats i Tidiga tecken. För att synliggöra och informera om Backa barnet har material spridits till verksamheterna samt information spridits till barn och vårdnadshare via V-klass och sociala medier. Under våren gjordes en uppföljning av arbetet och modellen justerades. Verksamheterna har fått extra personella resurser och stöd i implementeringen.	
		Backa barnet används metodtroget i verksamheterna	 Pågående
		<i>Kommentar</i> Handledning för nyckelpersoner har genomförts vid två tillfällen med ca 30 deltagare/tillfällen. Utbildningsförvaltningen har tillsatt en förvaltningsgrupp för att underlätta implementeringen samt kommunikationen. IFO ledningsgrupp arbetar för att gemensamt stötta varandra i implementeringen.	
		Uppföljning och utvärdering för att säkra att Backa barnet används på det sätt som är avsett	 Pågående
		<i>Kommentar</i> Backa barnet utvärderades i maj 2023 och justerades inför uppstarten i alla kommunala förskolor och skolor i augusti. Det utvärderingen visade var bland annat att: fler och fler barn har fått de verktyg upprättade som modellen anger, fler Barnteam genomförs, antalet Upptäckarkort ökar, verksamheternas interna processer kopplat till Backa barnet är avgörande och ledningsgrupperna måste ta ansvar för att ta fram och implementera dessa i sina respektive verksamheter, fler barn får stöd efter Barnteam, hembesöksprogrammet är väldigt uppskattat av både familjer och barn. Ju mer personal arbetar i modellen desto lättare upplevs den, vårdnadshavare är mycket nöjda med de Individuella barnteamen och de tvärprofessionella arbetssätten upplevs i mycket hög grad ge familjer/barn rätt stöd.	

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Etablera familjecentral i Ystad	 Pågående	Teckna förgävesantal med Enrax	 Avslutad
<p><i>Kommentar</i></p> <p>Arbetet med att etablera familjecentral i Ystad har fortskridit under året. Fokus har legat på att hitta en lokal som är anpassad för ändamålet. Ett fortsatt lokalsök med Region Skåne är det kommande fokuset men även för Ystads kommun att undersöka förutsättningarna för att etablera en familjecentral med Capio. Överenskommelse med Capio ska tecknas och avsiktsförklaringen med Region Skåne är förlängd till mars 2024.</p>		<p><i>Kommentar</i></p> <p>Avtal är tecknat</p>	
		Ta del av preliminär hyresnivå för fastigheten	 Avslutad
		<p><i>Kommentar</i></p> <p>Det har framkommit förslag på två nya fastigheter på Hamngatan och vid Ystads Arena. Dessa saknar dock möjlighet till utemiljö som kommunen har som krav vilket gör att de ej är aktuella. Nästa steg är att göra nytt lokalsök tillsammans med Region Skåne.</p>	
		Undersök andra möjliga lokaler	 Pågående
		<p><i>Kommentar</i></p> <p>Förslag på lokaler på Hamngatan och vid Arenan med dessa saknar utemiljö som kommunen har som krav. Nästa steg är att göra nytt lokalsök tillsammans med Region Skåne.</p>	
		Ta beslut om etablering eller ej	 Ej påbörjad
		Förlänga avsiktsförklaring med Region Skåne	 Avslutad
		<p><i>Kommentar</i></p> <p>Avsiktsförklaringen är förlängt till och med mars 2024.</p>	
	Undersök möjligheterna att etablera familjecentral med Capio	 Pågående	
	<p><i>Kommentar</i></p> <p>Capio är intresserad av att etablera familjecentral tillsammans med Ystads kommun. Deras nuvarande lokal (Bommen) undersöks och projekteras för att se om denna lokal kan inrymma socialtjänst och öppen förskola. Även utemiljön är en utmaning gällande denna lokal men möjlig.</p>		

Jämställt föräldrastöd

Beskrivning

Ystads kommun ska erbjuda ett jämställt och likvärdigt föräldrastöd av hög kvalitet i syfte att underlätta för föräldrar att stödja barnets utveckling. Detta görs genom att anpassa och utveckla arbetet utifrån språkliga, kulturella och sociala situationer, men även sett till tid och geografi för att öka tillgängligheten. Föräldrastöd ska erbjudas i olika nivåer, universellt (för alla), selektivt (för riskgrupper), och indikerat (individuellt för familjer med stora och identifierade problem). För ökad likvärdighet ska förskola och skola kunna fungera som arena för föräldrastöd.

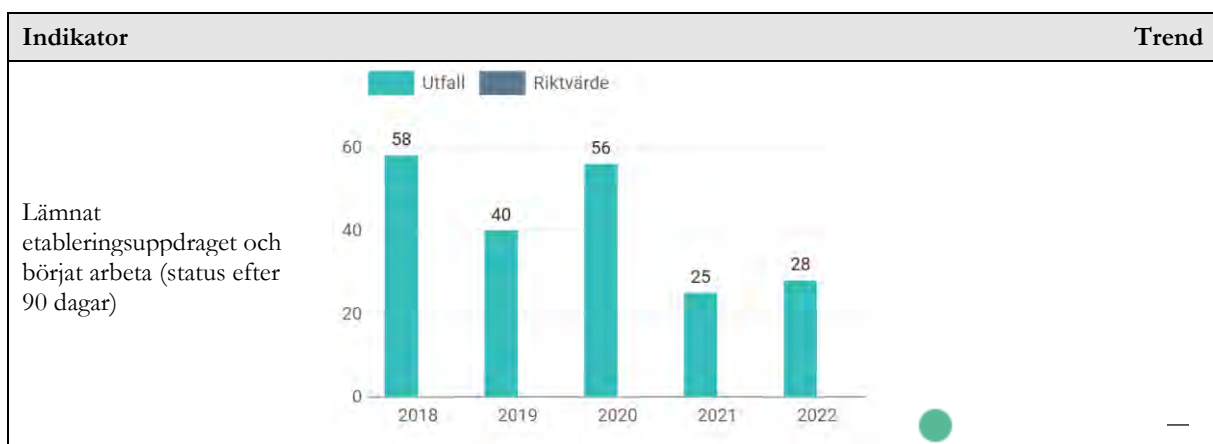
Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Erbjuda föräldrar Föräldraskapsstöd i Sverige (FÖS)	 Pågående	Erbjuda två grupper av FÖS per termin	 Avslutad
<p>Kommentar</p> <p>Under 2023 har gruppledare för Föräldraskapsstöd i Sverige (FÖS) utsetts och utbildas i modellen. Informations material i digital och tryckt format framtaget. Materialet är spridit i många olika verksamheter inom kommun och Region Skåne. Fyra grupper har genomförts i samhällsorienteringen. Det pågår ett arbete med att integrera FÖS i SFI.</p>		Kommentar	
		Utse gruppledare till FÖS	 Avslutad
		Kommentar	
		Ta beslut om FÖS ska erbjudas i Ystad och hur då fortsättningen ska se ut	 Pågående
		Kommentar	
		Slutrapportera till länsstyrelsen	 Ej påbörjad
Erbjuda barn och föräldrar gruppverksamhet	 Avslutad	Planera hösten och vårens grupper inkl bemanning	 Avslutad
<p>Kommentar</p> <p>Sex grupper är genomförda under året med ca 20 vårdnadshavare och 12 barn. Alla deltagare såväl barn som vårdnadshavare är väldigt nöjda med grupperna och känner sig stärkta i sin vardag.</p> <p>Vi har gruppledare för alla grupper och det är främst inom COPE - digital som det finns behov av att fler gruppledare utbildas.</p> <p>Den största utmaningen med grupper är att få barn och vårdnadshavare att delta.</p> <p>Satsning på kommunikationsmaterial till barn och vårdnadshavare är prioriterat framöver.</p>		Kommentar	
		Genomföra grupper enligt plan	 Avslutad
		Kommentar	
		Fortsatt utveckla digital anmälan	 Avslutad
		Kommentar	
		Utvärdera årets grupper	 Avslutad
		Kommentar	

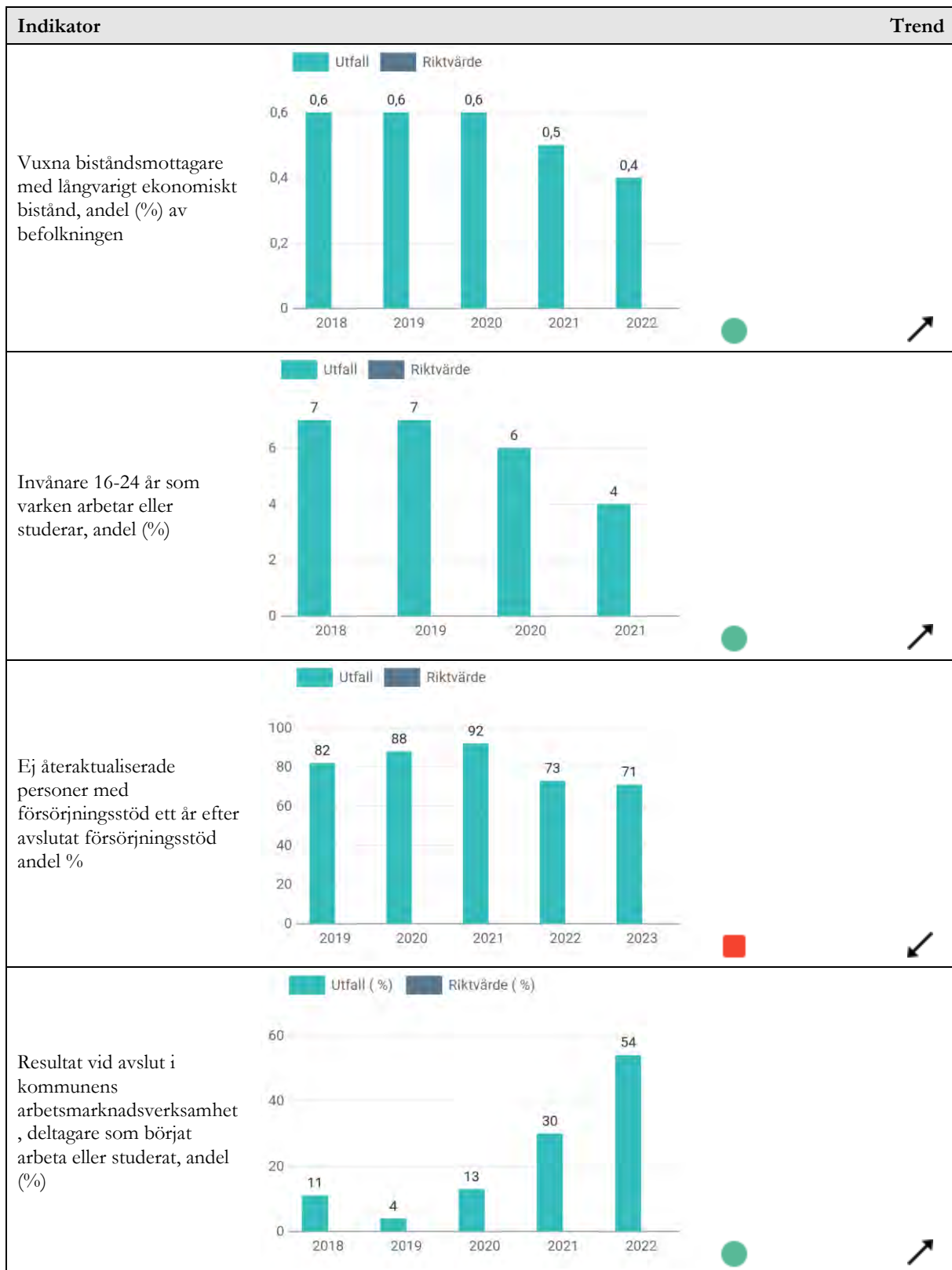
Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
		<p>samtala med andra föräldrar. Alla deltagare, såväl de som haft fysiska gruppträffar som de som gått digital utbildning, tycker att COPE i sin helhet är mycket bra och tycker att de strategier de lär sig är mycket användbara i sin vardag. Alla deltagarna tycker även att deras relation med sitt barn har påverkats positivt av att gått COPE.</p> <p>COPE tonår (digitalt) - Avvaktar LINA</p> <p>Barnen i Skilda världar har skattat väldigt högt på "trivsel" i gruppen och att "de har lärt sig nya saker". De flesta barnen har svarat högt på att de kan "säga vad de vill i gruppen".</p>	
		Utbilda personal i COS	✔ Avslutad
		Kommentar	
		Fem personal från utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har gått utbildningen.	
		Ta fram förslag på hur COS ska erbjudas i kommunen	▶ Pågående
		Kommentar	
		Arbetsgrupp är utsedd till att ta fram koncept för Ystads kommun och kommunikationsmaterial till vårdnadshavare.	

Ökat arbetsdeltagande - ett arbetsliv för alla

Beskrivning

Ystads kommun ska motverka diskriminering och minska inträdeshinder för att underlätta för särskilt utsatta grupper att ta sig in på arbetsmarknaden. Kommunen ska tillsammans med andra aktörer arbeta för att matcha de krav som arbetslivet ställer mot de kunskaper, kompetenser och förmågor som finns i arbetskraften. Alla ska ges samma förutsättningar att göra studie- och yrkesval som inte är traditionellt könsbundna och ha möjlighet till att delta i ett arbetsliv fritt från diskriminering.

Förbättra för den breda gruppen som redan är på arbetsmarknaden

Beskrivning

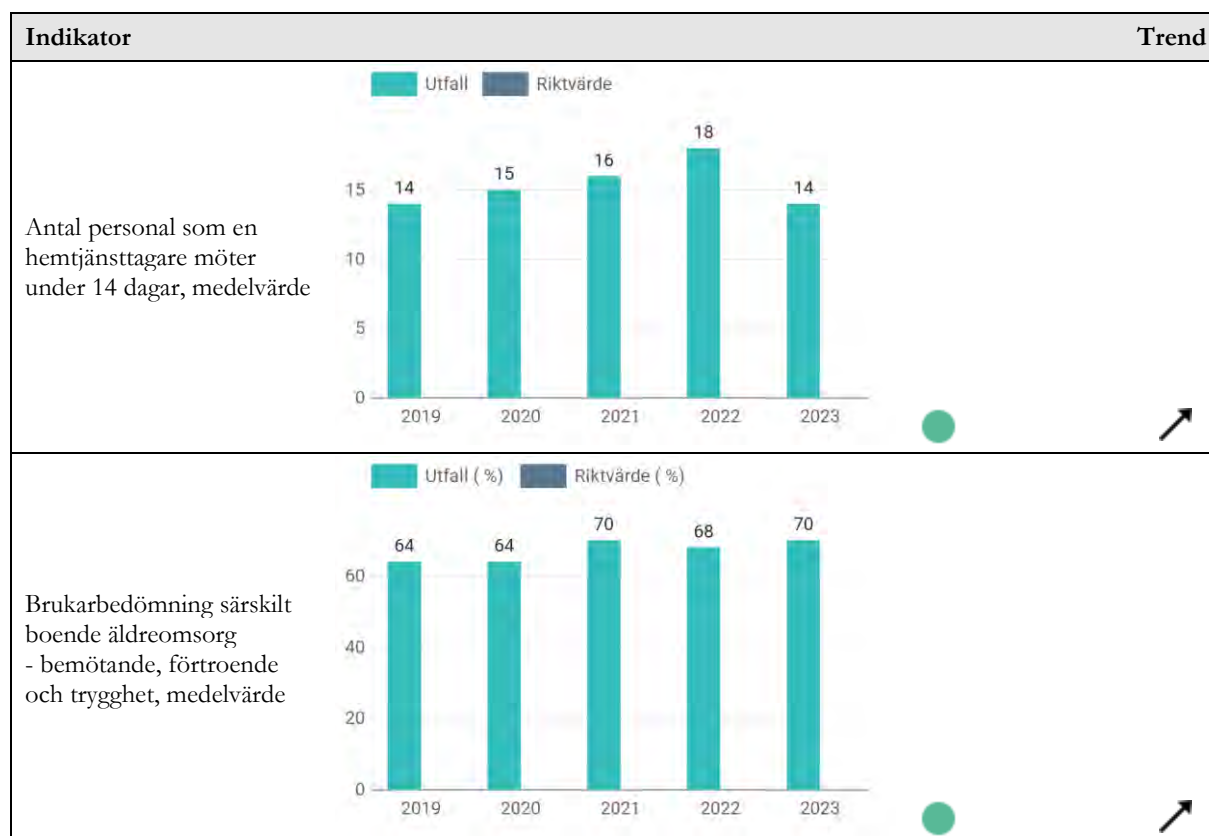
Ystads kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder god psykisk och fysisk arbetsmiljö. Åtgärder som genomförs ska utgå ifrån de uppföljningar och utvärderingar av arbetsförhållande och arbetsmiljö som görs för såväl barn, elever, brukare som medarbetare. Kommunen strävar efter en god kompetensförsörjning och bör möjliggöra flexibla lösningar vid behov av arbetsanpassning, arbetsbyten och pendling.

Till denna inriktning finns i dagsläget inga indikatorer.

Åldrande med livskvalitet utifrån den enskildes förutsättningar och behov

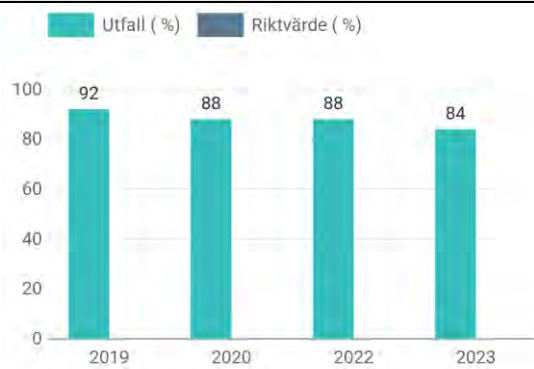
Beskrivning

Äldres livserfarenhet, kunskap och kompetens är en samhällsresurs som kommunen ska ta tillvara. Ystads kommun ska arbeta för att öka möjligheterna att leva ett självständigt liv längre genom att påverka de sociala, fysiska, psykiska och ekonomiska förutsättningarna för ett åldrande med livskvalitet. Det innebär åtgärder som främjar social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor och som anpassas och utformas utifrån olika äldregruppers behov och förutsättningar. Kvinnors och mäns olika villkor ska särskilt uppmärksammas.

Indikator**Trend**

Brukarbedömning
hemtjänst äldreomsorg
- helhetssyn, andel (%)

Mål 3. Stärkt hälsofrämjande och förebyggande arbete för att utjämna skillnader i hälsa

Kommentar

Bedömningen är att målet är delvis uppfyllt. Detta beror på att det finns såväl positiva som negativa trender och att det finns skillnader i den köns- och åldersuppdelade statistiken.

Andelen elever som äter frukost varje dag minskar med åldern och har också minskat över tid mellan mättillfällena. Det är generellt färre flickor än pojkar som uppger att de äter frukost. Gällande daglig fysisk aktivitet minskar flickornas aktivitet med åldern och i åk 9 och Gy2 är den betydligt lägre än hos pojkar i samma ålder. Vad gäller tobak syns en kraftig minskning hos både pojkar och flickor samtidigt som det skett en markant ökning av andelen som snusar.

Andelen elever som svarat att de under de senaste 12 månaderna druckit alkohol har minskat i samtliga åldersgrupper och hos både pojkar och flickor sedan föregående mätning. Gällande den vuxna befolkningen har andelen kvinnor med riskkonsumtion av alkohol ökat samtidigt som andelen har minskat hos männen.

Övervikt och fetma bland barn och unga har ökat betydligt över tid för båda könen i samtliga årskullar, med undantag för flickor åk 6 där det syns en markant minskad prevalens. I den vuxna befolkningen är andelen män i högre grad än kvinnor att de har övervikt eller fetma. Andelen har minskat något hos kvinnorna mellan mätningarna.

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande

Mål 5. Jämställdhet

Mål 10. Minskad ojämlikhet

Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion

Stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet

Beskrivning

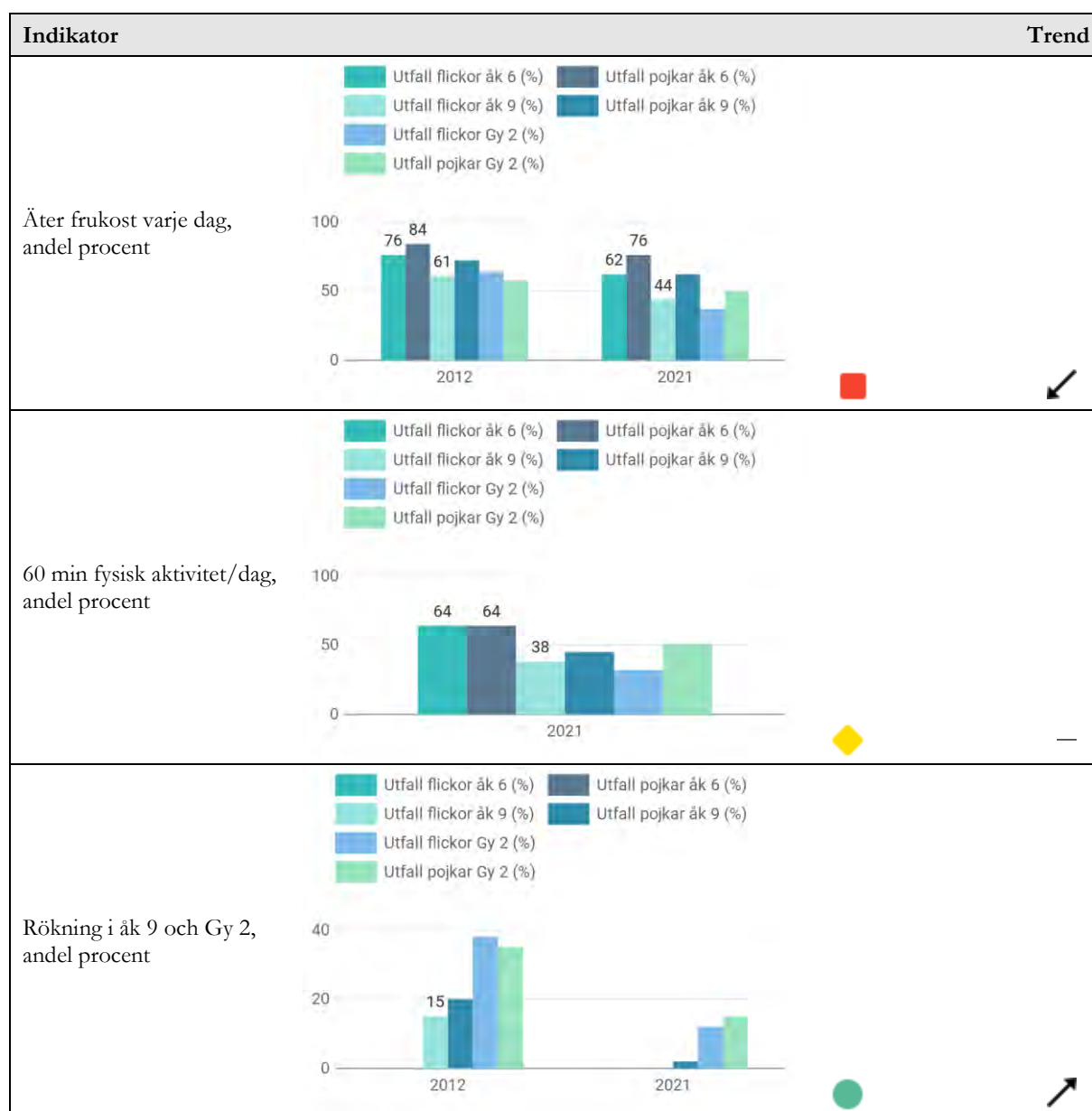
Varje enskild människa ska vara i centrum för verksamheternas åtgärder. Det innebär att verksamheter behöver organiseras och bedrivs på ett sätt som tillgodoser olika behov och förutsättningar. Det förutsätter att olika delar av organisationen ”sträcker ut handen till varandra” och samverkar utifrån den enskilda människans behov och livssituation och att den enskilde blir delaktig i de insatser som berör denne. Verksamheternas organisering och ekonomiska incitamentsstrukturer ska därför främja goda levnadsvillkor och hälsa. Hälso- och sjukvård i kommunens regi har en särskild roll som direkt påverkar hälsa och överlevnad genom främjande, förebyggande, behandlande och rehabiliterande insatser. För att bidra till en god hälsoutveckling bör kommunen säkerställa en god och jämlik tillgång till hälsofrämjande och förebyggande insatser för barn, elever, patienter och befolkning. Kommunen bör utveckla arbetet med hälsofrämjande vårdmöten och personcentrerade arbetssätt för att skapa förutsättningar för jämlika insatser och resultat. Ett systematiskt arbete för att öka kunskapen hos medarbetare och beslutsfattare om betydelsen av bemötandet för jämlik vård och hälsa bör prioriteras. Vården och omsorgen bör organiseras så att den skapar kontinuitet för patienter och brukare samt arbeta för att förbättra tillgängligheten för att motsvara olika behov såväl fysiskt, kognitivt och kommunikativt. Geografisk närhet, öppettider eller möjlighet till telefonkontakt är därför viktiga delar i tillgängligheten.

Till denna inriktning finns i dagsläget inga indikatorer.

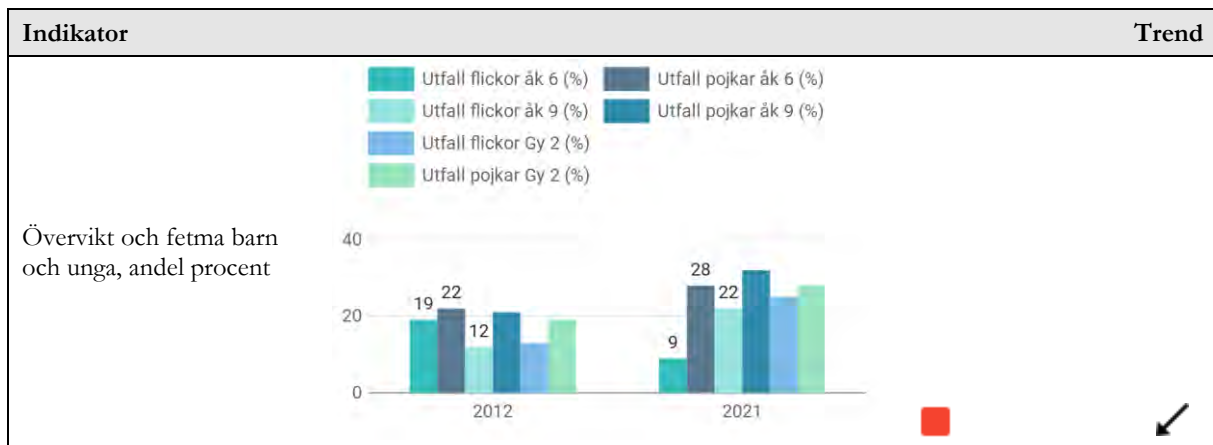
Främja goda levnadsvanor

Beskrivning

Ystads kommun ska arbeta för att stärka människors egna möjligheter att etablera hälsosamma levnadsvanor och att vara en stödjande miljö för detta. Kommunen ska arbeta för att öka tillgängligheten till hälsofrämjande produkter och miljöer för att främja ökad fysisk aktivitet och hälsosamma matvanor. Kommunen bör därför utforma miljöer på ett sådant sätt att fysisk aktivitet och goda matvanor stimuleras. Detta innebär att kommunen i sin planering underlättar för aktiv transport samt säkerställer mer jämlik tillgång till grönområden samt serverar näringsriktig mat i de offentliga verksamheterna. Utöver att främja öka tillgängligheten till hälsofrämjande produkter och miljöer ska kommunen arbeta för att begränsa tillgängligheten till hälsoskadliga produkter som alkohol, tobak och livsmedel med hög sockerhalt samt för ett narkotika- och dopningsfritt samhälle. Kommunen kan till stor del påverka var, hur, när och till vem hälsoskadliga produkter tillhandahålls för att minska konsumtion och i synnerhet riskbruk. Arbetet sker bland annat genom att tillämpa de nationella mål som är uppsatta inom alkohol-, narkotika-, dopning- och tobaksområdet.

Indikator	Trend																					
<p>Snusning åk 9 och Gy 2, andel procent</p>	<p>Utfall flickor åk 6 (%) Utfall pojkar åk 6 (%) Utfall flickor åk 9 (%) Utfall pojkar åk 9 (%) Utfall flickor Gy 2 (%) Utfall pojkar Gy 2 (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall flickor åk 6 (%)</th> <th>Utfall pojkar åk 6 (%)</th> <th>Utfall flickor åk 9 (%)</th> <th>Utfall pojkar åk 9 (%)</th> <th>Utfall flickor Gy 2 (%)</th> <th>Utfall pojkar Gy 2 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2012</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>19</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>6</td> <td>17</td> <td>10</td> <td>18</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall flickor åk 6 (%)	Utfall pojkar åk 6 (%)	Utfall flickor åk 9 (%)	Utfall pojkar åk 9 (%)	Utfall flickor Gy 2 (%)	Utfall pojkar Gy 2 (%)	2012	2	2	19	1	1	1	2021	6	17	10	18	1	1
År	Utfall flickor åk 6 (%)	Utfall pojkar åk 6 (%)	Utfall flickor åk 9 (%)	Utfall pojkar åk 9 (%)	Utfall flickor Gy 2 (%)	Utfall pojkar Gy 2 (%)																
2012	2	2	19	1	1	1																
2021	6	17	10	18	1	1																
<p>Druckit alkohol under de senaste 12 månaderna, i åk 6, 9, Gy 2, andel procent</p>	<p>Utfall flickor åk 6 (%) Utfall pojkar åk 6 (%) Utfall flickor åk 9 (%) Utfall pojkar åk 9 (%) Utfall flickor Gy 2 (%) Utfall pojkar Gy 2 (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall flickor åk 6 (%)</th> <th>Utfall pojkar åk 6 (%)</th> <th>Utfall flickor åk 9 (%)</th> <th>Utfall pojkar åk 9 (%)</th> <th>Utfall flickor Gy 2 (%)</th> <th>Utfall pojkar Gy 2 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2012</td> <td>18</td> <td>26</td> <td>72</td> <td>85</td> <td>85</td> <td>85</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>11</td> <td>16</td> <td>55</td> <td>75</td> <td>75</td> <td>65</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall flickor åk 6 (%)	Utfall pojkar åk 6 (%)	Utfall flickor åk 9 (%)	Utfall pojkar åk 9 (%)	Utfall flickor Gy 2 (%)	Utfall pojkar Gy 2 (%)	2012	18	26	72	85	85	85	2021	11	16	55	75	75	65
År	Utfall flickor åk 6 (%)	Utfall pojkar åk 6 (%)	Utfall flickor åk 9 (%)	Utfall pojkar åk 9 (%)	Utfall flickor Gy 2 (%)	Utfall pojkar Gy 2 (%)																
2012	18	26	72	85	85	85																
2021	11	16	55	75	75	65																
<p>Risikkonsumtion av alkohol, Vuxna, Andel procent</p>	<p>Utfall män/pojkar (%) Utfall kvinnor/flickor (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall män/pojkar (%)</th> <th>Utfall kvinnor/flickor (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>19</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>15</td> <td>15</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)	2019	19	13	2022	15	15												
År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)																				
2019	19	13																				
2022	15	15																				
<p>Övervikt och Fetma, Vuxna, andel procent</p>	<p>Utfall män/pojkar (%) Utfall kvinnor/flickor (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall män/pojkar (%)</th> <th>Utfall kvinnor/flickor (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>61</td> <td>48</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>61</td> <td>44</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)	2019	61	48	2022	61	44												
År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)																				
2019	61	48																				
2022	61	44																				

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
Justera innehållet i Absolut förälder och bredda från förskola till åk 9	Pågående	Utifrån utvärdering ta fram nytt koncept för Absolut förälder	Avslutad
<p>Kommentar</p> <p>Absolut förälder är justerat och implementerat enligt plan. Det kvarstår en del arbete med "förälder i Ystad", innan detta koncept går att implementera i full skala.</p>		<p>Kommentar</p> <p>Innehållet i Absolut förälder är justerat och arbetas utifrån från läsåret 23/24. Det är fortsatt tre tillfällen där ett tillfälle är på hösten i åk 6, ett på våren i åk 6 och det sista i våren i åk 7.</p>	
		<p>Utforma nytt koncept Förälder i Ystad</p>	Pågående
		<p>Kommentar</p> <p>Absolut förälder är reviderat och nytt material används i verksamheterna. Gruppen har fått bra hjälp av skolpersonal för att få med skolperspektivet. Arbetsgruppen har arbetat fram en koncept från förskola till årskurs 9. Innehållet har börjat byggas upp digitalt så att innehållet blir tydligt. Arbetsgruppen har kommit längst i åk 4 till åk 6. Arbetsgruppen har fått i uppdrag att utveckla materialet ytterligare och även tänka ut vilken profession som bäst kan erbjuda utbildningen. Målet är att utbildningarna kan starta under hösten 2024.</p>	
		Testa nytt koncept	Ej påbörjad
Miljöförbundet genomför kontrollköp av tobaksfria nikotinprodukter	Avslutad	Genomföra kontrollköp av tobaksfria nikotinprodukter för att minska risken för olaglig försäljning av dessa produkter till ungdomar.	Avslutad
		<p>Kommentar</p> <p>Miljöförbundet har utfört kontrollköp av tobaksfria nikotinprodukter utifrån ny lagstiftning (2022:1257) på 34 försäljningsställen fördelat över fyra kommuner. Syftet är att bedöma och främja efterlevnaden av verksamhetens egenkontrollprogram när det gäller åldergränskontroll för att minska risken för olaglig försäljning av dessa produkter till ungdomar. Av de i Ystad totalt 14 genomförda kontrollköpen lyckades</p>	

Åtgärd	Status	Handlingsplan	Status
		kontrollköparen köpa tobaksfria nikotinprodukter på 9 platser. Det indikerar att även personer under 18 år hade möjlighet att köpa sådana varor på de aktuella försäljningsställena.	

Utvecklad sex- och samlevnadsundervisning

Beskrivning

Ystads kommun skolor ska utveckla sex- och samlevnadsundervisningen så eleverna får en ökad möjlighet att samtala om och reflektera kring sex- och samlevnadsfrågor utifrån såväl historiska, samhälls- och religionsvetenskapliga, som natur- och språketenskapliga perspektiv. Att lära eleverna om sex- och samlevnad ur flera olika perspektiv ger eleverna en helhetsbild av vad sexualitet och relationer kan innefatta.

Till denna inriktning finns i dagsläget inga indikatorer

Mål 4. Jämlika förutsättningar för livslångt lärande

Kommentar

Bedömningen är att målet är delvis uppfyllt. Detta beror på att det finns såväl positiva som negativa trender. Viss försämring har skett i resultaten från medborgarundersökningen samt gällande meritvärde och behörighet, samtidigt är dessa från mycket höga nivåer varpå resultaten fortfarande kan ses som goda i jämförelse med riket.

Medborgarundersökningen visar att kommuninvånarnas uppfattning om förskola, grundskola och gymnasiet är mer positiv än snittet för riket, dock har det skett en minskning gällande förskola och grundskola jämfört med tidigare mätning. Även uppfattningen om kommunens utbud och möjligheter gällande mötesplatser och kulturaktiviteter är högre än utfallet för riket men även här syns en minskning sedan föregående mätning. Resultatet gällande utbudet och möjligheter gällande idrott, motion och friluftsliv har förbättrats i den senaste undersökningen och även här är resultatet bättre än riket.

Såväl meritvärde som andel behöriga till yrkesprogram har sjunkit sedan tidigare år, dock ligger dessa fortfarande på höga nivåer i jämförelse med riket. I Skolinspektionens elevenkät uppger 65,5 procent av eleverna att de helt och hållet eller till stor del är nöjda med sin skola.

Antal deltagartillfällen i idrottsföreningar har ökat sedan föregående mättillfälle men är ännu inte tillbaka på nivåerna innan pandemin. Andelen idrottsföreningar med varken flick- eller pojkdominerad verksamhet har ökat sedan föregående mätning men är fortfarande något lägre än riket som helhet.

Andelen aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek har minskat igen (14,2) från den svaga ökning som syntes vid föregående mättillfälle. Samtidigt är trenden för riket i övrig en ökning (33,8) och gradvis återhämtning till innan pandemin.

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande

Mål 4. God utbildning för alla

Mål 5. Jämställdhet

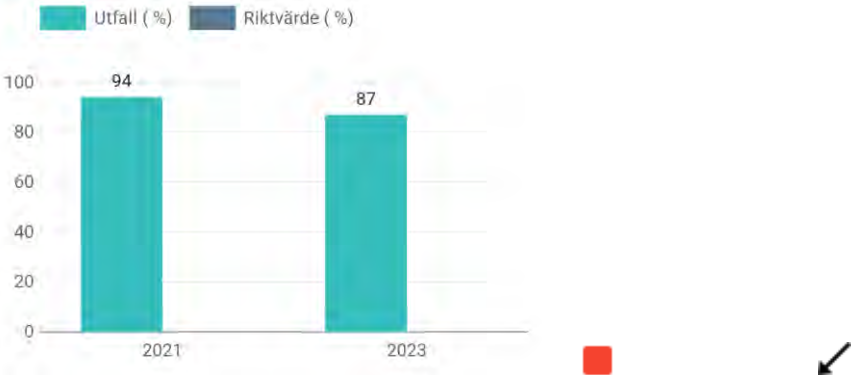
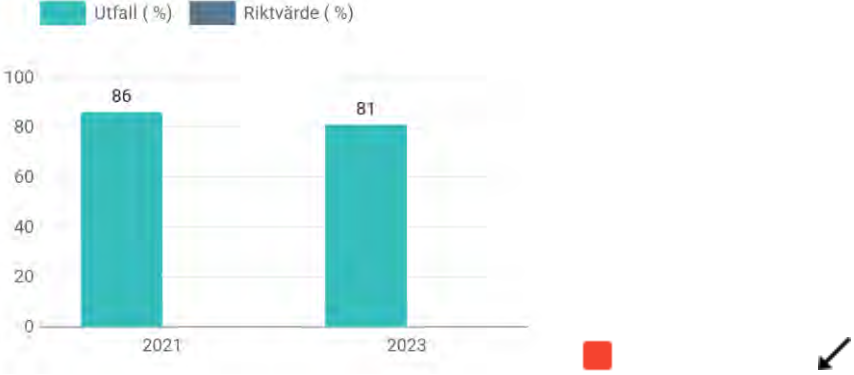
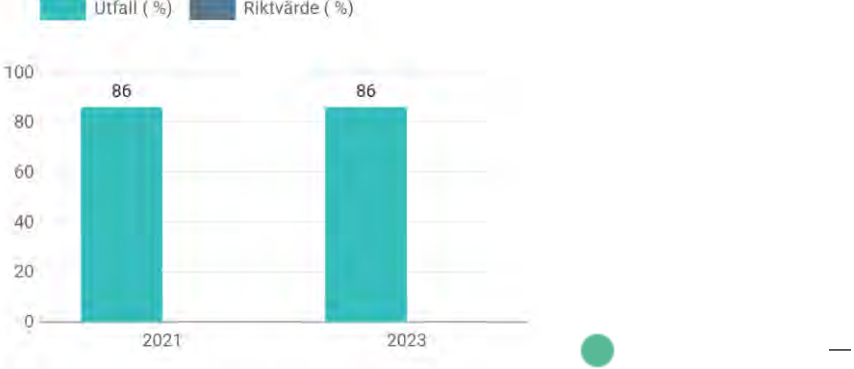

Mål 10. Minskad ojämlikhet

En likvärdig skola och förskola av hög kvalitet

Beskrivning

För en likvärdig förskola och skola av hög kvalitet i Ystads kommun ska verksamheterna utgå från barns och elevers behov där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Verksamheten ska ta hänsyn till barn och elevers olika villkor i såväl verksamhetsplanering, verksamhetsutveckling som budgetfördelning. Medarbetarens utbildning, kompetens och arbetssituation samt förskolans och skolans tillgänglighet är viktiga förutsättningarna som ska prioriteras för likvärdighet och kvalitet. För att säkerställa likvärdighet ska kommunen ha ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete som bygger på delaktighet och ömsesidig förståelse genom dialog med barn, elever och vuxenstuderande samt mellan medarbetare, rektor och huvudman. Likvärdighet kräver samarbete och erfarenhetsutbyte samt att pedagoger och rektorer finns på de förskolor och skolor där deras kompetens behövs som mest. Förskolorna i Ystads kommun ska ge barnen kognitivt, socialt och emotionellt stöd. De barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska kunna få stödet utformat med hänsyn till deras behov och förutsättningar så att barnet kan utvecklas så långt som möjligt. Skolan i Ystads kommun är en plats där varje elev och vuxenstuderande når kunskapsmålen utifrån sina förutsättningar och behov samt skapar förutsättningar för fortsatt lärande. Undervisningstiden ska utnyttjas effektivt och en allsidig social sammansättning av elever på skolenheterna ska eftersträvas

Indikator	Trend						
Invånarnas upplevelse av hur förskolan fungerar (positiva svar)	 <p>Utfall (%) Riktvärde (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2021</td><td>94</td></tr><tr><td>2023</td><td>87</td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	2021	94	2023	87
År	Utfall (%)						
2021	94						
2023	87						
Invånarnas upplevelse av hur grundskolan fungerar (positiva svar)	 <p>Utfall (%) Riktvärde (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2021</td><td>86</td></tr><tr><td>2023</td><td>81</td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	2021	86	2023	81
År	Utfall (%)						
2021	86						
2023	81						
Invånarnas upplevelse av hur gymnasiet fungerar (positiva svar)	 <p>Utfall (%) Riktvärde (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2021</td><td>86</td></tr><tr><td>2023</td><td>86</td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	2021	86	2023	86
År	Utfall (%)						
2021	86						
2023	86						

Likvärdig lärmiljö för hälsa och lärande

Beskrivning

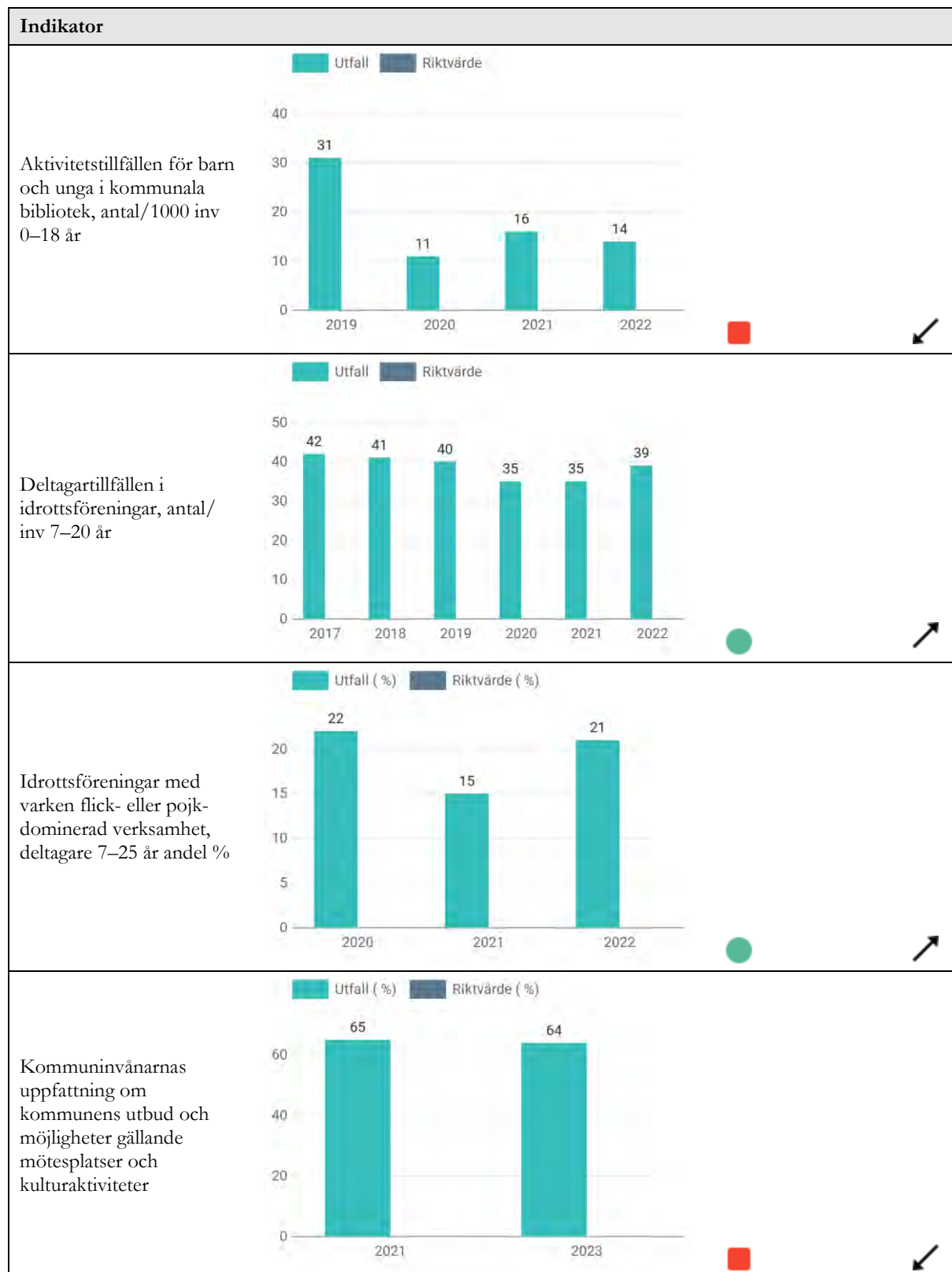
Ystads kommun skolor ska präglas av en trygg och stimulerande lärandemiljö som gynnar alla elevers lärande, främjar välbefinnande och bidrar till positiva hälsoeffekter. För att motverka skolmisslyckande ska elever som inte klarar kunskapsmålen eller har andra svårigheter i skolan tidigt identifieras och erbjudas adekvat stöd utifrån den enskilda elevens behov. Förskolan och skolan ska bedriva ett långsiktigt arbete med att utvecklas som hälsofrämjande arena lägga grunden för hälsosamma levnadsvanor. Hälsofrämjande och förebyggande arbete i skolan handlar i stor utsträckning om värdegrundsarbete och insatser som skapar trygghet och trivsel samt främjar goda relationer barnen sinsemellan och mellan barn och medarbetare.

Indikator	Trend																		
<p>Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall</th><th>Riktvärde</th></tr></thead><tbody><tr><td>2019</td><td>236,8</td><td></td></tr><tr><td>2020</td><td>237,6</td><td></td></tr><tr><td>2021</td><td>244</td><td></td></tr><tr><td>2022</td><td>243,5</td><td></td></tr><tr><td>2023</td><td>235,3</td><td></td></tr></tbody></table>	År	Utfall	Riktvärde	2019	236,8		2020	237,6		2021	244		2022	243,5		2023	235,3		↘
År	Utfall	Riktvärde																	
2019	236,8																		
2020	237,6																		
2021	244																		
2022	243,5																		
2023	235,3																		
<p>Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th><th>Riktvärde (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2020</td><td>91,1</td><td></td></tr><tr><td>2021</td><td>94,1</td><td></td></tr><tr><td>2022</td><td>91,9</td><td></td></tr><tr><td>2023</td><td>91</td><td></td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	Riktvärde (%)	2020	91,1		2021	94,1		2022	91,9		2023	91		↘			
År	Utfall (%)	Riktvärde (%)																	
2020	91,1																		
2021	94,1																		
2022	91,9																		
2023	91																		
<p>Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th><th>Riktvärde (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2023</td><td>65,5</td><td></td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	Riktvärde (%)	2023	65,5		↘												
År	Utfall (%)	Riktvärde (%)																	
2023	65,5																		

Jämlik kultur- och fritidsverksamhet

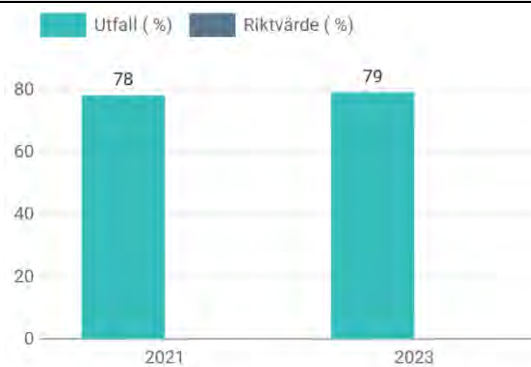
Beskrivning

Kommunen har en viktig roll i arbetet med att skapa goda förutsättningar för ett rikt kulturliv, livslångt lärande samt meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter. Ystads kommun ska arbeta med ett jämlikhetsfokus och ha ett brett, varierat utbud av såväl kultur som idrotts- och fritidsaktiviteter med hög tillgänglighet. Verksamheten ska arbeta för att öka intresset hos underrepresenterade grupper och möjliggöra för fler att delta.

Indikator

Kommuninvånarnas uppfattning om kommunens utbud och möjligheter gällande idrott, motion och friluftsliv

Mål 5. Trygga och attraktiva miljöer som ger möjlighet till möten mellan människor

Kommentar

Bedömningen är att målet är delvis uppfyllt. Detta beror på att det finns såväl positiva som negativa trender och att det i vissa fall även finns skillnader i den könsuppdelade statistiken.

Andelen vuxna som anger att deras sömn störs av trafikbuller har ökat något hos kvinnorna vilket följer trenden i Skåne, för män i Ystad är svarsfrekvensen för låg och redovisas därför inte. Andelen ystadbor med lågt socialt deltagande har ökat sedan föregående mätning, sannolikt är detta en effekt av pandemin då motsvarande förändring även ses för Skåne. Andelen som anger att går eller cyklar till/från arbete eller studier har minskat något hos både kvinnor och män, andelen är dock fortfarande högre hos kvinnorna vilka är i snitt med Skåne (28 procent) medan andelen män är betydligt lägre än Skåne (24 procent). Andelen kvinnor som anger att de visats utomhus i park, natur- eller grönområden varje dag eller några gånger per vecka är högre än hos männen, dock är snittet för Ystad högre än snittet för Skåne.

Medborgarundersökningen som genomfördes för andra gången under 2023 visar att:

- Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen har förbättrats (38) sedan föregående mätning och ligger över snittet för riket (34).
- Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av lekplatser, parker etc. i kommunen har försämrats något från 80-76 och är lägre än riket (82).
- Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen har försämrats något från 50-49 och är lägre än riket 54.
- Tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort har förbättrats från 78 till 82 och ligger över snittet för riket (79).

Observera att indikatorerna till målet har olika periodicitet och att det finns eftersläp i statistiken.

Agenda 2030

Mål 3. Hälsa och välbefinnande

Mål 5. Jämställdhet

Mål 10. Minskad ojämlikhet

Mål 11. Hållbara städer och samhällen

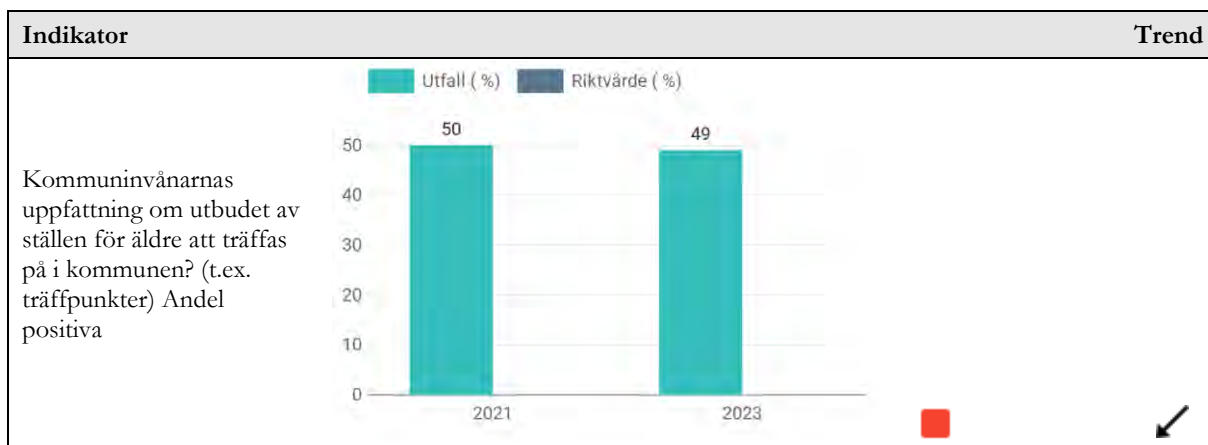
Mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen

Miljöer och mötesplatser för alla

Beskrivning

Ystadbor i alla åldrar med olika förutsättningar ska erbjudas upplevelser och levande mötes platser utifrån sina behov. Mötesplatserna ska vara naturliga i medborgarnas liv och skapa nyfikenhet för alla sinnen. Kommunen ska bidra till att skapa attraktiva offentliga rum, där fler vill och kan vara och där det genomförs aktiviteter under större delen av dygnet och året. För att säkerställa möjlighet till aktivitet för alla medborgare ska kommunen prioritera föreningsliv och ha ett välfungerande verksamhets- och anläggningsstöd. Stödet ska möjlig göra att anläggningar och resurser fördelas utifrån behov samt jämnt mellan könen, olika idrotter och aktiviteter samt har en geografisk spridning.

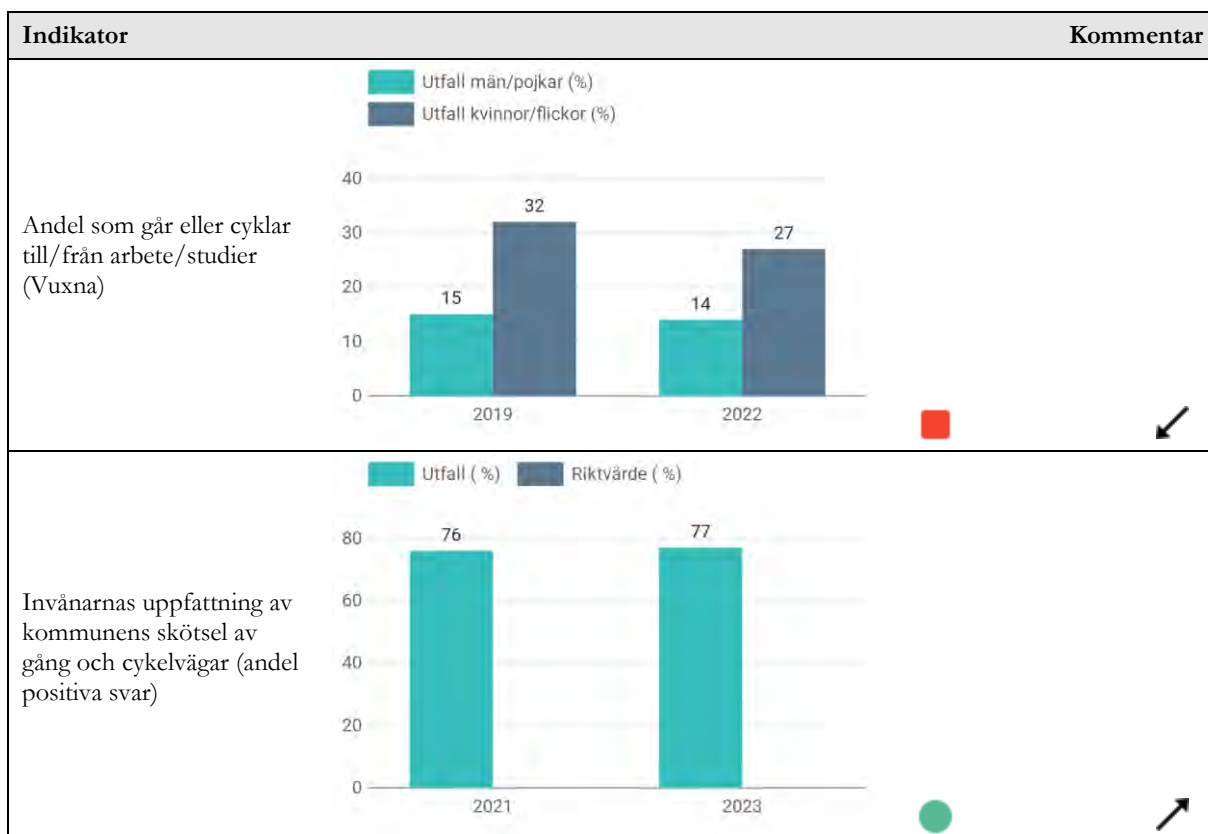
Indikator	Trend									
<p>Lågt socialt deltagande, Andel inkluderar: De som anger att de deltagit i färre än två aktiviteter (Vuxna)</p> <table border="1"><caption>Socialt deltagande (Vuxna)</caption><thead><tr><th>År</th><th>Utfall män/pojkar (%)</th><th>Utfall kvinnor/flickor (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2019</td><td>16</td><td>16</td></tr><tr><td>2022</td><td>22</td><td>23</td></tr></tbody></table>	År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)	2019	16	16	2022	22	23	
År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)								
2019	16	16								
2022	22	23								
<p>Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen? (t.ex. fritidsgårdar, ungdomsklubbar) Andel positiva</p> <table border="1"><caption>Uppfattning om utbudet av ställen för unga</caption><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th><th>Riktvärde (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2021</td><td>34</td><td></td></tr><tr><td>2023</td><td>38</td><td></td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	Riktvärde (%)	2021	34		2023	38		
År	Utfall (%)	Riktvärde (%)								
2021	34									
2023	38									
<p>Kommuninvånarnas uppfattning om utbudet av lekplatser, parklekar etc. i kommunen, Andel positiva</p> <table border="1"><caption>Uppfattning om utbudet av lekplatser och parker</caption><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th><th>Riktvärde (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2021</td><td>80</td><td></td></tr><tr><td>2023</td><td>76</td><td></td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	Riktvärde (%)	2021	80		2023	76		
År	Utfall (%)	Riktvärde (%)								
2021	80									
2023	76									

God tillgänglighet i den yttre och inre miljön

Beskrivning

Verksamheter och miljöer i Ystads kommun, så väl i stad som på landsbygden, ska vara tillgängliga och sträva efter att locka både nya och återkommande besökare. Detta ställer krav på att såväl utemiljöer, lokaler och kollektivtrafik som att information, kommunikation och tjänster är tillgängliga. För att lyckas behöver arbetet riktas både inåt organisationen och utåt mot medborgarna och övriga samhällsaktörer

Attraktiv boende- och närmiljö utifrån livssituation

Beskrivning

Ystads kommun ska använda sina geografiska förutsättningar på bästa sätt, och låta närheten och tillgången till vatten och grönska bidra till välmående och god hälsa. Det är viktigt att de som bor i Ystad själva är medskapare i kommunens planering och upplevelser. Ystads kommuns samhällsplanering ska utgå från ett barnrättsperspektiv. Vid planering av nya områden, samt större omstrukturering av befintliga områden är det angeläget att prioritera och involvera barn och unga och att förskolor och grundskolor planeras in på ett tidigt stadium. Kommunen ska planera för att barn har likvärdig tillgång till goda utemiljöer. Barns väg mellan hem, förskola, grundskola och fritidsaktiviteter bör inbjuda till cykling och promenad på ett säkert sätt. Ystads kommun ska skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och ha god tillgång och närhet till kommunal service. Kommunen behöver planera boenden för alla grupper i samhället utifrån olika behov, önskemål och betalningsförmåga, inte minst ur ett trygghets- och hållbarhetsperspektiv.

Indikator	Trend									
<p>Sömnstörd av trafikbuller. Andel som svarat Ja dagligen/Ja varje vecka på året</p> <table border="1"> <caption>Sömnstörd av trafikbuller</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall män/pojkar (%)</th> <th>Utfall kvinnor/flickor (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2019</td> <td>4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>6</td> <td>6</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)	2019	4	4	2022	6	6	<p>↓</p>
År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)								
2019	4	4								
2022	6	6								
<p>Andel som vistats i grönområde (Vuxna)</p> <table border="1"> <caption>Andel som vistats i grönområde (Vuxna)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall män/pojkar (%)</th> <th>Utfall kvinnor/flickor (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2022</td> <td>75</td> <td>85</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)	2022	75	85	<p>—</p>			
År	Utfall män/pojkar (%)	Utfall kvinnor/flickor (%)								
2022	75	85								
<p>Invånarnas uppfattning om tillgång till kommunal service utanför centralorten</p> <table border="1"> <caption>Invånarnas uppfattning om tillgång till kommunal service utanför centralorten</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Riktvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021</td> <td>78</td> <td>82</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>82</td> <td>82</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Riktvärde (%)	2021	78	82	2023	82	82	<p>↗</p>
År	Utfall (%)	Riktvärde (%)								
2021	78	82								
2023	82	82								

Nämndernas aktiviteter kopplat till Folkhälsoprogrammet

Under denna rubrik samlas de aktiviteter som förvaltningarna kopplat till genomförandet av Folkhälsoprogrammet i sin ordinarie verksamhetsplanering.

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
<p>Ystad ska i sin roll som regional kärna stärka samverkan inom sydöstra Skåne, med fokus på insatser som effektiviserar den kommunala verksamheten. (Kommunstyrelsen)</p>	<p>Utarbeta en ny metod för direkt återkoppling kring arbetsmiljö från medarbetarna Slutdatum 2021-12-31</p>	<p>✓ Avslutad</p>
	<p>Kommentar Möjlighet finns, inom ramen för avtalet med företagshälsovården. Health Watch är en skalbar pulsmätning som går att använda på valbar nivå i organisationen med direkt återkoppling.</p>	
<p>Med medborgaren i fokus och värdegrunden som redskap ska kommunledningsförvaltningen skapa förutsättningar för bättre service, tillgänglighet och delaktighet. (Kommunstyrelsen)</p>	<p>Leda förvaltningarnas inventering av de processer som kan bli föremål för digital utveckling Slutdatum 2021-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>
<p>Hållbara, jämlika och attraktiva inne och utemiljöer, som skapar lust till rörelse och en hälsofrämjande livsstil, vilket ger förutsättningar för ökad måluppfyllelse. (Barn och utbildningsnämnden)</p>	<p>Skapa inne- och utemiljöer med hög tillgänglighet och högt pedagogiskt värde Slutdatum 2021-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>
	<p>Kommentar Ett pågående arbete med att skapa bästa möjliga lärmiljö, både inne och ute. Under 2023 har det förbättrats på många enheter och skapat goda miljöer som främjar lust till rörelse och i förlängningen ger en ökad måluppfyllelse. Under 2023 har initierats att arbeta med en fastighetsplan både på kort- och lång sikt, en slutprodukt under 2024</p>	
<p>Kultur- och fritidsverksamheterna är tillgänglig för alla, för stad och landsbygd och för barn och äldre. (Kultur- och fritidsnämnden)</p>	<p>Inventera/utreda tillgången på inne och ute miljöer/lokaler/anläggningsplan Slutdatum 2023-12-29</p>	<p>▶ Pågående</p>
	<p>Kommentar Arbete med att ta fram en anläggningsplan har startats under hösten 2023, rapporten kommer färdigställas under 2024.</p>	
<p>Vi arbetar strategiskt för att kvalitet och attraktivitet ska utvecklas hållbart i hela kommunen, såväl i staden som i byar och på landsbygden. (Samhällsbyggnadsnämnden)</p>	<p>Färdigställa förslag till landsbygdsstrategi. Slutdatum 2023-12-31</p>	<p>✓ Avslutad</p>
	<p>Kommentar Ystads landsbygdsstrategin antogs av kommunfullmäktige under våren. Beslutet är dock överklagat.</p>	
	<p>Ta fram Grönplan Slutdatum 2026-12-31</p>	<p>▶ Pågående</p>
	<p>Kommentar Sociotopinventering är klar och analys kvarstår att göras. Ytor är inlagda i GIS-systemet. Inget LONA-bidrag finns</p>	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	för 2024. Det är inte bestämt hur arbetet ska fortsätta och kan prioriteras gentemot annan strategisk planering.	
Vi driver effektiva exploaterings- och planeringsprocesser för omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer som tillgodoser bostadsmarknadens och näringslivets behov. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Genomföra tidig dialog och samråd för FÖP Köpingebro och Nybrostrand Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Nämndsdialoger och workshop samt digitala enkäter har genomförts. Bostadsförsörjningsanalys och befolkningsanalys har gjorts och arbete med strategier samt hållbarhetsbedömning pågår. En strukturskiss som avses ligga till grund för planens utformning har tagits fram.	
Vi erbjuder och utvecklar omsorgsboenden med positiva måltidsupplevelser för de äldre med brukares behov i centrum. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Stötta social omsorg i framdrift av särskilt boende på Trädgårdsstaden Slutdatum 2026-03-31	 Pågående
	Kommentar Fastighet bistår Social omsorg i framdriften av projektet med granskningar, beskrivningar och medverkar i projekteringsprocessen. Bygglov är sökt och detaljprojektering ska påbörjas. Planerad byggstart Q2 2024.	
	Följa upp överenskommelse med äldreomsorgen genom att föra regelbunden dialog om utbud och förväntan. Slutdatum 2022-12-31	 Avslutad
	Kommentar Det pågår dialog med äldreomsorgen över tid för att finna bästa möjliga för våra äldres måltider.	
	Genomföra projekt måltidsglädje för att utveckla måltider för äldre. Slutdatum 2023-12-31	 Avslutad
	Kommentar Möten med olika verksamhetsdelar inom omsorgen har genomförts för att säkerställa kvalitet och önskemål om förbättringsåtgärder.	
	Stötta social omsorg i planeringen för nya SOL och LSS-boenden. Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Inom projektet pågår upphandling av projekterande konsultorganisation för framtagande av uppdaterad programhandling och vidare projektering. Upphandling av entreprenör planerad till Q2 2024.	
Bygga till Ljuskällan, särskilt boende för äldre Slutdatum 2023-12-31	 Avslutad	
Kommentar		

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Till- och ombyggnaden är slutbesiktigad och överlämnat till verksamheten. Inflyttning var under september. Renovering av befintliga avdelningskök och allmänna ytskikt har påbörjats fortlöper enligt tidplan, successivt för varje avdelning. Planerad färdigställandetid Q4 2024.	
	Utreda möjligheten att bygga till Vigavägen, särskilt äldreboende i Köpingsbro. Slutdatum 2023-12-31	✓ Avslutad
	Kommentar Programhandlingar för att schematiskt redovisa möjlig utbyggnad av äldreboendet Vigavägen har tagits fram och överlämnats som underlag till pågående detaljplanarbete.	
	Klimatanpassning - värme, del av skyfallsplan/klimatanpassningsplan. Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar I värmeanalysen har förskolegårdar undersökts, riskklassats och det har tagits fram förslag till åtgärder. Diskussion pågår om att även inkludera skolgårdar. Förslagen kommer därefter att arbetas in i skyfallsplanen och eventuellt i grönsplanen.	
Vi erbjuder och utvecklar lärmiljöer som främjar lek och lärande med barnens bästa i centrum. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Utveckla och förvalta befintliga skolbyggnader, för funktionell arbetsmiljö för unga och pedagoger. Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Under året har bland annat merparten av äldre belysningsarmaturerna på Parkskola bytts ut och det större utbytet av ventilationsaggregat och belysningsarmaturer på Västerportskolan är avslutat. På Västerportakolan renoverades sju elevtoaletter.	
	Revidera och anta lekmiljöprogram Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Arbetet med att revidera lekmiljöprogram efter remissrunda är inte klart pga tidsbrist och prioritering av andra uppgifter.	
	Medverka till att områden för friluftsliv beaktas i planeringen. Slutdatum 2023-12-31	✓ Avslutad
Vi erbjuder och utvecklar parker, kultur- och naturmiljöer samt rekreationsområden för olika gruppers behov, genom att förmedla och förädla de tillgångar som kommunen har. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Kommentar Medverkan har skett i Plan för tillgänglighet i skyddade områden, och i Länsstyrelsens handlingsplan för friluftsliv. Medverkan sker även löpande i detaljplanering.	
	Norra Promenaden utredning - vattendrag, trädbestånd, översiktlig gestaltning för framtida upprustning Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Kommentar Inmätning är gjord. Övrigt arbete med åfåran och övergripande gestaltning har inte kunnat genomföras under 2023. Arbetet kommer fortsätta under 2024.	
	Utveckla Sandskogens utegym Slutdatum 2023-06-30	✓ Avslutad
	Kommentar Hinderbanan och Sandskogens utegym vid motionsslangan har renoverats.	
	Dialog, gestaltning och detaljprojektering av Ävallaparken Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Framtagande av gestaltungs-förslag och detaljprojektering pågår.	
	Medverka i ansökningsprocess för Leader till projektet Kulturbryggor i hamnstaden Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Underlag för ansökan har tagits fram, men kulturs ansökan är inte inskickad än.	
	Förvalta och utveckla byggnader och faciliteter för kultur och idrottsändamål Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Stora insatser på idrottsplatsen: bytt fönster, dörrar och tak på den äldre omklädningsbyggnaden samt bytt ett av ventilationsaggregaten. Målat om fyra kontor på konstmuseet. Projekterat och äska pengar för ombyggnad av konstmuseets ventilation.	
Vi sköter om och utvecklar stadskärnans attraktivitet så den upplevs levande, funktionell och trygg för invånare och besökare. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Delaktighet i samverkansprojektet Hjärtat i Ystad Slutdatum 2023-12-31	▶ Pågående
	Kommentar Projektet som drivs av näringsliv är formerat i tre arbetsgrupper: Utformning och tillgänglighet, Trygghet respektive Utbud och arrangemang. Medarbetare från förvaltningen deltar i samtliga samt i styrgruppen utifrån relevant kompetens och ansvar.	
Vi upprätthåller ett ändamålsenligt, klimatsmart och tryggt trafiksystem för hållbar tillväxt och god tillgänglighet för alla målgrupper, som möter såväl invånarens som besökarens och näringslivets behov. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Anlägga cykelfält och säker korsning på Koppargatan Slutdatum 2023-08-31	✓ Avslutad
	Kommentar Ombyggnationen av gatan är klar.	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	Anlägga trafiksäkra övergångsställen för oskyddade trafikanter på Bellevuevägen och Kristianstadsvägen Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Ombyggnationen på Kristianstadsvägen är klart. På Bellevuevägen återstår linjemålning och skyltning.	
	Trafiksäkrande åtgärder i området kring Västerportsskolan Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Pågående arbete.	
Utveckla arbetsformer och prismodeller så att kommunen, med helhetsbild av behov, kan fördela och använda resurser motiverat och effektivt för största möjliga samhällsnytta. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Skapa form för hur byträffar kan användas för att ringa in behov att finansiera genom riktade investeringsmedel för landsbygden Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Fem byträffar har genomförts. Under byträffarna inkom förslag på hur riktade landsbygdsåtgärder, som under 2023 finns i KS investeringsmedel, kan användas under 2024. Processen har fungerat bra som form för att identifiera åtgärder.	
Genom aktiv samverkan och ändamålsenliga dialoger inom aktuella projekt ger vi invånare och andra aktörer möjlighet till delaktighet och påverkan på Ystads utveckling. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Regelbundna samverkansmöten, två per år, med HSO tillgänglighetsråd och YPR pensionärsråd Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Två samverkansmöten med HSO och YPR samt presidier för MYN och SAM har genomförts. Inför mötena inkommer råden med frågor och diskussionspunkter. De frågor som inte kan besvaras på sittande möte besvaras med tillägg i minnesanteckningarna.	
	Regelbundna möten med byalagsrådet Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Kommunen har haft fyra samrådsmöten med Byalagsrådet för att diskutera frågor och informera om kommunens pågående arbete med relevans för landsbygden. Utöver de frågor som direkt kopplade till insatser för landsbygden har även frågor som rör Leaderprojektet om ödehus, målstyrning och möjligheterna för föreningar att söka bidrag från Ystads kommun tagits upp.	
	Samverkan och dialog med ungdomsfullmäktige. Slutdatum 2023-12-31	 Pågående

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	<p>Kommentar</p> <p>Förvaltningen har deltagit med flera punkter och presenterat aktuella planprocesser och informerat om landsbygdsstrategin, om förvaltningens verksamhet samt besvarat en trafikfråga.</p>	
	<p>Dialog med utsedda från byalagsrådet om framtagande av ny landsbygdsstrategi och utveckla praktiska former för dialog med byalag.</p> <p>Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>Landsbygdsstrategin antogs av kommunfullmäktige i februari 2023, men beslutet är överklagat. I dialog med byalagsrådets representanter har formen för dialogformen Byaträffar utvecklats. Modellen med Byaträffar faller väl ut!</p>	
	<p>Pröva nya former för medborgardialog för att nå ut till fler.</p> <p>Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>Samråd för detaljplan för nytt polishus och tidig dialog med boende i närheten av planområdet har genomförts. Det fanns inte behov av att ordna samrådsmöte och tillämpa medborgardialog för andra detaljplaner.</p>	
	<p>Verktyget "Arkitekter i skolan" ska tillämpas i dialog med barn i samband med ett planuppdrag.</p> <p>Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>Verktyget har inte använts i någon detaljplan för att det inte fanns några lämpliga planer.</p>	
	<p>Etablera arbetssättet Byaträffar och konkretisera dess syfte och form i dialog med byalagsrådet och andra aktörer på landsbygden</p> <p>Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>Fem byaträffar har genomförts i Köpingebro, Svarte, Stora Herrestad, Sjörup-Vällösa och Nybrostrand. Byaträffarna genererade underlag om hur riktade investeringsmedel till landsbygden kan nyttjas och fungerade som en bra dialogform för att informera och besvara inkomna frågeställningar från boende som deltog.</p>	
	<p>Planera för dialoginsatser kopplat till hamnstadens utveckling</p> <p>Slutdatum 2023-12-31</p>	<p> Pågående</p>
	<p>Kommentar</p> <p>Planering för genomförande av dialoginsatser kopplat till första etappen pågår. Ambitionen är att genomföra dialoger under vår/sommar 2024. Samarbete är inledd med</p>	

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
	några högstadieskolor.	
Vi ger effektiv service och lotsar lösningsfokuserat fram komplexa projekt och ger möjliggörande råd inom de lagrum som finns. Det är enkelt att följa var i processen varje ärende är och orientera sig i det som pågår inom Ystads samhällsbyggande. (Samhällsbyggnadsnämnden)	Ta fram en modell för presentation av planprocessen och pågående detaljplaner samt kommunicera denna med allmänheten. Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Ett förslag på Story Map för pågående detaljplaner har tagits fram. Story Map planeras kommuniceras med allmänheten i samband med implementering av kommunens nya webb.	
	I samarbete med kommunikationsavdelningen skapa rutiner för information om detaljplanearbeten, översiktsplanen, externa GIS-tjänster mm på intranätet, kommunens hemsida och sociala medier. Slutdatum 2023-12-31	 Pågående
	Kommentar Arbetet med att skapa rutiner har påbörjats genom ett test i samband med samråd för detaljplan för nytt polishus. Detta kommer att utvärderas och rutinerna avses utvecklas vidare.	
Vi arbetar med tidiga och förebyggande insatser (metod) (Socialnämnden)	Fortsätta utveckla Backa Barnet i kommunen för att nå ett stabilt och funktionellt samarbete mellan polis, region, socialtjänst och skola. Slutdatum 2022-12-31	 Pågående
	Kommentar Under våren avslutades pilotfasen med en stor utvärdering. Efter utvärderingen justerades modellen och allt material uppdaterades. Under hösten har alla kommunala förskolor och skolor, ungdomens hus samt fler enheter inom socialtjänsten startat upp Backa barnet. Fler Uppäckarkort har inkommit och Barnteam och Individuella barnteam genomförs.	
	Etablera familjecentral i Ystad Slutdatum 2024-05-24	 Pågående
	Kommentar Arbetet med att etablera familjecentral i Ystad har fortskridit under året. Fokus har legat på att hitta en lokal som är anpassad för ändamålet. Ett fortsatt lokalsök med Region Skåne är det kommande fokuset men även för Ystads kommun att undersöka förutsättningarna för att etablera en familjecentral med Capio. Överenskommelse med Capio ska tecknas och avsiktsförklaringen med Region Skåne är förlängd till mars 2024.	
Människor i Ystads kommun som möter Social Omsorg blir sedda och hörda (lyhörda och	Säkerställa att medborgaren kan återkoppla sina upplevelser på det vi levererat i form av stöd och omsorg	 Ej påbörjad

Nämnd / styrelsemål	Aktivitet	Status
delaktiga) (Socialnämnden)	Slutdatum 2022-12-31	
	Kommentar Medborgare och användare av socialnämndens verksamheter kan framföra sina synpunkter digitalt eller muntligen. Rutinen för synpunktshantering har setts över under 2023 för kvalitetssäkrad hantering. Kontinuerliga brukarundersökning genomförs av Socialstyrelsen alternativt internt av enheterna. Vidare hämtas brukares synpunkter genom brukarråd och andra forum för dialog och samtal.	
	Införande av Ystadmodellen i Ledning & Utveckling som en del i arbetet med de globala målen Slutdatum 2021-12-31	 Pågående
	Upprätta och följa handlingsplan utifrån Hållbart arbetsliv. Slutdatum 2022-12-31	 Pågående
	Kommentar Projektplanen för Hållbart arbetsliv följs, dock ändrades förutsättningarna från Socialstyrelsen gällande statliga medel, som inte tilldelades som aviserat. Kommunledningen har därför förstärkt budgeten vilket gett möjlighet till fortsatt arbete.	
	Utveckla det gemensamma uppdraget för att arbeta samordnat med våld i nära relationer och hedersrelaterade frågor Slutdatum 2022-12-31	 Pågående
	Kommentar Inom Buso tillsattes en arbetsgrupp för att utreda behovet av resurser inom området hedersproblematik. Delar av uppdraget är utfört, medan vissa delar har upplevts svåra att utföra på lokal nivå. Detta rapporteras mer ingående i verksamhetsberättelsen för Buso 2023. Ystads kommuns arbete gällande hedersproblematik ryms inom ramen för våld i nära relationer som bedrivs inom Individ och familjeomsorgen. Området heder kommer på detta sätt fortsätta att bevakas.	
	Arbeta vidare med och utveckla medarbetarskapet utifrån kommunens värdegrund Slutdatum 2022-12-31	 Pågående
	Kommentar Att hålla värdegrunden levande är ett ständigt arbete som sker i det dagliga. Enhetschefer sätter stort värde i att använda och påminna om ledorden för att skapa ett gott arbetsklimate i verksamheterna. Spelregler i ledningsgrupper och arbetsgrupperna finns och bygger på kommunens värdegrund och dessa revideras årligen. Målet är att verksamheten ska kännetecknas av en tillitbaserad ledning/personcentrerad ledning.	

Summering

Årets bedömning är att Ystads kommuns verksamheter generellt arbetar aktivt med aktiviteter för att nå målen i såväl folkhälso- som miljöprogrammet. I bokslutet synliggörs att en stor del av hållbarhetsarbetet sker inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering, vilket är positivt.

En ny modul har under året utarbetats i verksamhetssystemet Stratsys för att tydligare kunna följa upp och koppla kommunens styrdokument (inkl. hållbarhetsprogrammen) till ordinarie verksamhetsuppföljning och målstyrning. Detta Hållbarhetsbokslut är det första som görs i denna modul.

För att fortsätta arbetet med att växla upp kommunens hållbarhetsarbete genomfördes den 14 september en halvdag med koncernens ledningsgrupper och nämnders och styrelser presidier. Fokus var att höja kunskapen kring Agenda 2030 och de globala målen för att kunna integrera dessa i koncernens målarbete. Utgångspunkten var kommunkoncernens nya antagna mål och inriktningar. Arbetssättet utgick från den välbeprövade och spridda *Ystadmodellen FN:s Hållbarhetsmål – ett smörgåsbord för goda affärer*.

Under året har kommunens hållbarhetsarbete också uppmärksammats i rapporten Hållbarhetsarbete i skånska kommuner som genomfördes av Öresundsinstitutet på uppdrag av Sparbanken Skåne. Under året har även en revisionsgranskning gjorts av insatser kring psykisk hälsa för barn och unga. Granskningen visar på ett antal förbättringsområden som kommer att beaktas i arbetet framåt.

Foto: Jenny Brandt Grönberg

